

MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ'MİZİN MUHTELİF VİLAYETLERDEKİ SEÇKİN TALEBELERİ CÜBBELİ AHMET HOCAEFENDİ'Yİ ZİYARET ETTİLER 4



İmâm-ı Rabbânî (*Kuddise Sirruhu*)'nun
Hayatı, Eserleri ve "Mektûbât"ı
Hakkında Bazı Müfîd Notlar

Hasan KUDUOĞLU sh: 26

Vehhabilerin Gözüyle
Yeni Hariciler

Mustafa ÖZCAN

sh: 54

İftiraldan Kurtulamayan
Hayırsever Sultan:

Mahpeyker Kösem Valide

Prof.Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL sh: 66

Safer Ayının Son Çarşamba Gecesi
Okunacaklar ve Gündüzünde
Kılınacak Namaz ve Yapılacak
Vazifeler sh: 81-88

Belâların Defi İçin Her Ayın Son
Çarşamba Gecesi Okunacak
"ÂYETE'L-KÜRSÎ'NİN SIRRI"
Duası sh: 85

Düşmanın
Şerrinden Korunmak İçin
Okunacak «الْمُتَّاعُ» ve «الْمُتَّاعُ» İsm-i
Şeriflerinin Duası sh: 95

EDİTÖRDEN

Geçen ay Fransa'nın başkenti Paris'te, altı ayrı yerde kanlı terör saldırıları olmuştu. Bu silahlı ve bombalı saldırılarda yüzden fazla kişi öldü, üç yüzden fazla insan yaralandı.

Saldırını DAESH'in üstlenmesinin ardından Batı Medyası, terör eylemlerini yapanların kimliklerini ön plana çıkarıp kasıtlı olarak İslam Dini'ne saldırdı. Barış dini olan İslâm'ı terör ve şiddet dini, Müslümanları da terörist gibi gösterip bir takım nefret söylemleriyle, zaten var olan İslamofobi'yi iyice tırmandırdı.

İslâm Dini'ne düşmanlık besleyen bir takım odaklar, ellerine geçen her fırsatı İslamın aleyhine kullanmaktan geri kalmıyorlar ve dinimizi şiddet dini gibi gösterip Müslümanların imajını zedelemek için ellerinden geleni yapıyorlar.

Öncelikle altını çizerek ifade edelim ki, **İslam'da terör, terörde İslam yoktur.**

İslamda barış, huzur ve kardeşlik vardır. Sevgi ve saygı, hak ve hukuk vardır. Başkalarının haklarına **tecavüz, kin, nefret, şiddet ve terör yoktur.**

Bir takım **İslami kimlik ve isimlerle ortaya çıkıp şiddet ve vahşete imza atanların yaptıkları, kesinlikle İslama mâl edilemez.** Bu eylemler ancak yapanları bağlar, İslamı değil...

Terör başka, Cihad etmek başkadır

İslam dini kaosu değil düzeni hedefler. İnsanların barış, huzur ve emniyet içinde yaşamalarını temin etmeye çalışır. Suçsuz ve masum insanların zarar görmesine sebep olan ve terör niteliği taşıyan eylemleri, kesinlikle tasvip etmez.

Dolayısıyla bu gibi terör eylemlerini cihad gibi telakki edenler, büyük bir hata içindedirler. Zira cihad; öldürmek, sindirmek ve Müslüman olmayanlara hayat hakkı tanımamak demek değildir.

İslâm'ın bir Savaş Hukûku vardır. Düşmanla çarpışırken bile uyulması gereken bir takım kurallar vardır. Peygamber Efendimiz; savaş halinde bile olsa, düşman topraklarında yaşayan fakat muhârip

olmayan yani öldürmek için savaş meydanına çıkmamış olan insanların öldürülmesine müsaade etmemiştir. Çocukları, kadınları ve yaşlıları katletmeye cevaz vermemiştir.

Savaş esnasında ekili arazilere, ağaçlara, hayvanlara zarar verilmesini, düşmana işkence yapılmasını yasaklamıştır. İşte Cihad'da, bunun gibi ihlâl edilmemesi gereken birçok kurallar vardır.

Oysa terör böyle midir?

Terör; kaos, anarşi, zulüm demektir. Kadın, çocuk, yaşlı demeden nice masumun can vermesine sebep olmak demektir.

Terörde bozgunculuk, vurgunculuk vardır. **Korku, şiddet ve dehşet** yoluyla inanları sindirmek vardır. Terör ne kural, ne de ahlâki ilke tanımaz. Hedefe ulaşmak için her türlü şiddet içeren eylemi meşrû görür.

Terör saldırılarının neticesinde, mağdur olan ve ölenler çoğu kez masum sivillerdir.

Peki İslam buna cevaz verir mi, masum sivil halkın acımasızca öldürülmesine müsaade eder mi?..

Mevla Teala şöyle ferman buyuruyor:

“Her kim birini haksız yere öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibidir...” (Maide: 32).

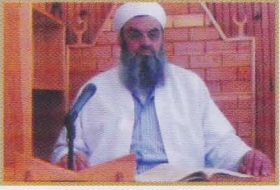
Temennimiz, bu ilâhi fermanı bütün dünyanın duyması ve bilmesidir. Zira **“haksız**

yere birini öldürmenin, bütün insanlığı öldürmek gibi” olduğunu söyleyen bir dine, **“terör dini”** demek, çok büyük bir zulümdür.

Terörün hiçbir türüsünü kesinlikle tasvip etmediğimizi bir kez daha söylerken, bu olayların bize şu gerçeği öğrettiğini de ifade edelim. Demek ki; **dünyanın bir yeri cayır cayır yanarken, diğer bir yerinde huzurla oturmak mümkün olmuyor.** Zira bu terör canavarı bumerang gibidir. Karşı tarafa atarsın ama o, bir yerlerden yol bulur ve geri dönüp seni de vurur...

Fi Emanillah!

Mustafa Özşimşekler



KUR'AN-I KERİM'DE GEÇEN KISSALARIN TEMSİLİ VE SEMBOLİK OLDUĞUNU, BUNLARIN YAŞANMIŞ HAKİKAT OLMADIĞINI SÖYLEYENLERİN İMANİ DURUMLARI

■ RESUL BÖLÜKBAŞ

►16



CÜBBELİ AHMET HOCAEFENDİ'NİN KASTAMONU ZİYARETLERİ-2

■ LÂLEGÜL MEDYA ARAŞTIRMA EKİBİ

►22



DİN SAMİMİYETTİR

■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

►40



İMÂM-I RABBÂNÎ (Kuddise Sirruhu)NUN HAYATI, ESERLERİ ve ÖZELLİKLE DE "MEKTÛBÂT" I HAKKINDA BAZI MÜFİD NOTLAR

■ HASAN KUDUOĞLU

►26



DOĞRU KARAR VERMENİN YOLU "İSTİŞARE" DEN GEÇER.

■ MUSTAFA ÖNŞİMŞEKLER

►44



VEHHABİLERİN GÖZÜYLE YENİ HARİCİLER!

■ MUSTAFA ÖZCAN

►54



RABBİMİZE TESLİM MİYİZ?

■ ALİ ULVİ UZUNLAR

►62



İFTİRALARDAN KURTULAMAYAN HAYIRSEVER SULTAN

■ Prof.Dr. AHMET ŞİMŞİRGİL

►66



GÖRÜYORUZ AMA BAKIYOR MUYUZ?

■ VOLKAN TUZCU

►72



HUYU SUYU GÜZE ÇOCUK NASIL YETİŞTİRİLİR

■ Mehtap KAYAOĞLU

►74

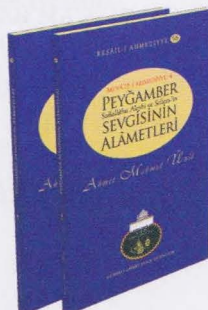
Lalegül Dergisi Yıllık Abonelik

Yurtiçi Abonelik ₺120

Yurtdışı Abonelik €100

ABONE HEDİYELERİ

2 Adet Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) Sevgisinin Alamaetleri
2 Adet Osmanlı Padişahlarının Yapbozu



Lâlegül

0212 912 10 06

www.lalegulnesriyat.com



ANADOLUDA VAZİFE YAPAN HOCALARIMIZDAN CÜBBELİ AHMET HOCAMIZA ZİYARET

Camiamızın yetiştirdiği içlerinde Efendi hazretlerimizin vekillik vazifesini yapan müderrislik vaizlik imamlık faaliyetlerinde bulunan Türkiyenin dört bir köşesinden hoca efendiler ilmi ve ictimai istişarelerde bulunmak ve Cübbeli hocamızın hayır dualarını almak için Ruhul Furkan Tefsir evinde ziyarette bulundular.

Samimi bir ortamda gerçekleştirilen ziyarette yapılan ikramlardan sonra hocalarımız buldukları bölgelerdeki çalışmalar hakkında Cübbeli Hocamıza bilgiler verdiler.

Bu ziyaretlerden duyduğu memnuniyeti ifade eden Cübbeli Hocamız tüm hocalarımızla tek tek ilgilenerek hasbihal ettiler. Ümmetin ve Ülkemizin salâhı ve kurtuluşu için edilen duaların yanı sıra vazife yaptıkları yerlerdeki ihvanımıza selamlarını ve hayır dualarını göndererek hatıra fotoğrafı çektiler.

ZİYARETE GELEN HOCALARIMIZ ve GÖREV YERLERİ

AHMET MEVLÛT ÖNOĞLU - AFYON / DÖĞER / ÖMER ŞAM - SİVAS / MERKEZ

YUNUS BAŞAK - İSMAILAĞA / VAKIF / HASAN CİNDİ - MARDİN / FATİH YILMAZ - AFYON / BOLVADİN

SALİH ÖZATA - ORDU / ASIM SAKARYAOĞLU - YOZGAT / RUŞEN YILMAZ - KIRIKKALE

MUZAFFER GÜNAY - TRABZON / AKÇAABAT / SİRAÇ KOŞAR - DİYARBAKIR

MUSTAFA ASLAN İNCESU - KAYSERİ / İBRAHİM AKATAY - KAHRAMANMARAŞ/ELBİSTAN

MÜCAHİT KILIÇ - BURDUR / GÖLHİSAR / MEHMET BULUN - DİYARBAKIR

ÖMER KURT - VAN / MURADIYE LALE GÖL CAMİİ İMAM HATİBİ / SELMAN KOCABEY - SİİRT / MERKEZ

NECMETTİN TURGUT - İĞDIR / MUSTAFA AYSAL - UŞAK / KARAHALLI

MÜKRAMİN ŞÜKRÜ ÖZTEMİZ - SİVAS / ŞARKIŞLA / YUNUS ALTAN - YOZGAT / SARIKAYA

SABAHATTİN ARTAŞ - DİYARBAKIR / NURULLAH KURT - YOZGAT / ÇEKEREK

AHMET CAĞRI - MUĞLA / ORTACCI / ABDULLAH TUNAN - UŞAK / BANAZ / RECEP DÖKÜK - NEVŞEHİR

HAMZA EMET - ISPARTA / MEHMET ZEKİ AĞIRMAN - BATMAN / ERDEM OĞUZ - ORDU



Cübbeli Ahmet Hocaefendi'yi ziyarete gelen Hocaefendiler, kendisinden "**Bize tavsiye edeceğiniz bir nasihatınız olur mu?**" dediklerinde, Cübbeli Ahmet Hocaefendi onlara şu nasihatlerde bulundu:

"En mühim şey tevâzudur, insanları hakir görmemektir, kendini herkesten aşağı bilmektir, halka sevgiyle, muhabbetle, hoşgörüyle yaklaşabilmektir. Konuşmalarda esprili yol tercih etmektir. En ağır sözleri, hükümleri, fetvâları bile şaka ile karışık bir şekilde insanların zihnine yaklaştırabilmektir. Eğer biz insanlara tevâzu ile yaklaşırsak, onları kucaklarsak, kendimizi onlardan daha aşağı bilirsek mutlaka bu tavrımız onlarda tesir bırakacaktır. Ama niye içki içiyorsun? Niye namâz kılmıyorsun? Şeklinde üstten konuşarak, onlara sert çıkarsak insanlar bizden uzaklaşır ve bizim vaazlarımızı dinlemezler. Bu da onları hidâyetten uzaklaştırır. **Allâh-u Te'âlâ Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem) Efendimize :

"Eğer sen katı, kaba ve sert davranışlı biri olsaydın elbette insanlar etrafından dağılıp giderlerdi, bu yüzden onları affet, sana karşı kusurları olursa bağışla, bana karşı günahları olursa benim onları affetmem için istiğfâr et." buyurdu.

Âyet-i Kerîme'de böyle buyurmuştur. Biz bu Âyet-i Kerîme'de beyân edilen ahlâkı kendimize düstur edinerek insanlara faydalı olmaya çalışalım." dedi.

ZİYARETE GELEN HOCALARIMIZ ve GÖREV YERLERİ

FETHİ ÇETİNKAYA - TARSUS

NİYAZİ ERBAKMAZ - OSMANİYE / KADIRLI

HARUN KOÇAK - OSMANİYE / BAHÇE

MUSAB BALABAN - MERSİN / SİTİFKE

MEHMET BAHÇECİ - ANTAKYA

RUHULLAH SÖNMEZ - HATAY / OVAKENT

H. FEHMİ GÜNEŞ - KEŞAN / EDİRNE

MUSTAFA YÜCETAŞ - MANİSA / KULA

MEHMET YANIK - ADANA / KOZAN

AHMET İLHAN - AYDIN / NAZİLLİ

ERSİN DAĞLI - AYDIN

CAHİT ÖZTÜRK - KIRKLARELİ / LÜLEBURGAZ

DAVUT YILMAZ - ADANA / SARIÇAM

İBRAHİM ULUSOY - ÇANAKKALE / ÇAN

MUSTAFA AYDIN - ÇANAKKALE

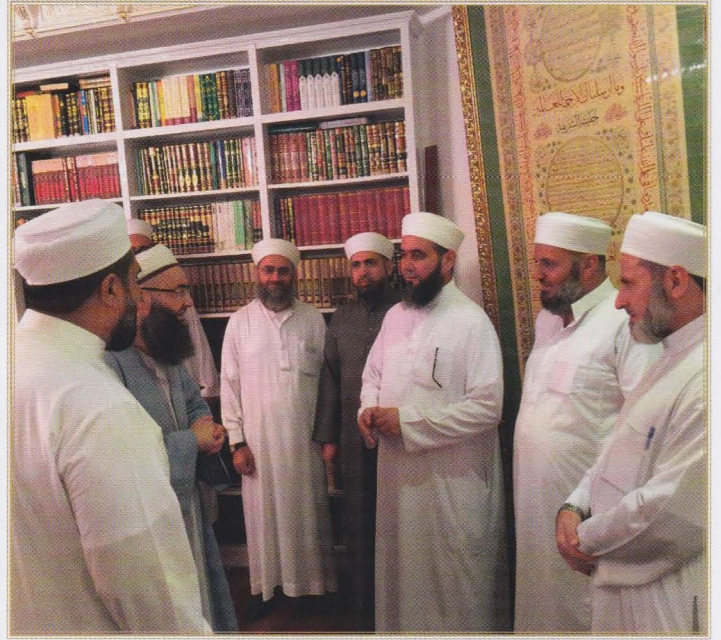
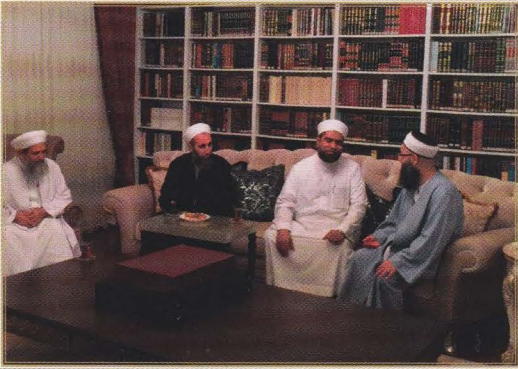
H. KÜRŞAT AHİSHALI - ESKİŞEHİR

ARAFAT ÖZTÜRK - ANKARA / POLATLI

MUSTAFA MAHMUT GÜRE - ADANA

SALİH KARAKUŞ - TEKİRDAĞ / MALKARA

MUHAMMED KAYA - MERSİN



ŞAM ULEMASI TARAFINDAN HOCAMIZA YAPILAN ZİYARETE KATILAN ULEMA VE İHTİSAS ALANLARI

AHMET EL-AHMED / AKÂİD, BELÂĞAT, SARF VE NAHİV ÂLİMİ

DR. EYMEN ŞA'BÂNÎ / FIKİH VE USÛLÜ HADİS ÂLİMİ

DR. ADNAN DERVİŞ / FIKİH VE USÛLÜ FIKİH ÂLİMİ

NADİR EBÛ ÖMER / AKÂİD VE MANTİK ÂLİMİ

MAHMUD DAHLA / SARF, NAHİV VE FIKİH ÂLİMİ

BİLAL ABDÛ / KUR'AN İLİMLERİ

AHMED KAHYÂ / HADİS İLİMLERİ

ABDUSSABÛR KEYYÂLÎ / KUR'AN İLİMLERİ



HÂLİD-İ BAĞDÂDÎ HAZRETLERİ'NİN HALİFESİ
KASTAMONU'LU AHMED SİYÂHÎ HAZRETLERİ'NİN
“TARİKAT-I HÂLİDİYYE ÂDÂBİ” RİSÂLESİ

TERCEME ve ŞERH AHMET MAHMUT ÜNLÜ

Milli Eğitim Bakanlığı, Kastamonu Kitaplığı, 787 noda kayıtlı
“Risâle-i Haddâdîzâde el-Hâc eş-Şeyh Ahmed Efendi en-Nakşibendî”
İsimli Risalede Ahmed Siyâhî Hazretleri şöyle buyurmuştur:

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın Adıyla!

**Bütün hamdler âlemlerin Rabbi olan Allâh-u Te'âlâ'ya
mahsustur. Salât-ü selâm Efendimiz Muhammed'in, Ehl-i
Beyt'inin ve tüm sahâbesinin üzerine olsun.**



Bundan sonra şu bilinmelidir ki; mürid için zikir hâli dışındayken de riayet etmesi gereken bir takım edepler vardır.

1) Mürid daima abdestli olmaya ihtimam göstermeli ve zaruretsiz olarak abdestsiz durmamalı.

2) Abdest aldıktan sonra iki rekat Şükür-ü vuzû (abdest şükürü) namazı kılmalı.

3) Fecir (imsak) vaktinden güneşin doğma vaktine kadar olan zamanı zikir ile ihya etmeli.

4) Güneş iki mızrak kadar yükselince (20 dakika kadar geçince) iki rekat işrak namazı ve iki rekat da (bir dahaki gün o vakte kadar yapacağı işler hayırlı ise nasip olması, şerli ise nasip olmaması için) istihâre namazı kılmalı. (Bu namazın tarifi için bakınız: *Lalegül Dergisi* - Şubat 2015 - sh: 94)

5) Kuşluk vakti olunca en azı dört, ortası sekiz, en fazlası oniki rekat olmak üzere duhâ (kuşluk) namazından gücü yettiği kadar kılmalı.

6) Akşam namazının sünnetinden sonra iki rekatta bir selam vererek (en az) dört rekat evvâbîn namazı kılmalıdır ki dört rekata bir selam ile kılmamalıdır

7) Gecenin yarısından sonra uykudan uyanıp teheccüd namazı kılmalı ki en azı dört, ortası sekiz ve en fazlası oniki rekattır, ama bununla sınırlamamalı, gücü yettiğince fazla kılmalıdır.

Her rekatta bir Yâsîn okumalı ya da Yâsîn-i Şerîf'i sekiz rekata taksim etmeli ki ilk rekatta 1. âyetten "Veecrin kerîm"e (11. âyete) kadar, ikinci rekatta "Vehüm mühtedûn"e (21. âyete) kadar, üçüncü rekatta "Ledeynâ muhdarûn"a (32. âyete) kadar, dördüncü rekatta "Yesbehûn"a (40. âyete) kadar, beşinci rekatta "Velâ ilâ ehlihîm yercî'ûn"a (50. âyete) kadar, altıncı rekatta

"Hâzâ sırâtun müstakîm"e (61. âyete) kadar, yedinci rekatta "Fehüm lehâ mâlikûn"e (71. âyete) kadar, sekizinci rekatta ise sonuna kadar okumalıdır.

Kalan dört rekata ilk rekata Kâfirûn Sûresi, ikinci rekata İhlâs Sûresi okumalıdır.

Eğer kişi Yâsîn Sûresi'ni bilmiyorsa her rekatta üç defa İhlâs okumalıdır.

Namazını bitirdikten sonra ise şu meşhur duayı yapmalıdır:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَفِي سَمْعِي نُورًا وَعَنْ يَمِينِي نُورًا وَعَنْ يَسَارِي نُورًا وَفَوْقِي نُورًا وَتَحْتِي نُورًا وَخَلْفِي نُورًا وَقُدَّامِي نُورًا وَاجْعَلْ لِي نُورًا»

"Ey Allah! Sen benim kalbime nur ver; kulağıma nur ver; sağıma nur ver; soluma nur ver; üstüme nur ver, altıma nur ver, arkama nur ver; önüme nûr ver, bana (ait her mahalle) nur ver."

8) Ve dahî beş vakit namazını cemaate devam üzere kılmalı, terketmemeli.

9) İkinci ile akşam arasında ise yaptığı işlerin muhasebesini etmeli, günahlarından tevbe ve istiğfar edip güzel amellerine ise şükretmeli, hatta onları bile (doğru beceremediği için) günahlardan saymalı, iyi amellerinden dolayı gurura kapılmamalıdır.

Müslümanlar her zaman bu şekilde amellerini muhasebe etmelidirler ki bu muhasebeye sūfî istilâhında "Vukûf-u zamânî" derler.

10) Akşam namazını kıldıktan sonra yatsı namazına kadar dünya kelamı konuşmadan nafil namaz kılmakla veya zikrullâh ile meşgul olarak yatsı vaktine ulaşmalıdır.

11) Yatsı namazını cemaatle kıldıktan sonra da (vaaz-u nasihat ve ders müzakeresi gibi) şer'î bir amel dışında başka bir iş yapmamalı.

12) Yatacağı vakit iki rekat (kabir nur) namaz kılıp Mülk Sûresi'ni okumalıdır.

13) Daha sonra uyumayı murad ettiği zaman abdestli olmalı.

14) Zikrederek uyumalı, gaflet ile uyumalı. İşte anlatılan bu edeplere son derece devam ederek istikametten ayrılmamalı. Zira Nakşibendiyye ehline göre bunlar önemli işlerin en mühimlerindenidir.

Bu ameller özellikle -Kendisine canım feda olsun- Mürşidimiz **Şeyh Hâlid Efendi** (Kaddesellâhü Te'âlâ Sirrahü'l-Azîz) **Hazretleri** indinde gayet makbul ve merğûb (teşvik edilmiş) fiil ve amellerdendir.

15) Şu iyi bilinsin ve gaflet olunmasın ki, ayrıca bu herkese lazımdır ki bir pazara varıldığında ve kalabalık bir yerde bulunulduğunda تنها yere gelene kadar:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Allah’tan başka hiç bir ilâh yoktur. O, tektir; ortağı yoktur; mülk O’na aittir; hamd O’na mahsustur. Diriltir ve öldürür, Kendisi ise diridir, asla ölmez. Bütün hayırlar O’nun yed(-i kudret)indedir, O, her şeye hakkıyla gücü yetendir.”

Bunu okuyana Allâh-u Te'âlâ bin sevap yazar, bin günahını affeder, bin derecesini de yükseltir. Bu müjde hadîs-i şerîfin manasıdır.

16) Beş vakit namazların farzlarını kıldıktan sonra aşağıda zikredilen şu salevâtı on kere okumalı:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ عَدَدَ مَعْلُومَاتِكَ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ كَذَلِكَ.»

“Ey Allah! Efendimiz Muhammed’e, O’nun Âline ve Ashâbına salâtlarının en üstünüyle, (sayısız ve sınırsız olan) mâlûmâtının sayısınca salât-ü selâm eyle ve yine bu kadar bereketler yağıdır.”

Eğer bunu yapamazsa duasının peşine bu salevâtı okumalı.

17) Her cuma günü şu salevât-ı şerîfeyi sabahtan akşama kadarki zaman içerisinde bin kere okumalı:

«اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى شَفِيعِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.»

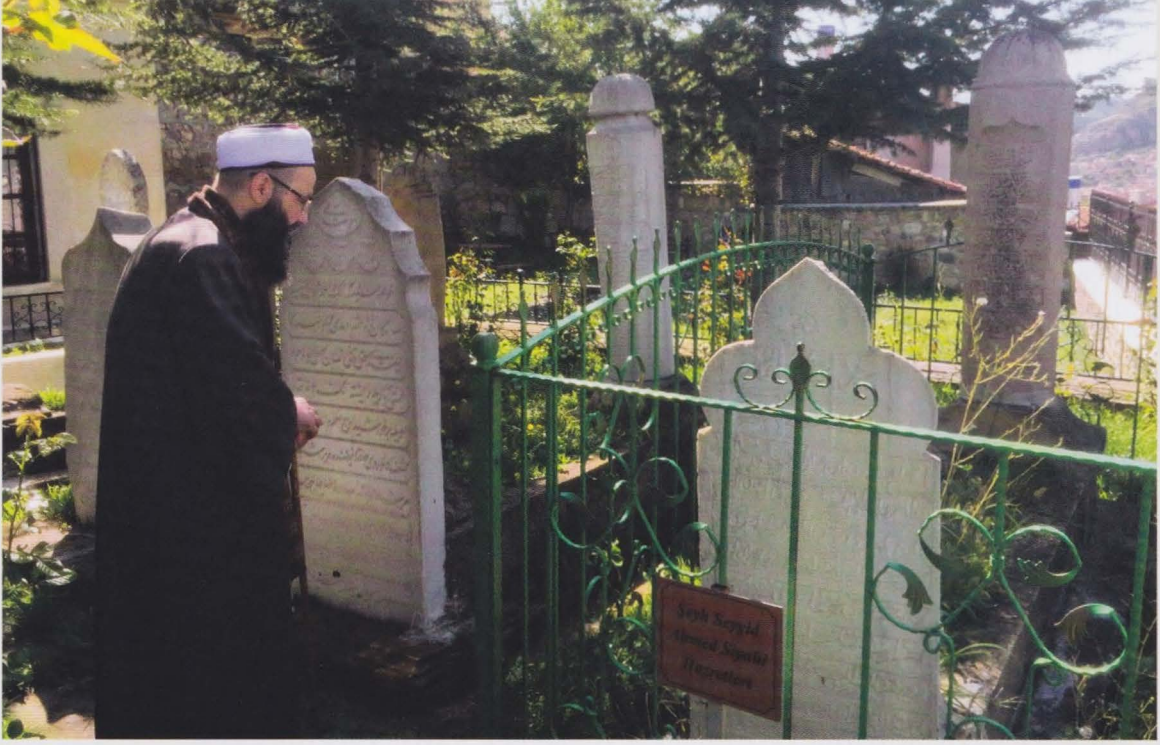
“Ey Allah! Şefaatçimiz Muhammed’e, O’nun Âline ve Ashâbının hepsine salât-ü selâm eyle”

Bunu sabahtan akşama kadar okuyabilir, vakit geçmiş sayılmaz, isterse bir oturuştur okur, isterse de gezerken okuyabilir, kişi bu hususta muhayyerdir. Eğer bu salâtı gözlerini yumup gaflete dalmadan okursa tesiri daha çok olur. Bu hususta gaflet olunmaya.

18) Şu duayı da her ne vakit olursa olsun 3 kere okumalı:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَى نَفْسِهِ وَزِينَةَ عَرْشِهِ وَ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ.»

“Mahlûkâtının sayısınca, Zât’ını râzı edecek kadar, Arş’ının ağırlığına ve kelimelerinin mürekkebi kadar Allâh’ı tesbîh eder ve O’na hamdederim.”



Mâlûm ola ki Şeyh **Ebû Alî ed-Dekkâk** (*Kaddesellâhü Sirrahü'l-Azîz*) “**Risâle-i Mekkiyye**”sinde buyurmuşlardır ki:

«مَنْ لَا شَيْخَ لَهُ فَالشَّيْطَانُ شَيْخُهُ»

“Bir kimsenin şeyhi yoksa onun şeyhi şeytandır.”

-Kendisine canım feda olsun- Mürşidimiz Şeyh **Hâlid Efendi** (*Kaddesellâhü Sirrahü'l-Azîz*) **Hazretleri** buyurmuştur ki:

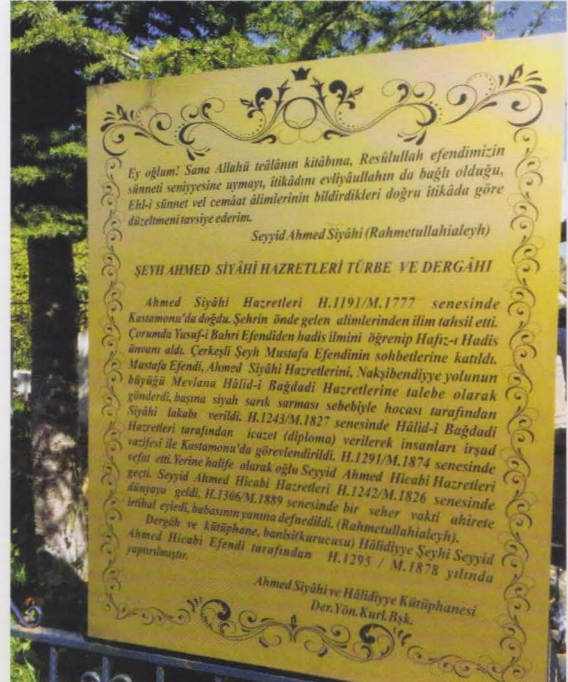
«مَنْ قَرَّبَنِي بَعْدَ مَيِّتِي وَمَنْ بَعْدَ مَيِّتِي قَرَّبَنِي»

Yani “Bizim yakınımızda olan ve meclisimizde hâzır bulunan nice kimseler vardır ki tarîkat-ı aliyyenin âdâbına riayet etmedikleri için onlar bizden uzaktır, bizim kalbimizin onlara meyli yoktur, bu yüzden bir şey (feyiz) alamazlar.

Öyle kimseler de vardır ki bizim meclisimize az gelirler ve nice müridler vardır ki uzak beldelerde sâkin olurlar, lakin tarîkat-ı aliyyenin âdâbına riayet ettiklerinden dolayı bize yakın olup feyizyâb olurlar, onlar her türlü murad ve maksatlarına nail olmuşlardır.”

Bu kelamın hâsıl-ı manası şudur ki; bir mürid (şeyhine) ister yakın olsun ister uzak olsun tarîkat edeplerini gözetirse yakınlık ve uzaklık onun hakkında eşittir, bu hususta azıcık dahi müsamaha edilmemeli.

Not: İnşâallâh bir dahaki ay bu risâlenin tercemesi devam edecektir.



ŞEYH AHMED SİYAHİ HAZRETLERİ TÜRBE VE DERGÂH!

Ahmed Siyâhi Hazretleri H.1191/M.1777 senesinde Kastamonu'da doğdu. Şehrin önde gelen alimlerinden ilim tahsil etti. Çorum'da Yusuf-i Bahri Efendiden hadis ilmini öğrenip Hafız-ı Hadis ünvanı aldı. Çerkeşli Şeyh Mustafa Efendinin sohbetlerine katıldı.

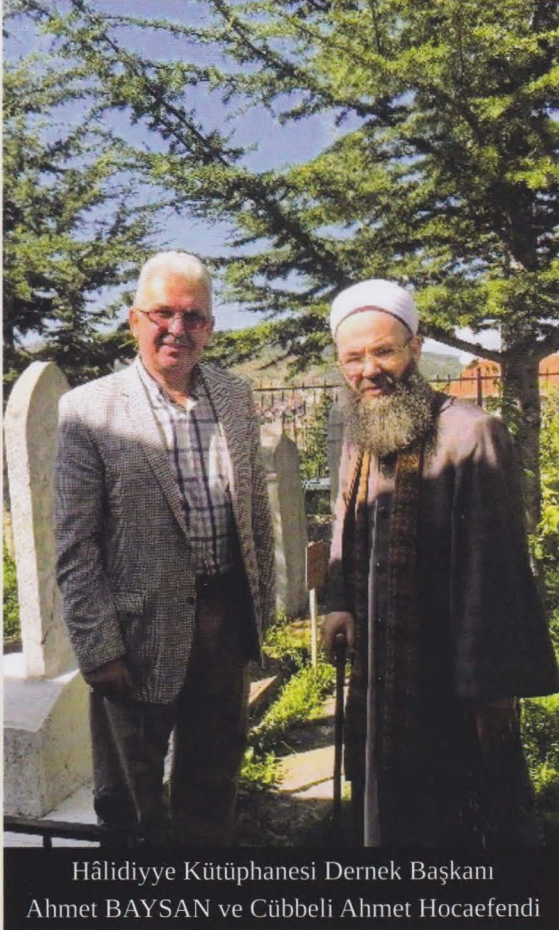
Mustafa Efendi, Ahmed Siyâhi Hazretlerini, Nakşibendiyye yolunun büyüğü Mevlana Hâlid-i Bağdadi Hazretlerine talebe olarak gönderdi, başına siyah sarık sarması sebebiyle hocası tarafından Siyâhi lâkabı verildi.

H.1243/M.1827 senesinde Hâlid-i Bağdadi Hazretleri tarafından icazet (diploma) verilerek insanları irşad vazifesi ile Kastamonu'da görevlendirildi.

H.129J/M.1874 senesinde vefat etti. Yerine halife olarak oğlu Seyyid Ahmed Hicabi Hazretleri geçti Seyyid Ahmed Hicabi Hazretleri H.1242/M.1826 senesinde dünyaya geldi, H.1306/M. 1889 senesinde bir seher vakti ahirete irtihal eyledi, babasının yanına defnedildi. (*Rahmetullahialeyh*).

Dergâh ve kütüphane, banisi(kurucusu) Hâlid-iyye Şeyhi Seyyid Ahmed Hicabi Efendi tarafından H.1295/ M.1878 yılında yaptırılmıştır.

Ahmed Siyâhi ve Hâlid-iyye Kütüphanesi Der. Yön. Kurl. Bşk.



Hâlid-iyye Kütüphanesi Dernek Başkanı
Ahmet BAYSAN ve Cübbeli Ahmet Hocaefendi

ŞEYH SEYYİD AHMED SİYÂHÎ HAZRETLERİ'Nİ TANIYALIM

1.BÖLÜM

(1777-1874)

Ahmet Baysan'ın

“Şeyh Seyyid Ahmed Siyâhî ve Evliyâ Sohbetleri” kitabından alıntı yapılmıştır. Diğer kaynaklar, sonunda zikredilmiştir.

Tahminen doksan beş senelik ömrünü nefis mücahedesinden oluşmuş sebat sayesinde, gayr-i meşrû heveslere feda etmeyerek, ilim ve irfan elde etmeye, maddî ve mânevî sahada kendinde oluşmuş olan hasılatı, diğer insanlara yaymaya ve dağıtmaya adanmış az bulunur bir irfan ehlidir ki, hicri 12. yüzyılın sonlarında Kastamonu'nun Kırkçeşme Mahallesi'nde Sa'diyye tarikatının salihlerinden demirci Ahmed Baba'nın soyundan dünyaya gelmiştir.

YETİŞMESİ VE İLİM TAHSİLİ

Henüz küçük bir çocukken şefkatli anasının, derviş meşrepli babasının merhametli ellerinde dervişane vera (takva ve zühd) sahibi olarak terbiye görmüştür. Kur'ân-ı Kerîm öğrenmek için ilk defa önünde besmele çektiği **Şaban Hoca Efendi**'nin sahip olduğu zühd (dünyaya dalmamak) ve vera (şüpheli şeyleri terketmek, titiz davranarak takvanın bir üst mertebesine ulaşmak) onda doğuştan bulunan zâhidlik kabiliyetine başka bir letâfet ve parlaklık katmıştır.

Gençliğinde gördüğü bu sofiyâne terbiye sayesinde gerekli ilimleri tahsil ettikten sonra, kendini **Kasabalı Mehmet Efendi** adındaki vera sahibi, temiz ahlaklı bir zatın terbiye edici eline teslim etmiştir. Daha sonra zühd ve salihlikle meşhur olan **Amasyalı Uzun Ali Efendi** merhumun istifade halkasına devam ederek, ilim ve fazilet dairesini genişletmeye çalışmıştır.

Bir müddet değerli alimlerden ve Nakşibendi şeyhlerinden (Kastamonu'da bulunan Numaniye Medresesi'nin kurucusu ve müderrisidir) **Hoca Numan Efendi**'nin ilim ve irfan kütüphanesiyle Üveysi azizlerinden **Buhârî Abdülazîz Efendi**'nin olgunluk kazandıran kürsüsünden ilmî ve amelî feyizler elde etmeye mümkün mertebe gayret ve himmet etmiştir.

İrfan ve fazîlet fikirleri genişledikçe, keval elde etmeye şevk ve gayreti arttığından olmalıdır ki, altında bulunduğu ihtiyacın, ağır yükün çekilmez sıkıntısı altında, fakirlik ve sabrı kıran darbesine, sofiyane metanetini koruyucu bir siper edinerek, o zamanlar alimler merkezi denmeye layık olan Amasya'ya yönelerek, Mantıkçılar arasında eşsiz **Hoca Payas**'tan ve ilmi tefsirde **Beyzâvî**'ye denk olan **Hoca Muhammed Caniki**+? Hazretleri'nden gerekli kitapları okuyup tamamlayarak icazet almıştır.

Dönüşünde Çorum vilayetinde feyiz nurlarını yayan **Yusuf Bahri Hazretleri**'nden hadîs ilmini öğrenerek, rivayet silsilesini tashih suretiyle, kendisiyle sohbet şerefini elde etmiş olan hemşehrilerinin söylediğine göre, hadîs hafızı ünvanını haiz olacak kadar **Rasûlullâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) in hadîs-i şerîflerini ezberlemiş olarak doğduğu yer olan Kastamonu'ya dönmüştür.

Bu sırada meşhur Ayaklı Kütüphane'nin en kıymetli talebelerinden olan ve mezkûr beldenin Namazgah Medresesi Müderrisi **Hoca Osman Efendi** Merhum'dan tefsir, meânî ve kelâm ilimleri okumuştur.

HÂLİD-İ BAĞDÂDÎ HAZRETLERİYLE BULUŞMASI

İlim tahsil ettiği dönemlerde tatil günlerinde birkaç defa Çerkeş'e giderek, Halvetî Tarîkatı'nın müceddidlerinden **Şeyh Mustafa Efendi** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'yle sohbet etmiş ve ondan inâbe (tarîkat derisi) istirham etmişse de, **Mustafa Efendi**; "Senin feyzine sebep olacak zatın adı Hâlid olacaktır. Onu ara!" şeklinde irşad olunmuştur.

Bu irşad edici kılavuzun irşadının şevkiyle âşıkâne fikirleri kaynamaya başlayıp, gizlice işaret edilen mürşidine doğru koşmak isterken ve bir takım imkansızlıklar içerisinde şeyhine ulaşmaktan mahrum iken, memleketin zenginlerinden **Abdulbâkîzâde Hacı Numan Ağa** isminde cömert, yüksek ahlaklı bir seveninin nakdî yardımı ve himmetiyle karayoluyla Hicaz cihetine yöneldi.

Derken cennet kokulu Şam'a ulaşınca, Yüce Nakşibendî Tarîkatı'nın en mükemmel müceddidi (yenileyicisi), **Cenâb-ı Hakk**'ın feyizli yolunu anlamada mükemmel bir mürşid, gavsulenâm (halkın medetkârı, kibar-ı evliyaullah'tan) ve İslâm Dairesinin kutbu (reisi, zamanın ulusu) **Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri** (*Kuddise Sirruhû*) ile buluştu.



Ahmed Siyâhî Hazretleri, insanların ve cinlerin peygamberinin sünnetlerine uygun olarak, siyah sarık sarınmayı alışkanlık haline getirdikleri için, Halid-i Bağdadi hazretleri tarafından “Siyâhî” lakabına mazharıyetle maksadına ulaşmış, sülük erbabı için gerçekten cihan kıymetinde bir nimet denmeğe layık bir şekilde O’nun maiyyetinde Hicaz’a doğru yönelerek, halkın kiblegahı olan, Kabe’yi tavafla mutlu olmuş, **Cenâb-ı Hakk**’ın sevgilisinin Ravza-i Mutahharasını ziyaretle tecellilere mazhar olmuştur.

Ahmed Siyâhî Hazretleri Mekke-i Mükkereme ve Medîne-i Münevvere ziyaretlerini mürşidi **Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri** ile birlikte nice tarikat sırlarına vakıf olarak îfâ edip hac farızasını yerine getirdikten sonra, o yüce terbiye edicinin tarikat nurlarını yaymak üzere mürşidinin verdiği icazetnameyi alarak H. 1242 (1826) senesi başlarında Kastamonu’ya dönmüş ve görevi gereği salihlerin terbiyesine başlamıştır.

HÂLİD-İ BAĞDÂDÎ HAZRETLERİ’NİN EN SON HALİFESİ AHMED SİYÂHÎ HAZRETLERİ’DİR

Ahmed Siyâhî Hazretleri, **Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri**’nin en son halifesidir. **Siyâhî Hazretleri**’nin Kastamonu’ya avdetlerinden kısa bir süre sonra, yani 1242 tarihinde **Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri**’nin

vefat etmiş olması ve “*En son olarak irşad izni verdiğimiz kimse, Kastamonulu Hacı Ahmed Efendi’dir*” buyurmaları da bu konuda delil teşkil etmektedir.

Nitekim bazı değerli halifelerinin özel menkıbelerindeki kayıtlarla ayrıca **Mevlânâ Hâlid Hazretleri**’nin, **Ahmed Siyâhî Hazretleri**’ne, tarikat-ı aliyyedeki bazı müşkillerinin hallini ihtiva eder mâhiyette gönderdiği cevaplarla ve kütüphanelerindeki nefis sandıkta bulunan yazılarıyla, yine böylece en son halifelerinin vesikalı ittifakı ile bu husus sabittir.

KASTAMONU’DA İRŞÂD FAALİYETİNE BAŞLAMASI

O zamanlarda Kastamonu’da Şâbâniyye, Rufâiyye, Kâdiriyye, Sâdiyye, Celvetiyye ve diğer yüce tarikatların erbabı bulunmasına rağmen, Şerefli Hâlidîyye Tarikatı’nın usûl ve âdâbına vâkıf olan kalp ehlinin yokluğundan dolayı, Halidi usûlü (merasimi) üzere teveccühe ve rabitaya ve tarikatın diğer şartlarına ve âdâbına alimler ve değerli şeyhler tarafından itiraz edilerek, kendileri pek çok taarruza hedef olmuştur.

Fakat **Ahmed Siyâhî Hazretleri** bunların her birine sabır ve sükûnetle karşılık vererek, bu yola karşı saldıranların neticede sevgi dairesine gireceklerini tarikat kardeş-

lerine beyan ederek daima onları teselli etmiş ve azmine asla bıkkınlık getirmeyerek, bulunduğu hak yolda dosdoğru yürüyerek, kendisine bağlananlara marifet feyizleri saçmaya devam etmiştir ki Kastamonu’da (bugün Gazipaşa Okulu olarak kullanılan mektebin arsasında) bulunan Namazgah adındaki yüce medresede talîm ve tadrîs (eğitim ve öğretim) kürsüsünü şereflendirmişti.

Bu şekilde bir-iki sene geçtikten sonra, şimdi halk arasında kendi ismine izafetle “Hacı Ahmed Efendi Medresesi” (bugünkü Ticaret Odası’nın binası) adıyla diğer medreseleri şeref bakımından kıskandıracak olan “Merdiyye” medresesine intikal etmiştir.

Bu mübarek mekan o zamanlar Merdoğlu adında bir kimsenin evi imiş. Bu zikredilen şahıs bir gece rüyasında bir kuyuya düşerek boğulmak üzere iken, kuyu başında **Siyâhî Hazretleri**’ni görür ve ondan yardım ister. O da; “Eğer evini benim için medrese yaparsan seni kurtarırım” şeklinde onu irşad edince bu kişi bunu yapacağına dair çok kuvvetli bir şekilde söz vererek, o dehşetli gaflet uykusundan uyanır.

Daha sonra rüyasında verdiği sözü yerine getirir. Bir Merdzade bu zikredilen medresenin ortasındaki havuza dökülen yüz masuralık (dört yüz çuvaldız kalınlığında akan) suyu da, kasabanın güney tarafında, yarım saat mesafede bulunan “Olukbaşı” mahallinden getirip susayanları leziz soğuk suyuyla kandırmakla bu zikredilen medreseyi alimlerin özlemi yapmıştır. İşte bu nedenle **Siyâhî Hazretleri** fazîlet ve marifet kürsüsünü oraya naklederek, irşad ve terbiye kilimini oraya yaymıştır.

Ahmed Siyâhî Hazretleri, zahir-perestlerin (birşeyin görünüşüne kıymet verip, hakikatına değer vermeyenlerin) ayıplama-

larına zerre kadar ehemmiyet vermeyerek, bazen gizli bazen açık gündüzleri ikindiden sonra, medresenin kütüphanesinde ve geceleri şimdiki dergahlarının yakınında bulunan küçük oğulları **Sadeddîn Efendi**’nin tasarrufundaki mütevâzi bir evde, 1257 (1841) tarihine kadar Hatm-i Hâcegan okumaya, salihleri terbiyeye devam etmiştir.

MEVLÂNÂ HÂLİD HAZRETLERİ’NİN HALÎFESİ FETHULLÂH EL-AKRÎ HAZRETLERİ’NİN KASTAMONU’YU TEŞRÎFİ

Halidiyye mensuplarından **Ahmed Siyâhî Hazretleri** ile kıymetli mahdûmu **Ahmed Hicâbî Hazretleri**’nin Kastamonu vilayetinde yüce eserler meydana getirmeleri ve o sırada **Mevlânâ Hâlid el-Bağdâdî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**’nin değerli halîfelerinden **Abdülfettâh Efendi Hazretleri**’nin İstanbul’a giderken, ziyaret için Kastamonu’yu teşrifleri, Yüce Halidiyye tarikatının bu beldede şöhret bulmasına ve gaflet erbabının gözleri üzerindeki kıskançlık perdesinin kalkmasına sebep olmuştur.

Hatta Kastamonu ulemasının icazet silsilelerinin tümü kendisine ulaşan muhakık (araştırmacı) alimlerin ileri gelenlerinden **Keskinzade Ahmed Erib Efendi** merhum, yukarıda zikredilen **Abdülfettah Efendi**’den inabe (tarîkat dersi alma) ricasında bulununca; “**Şeyh Siyâhî burada iken bizim inabe vermemiz edebe uygun olmaz**” demek suretiyle onun irşad ve terbiyesini **Ahmed Siyâhî Hazretleri**’ne havale ederek onun fazîletini herkese bildirmiştir.

Netice olarak kendisinden zuhur eden Rabbani cezbeler ve apaçık kerametlerle yabancıları yar (dost) eden, kendine karşı çıkanları bile zikir dairesine dahil eden **Ahmed Siyâhî Hazretleri**’nin îtibarı günbegün artmış ve nihayet 1277 (1860) tarihine kadar kendisine intisab etmeyen, özellikle sevmeyen kimse kalmamıştır.



Resul BÖLÜKBAŞ

KUR'AN-I KERİM'DE GEÇEN KISSALARIN TEMSİLİ VE SEMBOLİK OLDUĞUNU VE BUNLARIN YAŞANMIŞ HAKİKAT OLMADIĞINI SÖYLEYENLERİN İMANİ DURUMLARI

Son zamanlarda bazı hocayım diyen ve kendini Kaf dağında zanneden akli evveller vardır ki dinin aslını, özünü değiştirmeye yemin etmişçesine gayret içindeler.

Bunlar bu yüce dinimize toslamakla dinimizin özünden hiçbir şey kaybetmeyeceğine emin olmakla beraber bazı avam-ı nasdan olan kardeşlerimizden bir kısmını idlal edip zarar verdiklerinden bu yazımızda bunlara değinmeyi zaruri gördük.

Kuran-ı Kerimde var olan kıssaların Cenab-ı Hak tarafından hakikati olmadığı halde sembolik olarak arz edilmiş olduğunu ve bu vesileyle Allah (*Celle Celâühû*) kullarını hidayete sevk etmeyi murad ettiğini söylemektedirler. Bu iddia Cenab-ı Hak'ın tenzih edilmemesi manasına gelir ki bu küfür ve şirkdir.

Zira Cenab-ı Hak'ı gayri ciddilik, yalan, hezeyan laubalilik gibi noksanlık ifade eden vasıflarla vasıflamak Allah'ın noksanlıklardan münezzehe olmadığını iddia etmektir.

Biz (subhanallah) dediğimizde Cenab-ı Hak'ın bilcümle kemal sıfatlarla muttasıf olup noksanlık arz eden sıfatlardan münezzehe olduğunu söylemiş ve buna itikat etmiş oluyoruz.

Bu ise Allah'ın kendini vasıfladığı gibi vasıflamaktır. İman ise ancak bununla kaimdir, Cenab-ı Hak'ı bütün kemalat ile vasıflayıp ona bir tek noksanlık izafe etmek küfür ve şirkdir. Cenab-ı Hak'ı mahlûkat seviyesine indirmektedir.

Kuran-ı kerimde var olan kıssalardan bazılarını zikretmek suretiyle meselenin izahını yapmaya çalışalım. Mesela 67.68.69.70.71.72.73. ayetlerinde geçen kıssaların temsili ve sembolik olduğunu iddia etmektedirler. Şimdi bu ayetlere ve mealine bakalım ne göreceğiz;

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُؤًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ

Hani Mûsâ kavmine, “Allah size bir sığır kesmenizi emrediyor” demişti. Onlar da, “Sen bizimle eğleniyor musun?” demişlerdi. Mûsâ, “Kendini bilmez cahillerden olmaksızın Allah'a sığınırım” demişti.

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فافعلوا مَا تَأْمُرُونَ

“Bizim için Rabbine dua et de onun nasıl bir sığır olduğunu bize açıklasın.” dediler. Mûsâ şöyle dedi: “Rabbim diyor ki: O, ne yaşlı, ne körpe, ikisi arası bir sığırdır. Haydi, emrolduğunuz işi yapın.”

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يَبِينُ لَنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ
إِنَّهَا بَقْرَةٌ صَفْرَاءٌ فَاقْعَ لَوْنَهَا تَسْرُ النَّاطِرِينَ

Onlar, “Bizim için Rabbine dua et de, rengi neymiş? açıklasın” dediler. Mûsâ şöyle dedi: “Rabbim diyor ki, o, sapsarı; rengi, bakanların içini açan bir sığırdır” dedi.

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يَبِينُ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقْرَ تَشَابَهُ
عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ

“Bizim için Rabbine dua et de onun nasıl bir sığır olduğunu bize açıklasın. Çünkü sığırlar, bizce, birbirlerine benzemektedir. Ama Allah dilerse elbet buluruz” dediler.

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ لَا ذَلُولَ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا
تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا قَالُوا الْئِنَّ
جِئْتِ بِالْحَقِّ فَدَبْحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ

Mûsâ şöyle dedi: “Rabbim diyor ki, o; çift sürmek, ekin sulamak için boyunduruğa vurulmamış, kusursuz, hiç alacası olmayan bir sığırdır”. Onlar, “İşte, şimdi tam doğrusunu bildirdin” dediler. Nihayet o sığırı kestiler. Neredeyse bunu yapmayacaklardı.

وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادْرَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ
تَكْتُمُونَ

Hani, bir kimseyi öldürmüştünüz de suçlu birbirinizin üstüne atmıştınız. Halbuki Allah gizlemekte olduğunuzu ortaya çıkaracaktı.

فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى
وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

“Sığırın bir parçası ile öldürülene vurun” dedik. (Denileni yaptılar ve ölü dirildi.) İşte, Allah ölüleri böyle diriltir, düşünesiniz diye mucizelerini de size böyle gösterir.

Bu kıssalara sembolik diyenlerin iddiası şöyledir; kesilen ineğin bir azasını faili meçhul olan ölüye vurmakla ölü olan insan hiç dirilir mi? Bu Cenab-ı Hakk’ın temsili olarak anlatımından ibarettir, yani Allah (Celle Celâlühû) kullarına siz cinayet ve benzeri günahları ne kadar gizleseniz de Allah onu bir gün açığa çıkarır demek istemiştir.

Bu iddia ne kadar saçma bir iddiadır burada başlı başına bir kıssa anlatılmaktadır. Bu kıssayı anlatan vahyeden yüce Allah’tır. Kullarını ikna edip hidayete sevk etmek için hakikati olmayan bir şeyi ifade eder mi? Bunu Allah’a isnad etmek Cenab-ı Hakk’ı tanımamak marifetullahtan nasipsiz olmak demektir.

Bu iddiayı yapanlar Cenab-ı Mevla’yı noksanlıktan tenzih etmediklerinden dolayı küfrü ve şirki boylamış oluyorlar. Bu kıssada anlatılanın tamamı gerçek ve hakikat olup bizatihi yaşanmış hadisedir. Bu hocayım diye geçinen kişiler bir ölünün dirilmesini hafsalalarına alamıyorlarsa milyarlarca insanın dirileceğini kabul ediyorlar mı acaba?! İman esaslarının en önemlisi olan (baas bağdel mevt) bütün insanların öldükten sonra tekrar dirilip hesap vereceklerini kabul etmiyorlar mı?

Kuran-ı azimmüşşanda Sebe Suresi 7.ve 8. Ayetlerin Cenab-ı Hak bakalım ne buyuruyor;

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَى رَجُلٍ يُبْسِكُمْ
إِذَا مَرَّكُمْ كُلُّ مُمْرَقٍ إِنَّكُمْ لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ

Yine inkar edenler şöyle dediler: “Çürüyüp ufalandıktan sonra sizin yeniden diriltileceğinizi söyleyen bir adamı size gösterelim mi?

أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ

“Allah’a karşı yalan mı uydurdu, yoksa onda delilik mi var?” Hayır öyle değil! Ahirete inanmayanlar azap ve derin sapıklık içindedirler.

Ayrıca Yasin suresinin 77.78.79.80.81.82. ve 83. Ayetlerini okuyalım;

أَوَلَمْ يَرَ الْإِنْسَانَ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ
حَصِيمٌ مُبِينٌ

İnsan, bizim kendisini az bir sudan (meniden) yarattığımızı görmedi mi ki, kalkmış apaçık bir düşman kesilmiştir.

وَصَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي
الْعِظَامَ وَهِيَ

Bir de kendi yaratılışını unutarak bize bir örnek getirdi. Dedi ki: “Çürümüşlerken kemikleri kim diriltecek?”

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ
خَلْقٍ عَلِيمٌ

De ki: “Onları ilk defa var eden diriltecektir. O her yaratılmışı hakkıyla bilendir.”

الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا
أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقِدُونَ

O, sizin için yeşil ağaçtan ateş yaratandır. Şimdi siz ondan yakıp duruyorsunuz.

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِقَادِرٍ
عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ

Gökleri ve yeri yaratan Allah’ın, onların benzerini yaratmaya gücü yetmez mi? Evet yeter. O, hakkıyla yaratandır, hakkıyla bilendir.

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

Bir şeyi dilediği zaman onun emri o şey ancak “Ol!” demektir. O da hemen olur.

فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ
تَرْجِعُونَ

Her şeyin hükümlerini elinde olan Allah’ın şanı yücedir! Siz yalnız O’na döndürüleceksiniz.

Bu ayetlerle yüce Mevla dirilmeyi ne de güzel izah ediyor ilk yaratılışımızı hatırlatarak tekrara inanmamızı arz ediyor. Bir başka ilahiyatçı kesim yasin-i şerifin 82. Ayetinde beyan edilen hususa itiraz ederek şöyle diyor; bir şeye Allah ol diyecek ve anında olacak kolay mı, bir şeyi yaratacak anında var olacak bu olmaz. Ancak yaratacağı şeyin üzerinde milyonlarca sene geçecek, evrimleşecek ondan sonra istenilen kıvamda yaratılacak diyor. Burada da Cenab-ı Hak’a kudret sıfatının zıttı olan acziyeti isnad etmiş oluyorlar, hatta evrim teorisine dalıp belki de ateistliğe doğru adım atıyorlar. Bu iddia da bulunanlar ne kadar muzir insanlardır.

Devleti yönetenlerin İslam’ın temel esaslarını sarsan bunları hiçe sayan bu hainlerin zararlarını bertaraf etmek için tedbir almaları gerekmez mi? İslam dininin temel esaslarına saldırmak asla fikir hürriyeti içinde mütalaa edemeyiz. Zira bir başkasının hukukuna tecavüz etme hürriyetini hiç kimseye tanıyamayız. Tanırsak mağdur olanların haklarını kim savunacak hoca vasfını taşıyan insanları masum halkımızı nezih itikadını bozmaya çalışanlar mazlum halkın en kıymetli varlığına (dinine) tecavüz etmek suretiyle başkasının hukukuna tecavüz etmek manasına gelir ki buna fikir hürriyeti diyemeyiz. Üstelik bu adamlar devletin çeşitli kademelelerinde görev yapmaktadırlar.

Ali imran suresinin 45. 46. 47. Ayetlerine yorum getirirken saçma bir iddiayı ortaya atmak suretiyle ayeti celileyi özünden çıkarıyorlar şöyle ki;

إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ
مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ

Hani melekler şöyle demişti: “Ey Meryem! Allah seni kendi tarafından bir kelime ile müjdeliyor ki, adı Meryemoğlu İsa Mesih’dir. Dünyada da, ahirette de itibarlı ve Allah’a çok yakın olanlardandır.”

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ

“O, beşikte de, yetişkin çağında da insanlarla konuşacak, salihlerden olacaktır.”

قَالَتْ رَبِّ انِّي يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي
بَشَرًا قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا
فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

(Meryem), “Ey Rabbim! Bana bir beşer do-
kunmamışken benim nasıl çocuğum olur?”
dedi. Allah, “Öyle ama, Allah dilediğini ya-
rattır. O bir şeyin olmasını dilediğinde ona
sadece “ol” der, o da hemen olur” dedi.

Sen eğer mucizeye inanmazsan beşikteki ço-
cuğun konuştuğuna inanamazsın elbet bu ki-
şilerin hastalığı tamamen mucize ve keramete
inanmamalarından kaynaklanmaktadır. İnsan
hayatı boyunca olağanüstü hususları yaşadığı
halde olağanüstü halleri kabul edemiyor ana
rahminde ceninin yaratılması hayat bulma-
sı dünyaya gelip yavaş yavaş kemale ermesi
bütün bunlar olağanüstü hadiseler değil midir
bunların yanında beşikteki çocuğun konuşma-
sı daha da olağandır ama bunlar bu ayetleri de
saptırıyorlar ve hakikatinden çıkarıyorlar.

Enbiya suresi 91. Ayetinde şöyle buyuruluyor;

وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا
وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ

İrzimi korumuş olan kadını da (Meryem’i
de) hatırla. Ona ruhumuzdan üfle miştik.
Kendisini de, oğlunu da âlemlere (kudreti-
mizi gösteren) birer delil yapmıştık.

Bu ayeti celile İsa aleyhisselamın babasız ya-
ratıldığını ve Mevla tarafından ruh üflenmek
suretiyle oluştuğunu beyan ederken; yine bu
sapık fikirliler materyalist kafalılar şöyle diyor-
lar; Hazreti Meryem’de hem kadınlık yumurtası
hem de erkeklik hücreyi ikisini de kendi vücu-
dunda taşıdığından İsa aleyhisselam bu şekilde
yine esbaba dayalı oluştuğunu iddia etmek su-
retiyle mucizeden kaçmayı istiyorlar. Bunlara
sormak lazım Âdem aleyhisselam hangi kadınlık
yumurtası ve erkeklik sperminin birleşme-
sinden meydana gelmiştir. Yoksa bunlar açıkça
söylememekle beraber Davrınız’im fikrini mi
savunuyorlar.

Meryem suresi 28.29.30.31.32.33.ve 34 ayet-
leri

يَا أُخْتِ هَرُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوِيًّا وَمَا كَانَتْ
أُمُّكَ بَغِيًّا

“Ey Hârûn’un kız kardeşi! Senin baban
kötü bir kimse değildi. Annen de iffetsiz de-
ğildi.”

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي
الْمَهْدِ صَبِيًّا

Bunun üzerine (Meryem, çocukla konuşun
diye) ona işaret etti. “Beşikteki bir bebekle
nasıl konuşuruz?” dediler.

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا

Bebek şöyle konuştu: “Şüphesiz ben Al-
lah’ın kuluyum. Bana kitabı (İncil’i) verdi
ve beni bir peygamber yaptı.”

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ
وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا

“Nerede olursam olayım beni kutlu ve er-
demli kıldı ve bana yaşadığım sürece namazı
ve zekatı emretti.”

وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا

“Beni anama saygılı kıldı. Beni azgın bir
zorba kılmadı.”

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ
أُبْعَثُ حَيًّا

“Doğduğum gün, öleceğim gün ve diriltile-
ceğim gün bana selâm (esenlik verilmiştir).”

ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ
يَمْتَرُونَ

Hakkında şüpheye düştükleri hak söze
göre Meryem oğlu İsa işte budur.

Hazreti İsa aleyhisselamın babasız yaratılışını kabul edemeyenler demek ki selefleri gibi düşünen kimselerdir. İsa aleyhisselam annesinden doğduğu zaman da onu kabul edemeyen ve annesini iffetsizlikle suçlayan kimselerle bunların bir akrabalığı var demekten kendimizi alamıyoruz. Bu kimselerin kıssalara sembolik demeleri bu kadar değil dahası var. Ama biz bunların hepsini yazarsak sayfalarca yazmamız lazım zira bunların itirazı bütün kıssalardır. Bunlara göre Yusuf aleyhisselam kuyuya atılmadı ve Yusuf aleyhisselamın hakkındaki kıssanın da sembolik bir ifade olduğunu söylemektedirler. İbrahim aleyhisselam ateşe atılmadı çünkü ateş yakar İbrahim aleyhisselam da bir beşer olduğuna göre yanması lazımdır. Halbuki Kuran-ı kerimde enbiya suresinin 68.69.70 ayetlerinde açık bir şekilde şöyle buyuruyor;

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ

(İçlerinden bazıları), “Eğer (bir şey) yaparsanız, onu yakın da ilahlarınıza yardım edin” dediler.

قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ

“Ey ateş! İbrahim’e karşı serin ve esenlik ol” dedik.

وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ

Ona böyle bir tuzak kurmak istediler. Fakat biz onları en çok zarar edenler durumuna düşürdük.

Burada apaçık beyan edildiği halde ateş insanın cesedini nasıl yakmaz? Bu ifadeler İbrahim aleyhisselama çok sıkıntı verdiklerini bu sıkıntıların ancak ateşe atılmasıyla sembolleştirildiğini diyorlar ve Cenab-ı Hak’a gayri ciddiliği isnad etmiş oluyorlar.

Bir başka sözde ilim adamı ve yüksek yerlerde vazifeli kişinin hezeyanını duyup şaşırma- mak mümkün değildir. Yüce kitabımız hazreti Kur’an’ın bakara suresi 260. Ayetinde buyurulan hakikati bakınız nasıl saptırıyor.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ
قَالَ أَوْلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَكِنَّ لِيْطْمَئِنَّ قَلْبِي

قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ
اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ
يَأْتِيَنَّكَ سَعِيًّا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

Hani İbrahim, “Rabbim! Bana ölüleri nasıl dirilttiğini göster” demişti. (Allah ona) “İnanmıyor musun?” deyince, “Hayır (inandım) ancak kalbimin tatmin olması için” demişti. “Öyleyse, dört kuş tut. Onları kendine alıştır. Sonra onları parçalayıp her bir parçasını bir dağın üzerine bırak. Sonra da onları çağır. Sana uçarak gelirler. Bil ki, şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”

Bu ayeti celilede Cenab-ı Hak İbrahim aleyhisselama ölüyü nasıl dirilteceğini göstermek için kendisine talim ettiği hususta anlatılmaktadır. Cenab-ı Hak’ın talimatı üzere İbrahim aleyhisselam dört tane kuşun başını keserek her bir kuşu diğerine etini kemiğini ve tüylerini karıştırmak suretiyle birleştirip daha sonra kıyma haline gelmiş olan o kuş parçalarını ayrı ayrı dağlara serpiştirmiş. Daha sonra kendi meskeninden onları çağırılmış onlarda uçarak eski halleriyle İbrahim aleyhisselamın yanına gelmişlerdir.

Din adamıyım diyen adam buna itiraz edip caiz olmayan bir tevillle tevil etmeye kalkışıyor. Şöyle ki; İbrahim aleyhisselamın dört tane kuşu vardı bu kuşları kendisine ve sakın bulunduğu yere alıştırmıştı daha sonra bunları dağlarda canlı olduğu halde uçurmuş daha sonra meskenine gelip yüksek sesle kuşları çağırılmış kuşlar da alıştırılmış olduklarından İbrahim aleyhisselamın yanına gelmiş oldular. Hakikati saptırmak için hezeyanın bu kadarına pes doğrusu gâvur olmak için böyle caiz olmayan tevil ama aslında tevil değil tahriften ibaret olan bu yola sapmaya gerek var mı? Çıkarsın ol orta inkâr edersen böylece müşrik oluverirsin. Kuran-ı Kerim’le onun muciz ayetleriyle bu kadar uğraşmaya ve masum insanları delalete düşürmeye ne hacet. Allah dine zarar veren bu tür etiketli makam sahibi ve fakat imandan ve tevhitte nasibi olmayanların şerrinden ümmeti Muhammedi korusun âmin. Selam ve dua ile..



AHMET MAHMUT ÜNLÜ

CÜBBELİ AHMET HOCAEFENDİ'NİN KASTAMONU ZİYARETLERİ - 2. BÖLÜM

HAZIRLAYAN: LÂLEGÜL MEDYA ARAŞTIRMA EKİBİ

MEHMET FEYZİ EFENDİ (Kuddise Sirruhû)

HAYATI

Hayati boyunca insanlara ilim irfan, hikmet ve güzel ahlakın yüceliğini en güzel bir tarzda yaşayarak anlatan merhum **Mehmet Feyzi Efendi** (*Kuddise Sirruhû*), 28 Mart 1912de Kastamonu'da doğdu. Babası İzzet Efendi, annesi Hafize Aişe hanımdır.

1935 1937 yılları arasında İstanbul Yıldız'da muvazzaf askerliği, daha sonra da Beykoz da 7 ay ihtiyat askerliğini yaptı.

1957 yılında muallim İbrahim Efendi'nin kızı Melek hanımla evlendi. Nuriye, Aişe, Münibe, Mevlibe ve Mehmet Münip diye isimlendirdiği dört kızı bir oğlu oldu. 1966, 1970 ve 1976 yıllarında üç defa hacca gitti.

Soyu neseben **Peygamber Efendimiz** (*Sallâ-lâhu Aleyhi ve Sellem*)e ulaşan nurani Seyyidler silsilesindedir ki sohbetlerinde Seyyid olmayanın seyyid im demesi nasıl çirkin bir yalansa, seyyid olanında değilim demesi ceddini inkar olacağını şecere şart değil, aile içi bilgilendirme (tevatür nakil) ile bilinmesi o kimsenin seyyidliğine kafidir buyurarak bu kutsi emaneti çocuklarına biz hem anne , hem de baba tarafından seyyidiz. Müjdesiyle vermiştir.

TAHSİL HAYATI

Bilinen ilk muallimesi Çerkez Hoca Hanımdır.

O günkü eğitim koşullarına göre 7 yaşında başladığı Yarabcı Mektebinde ilk tahsilini tamamladı.

Sinanbey Cami'inde imamlık, Nasrullah Camiinde Hatiplik yapan daha sonra İstanbul Fatih Camii başımamı ve diyanet işleri başkanlığına ait Mushafları inceleme kurulu başkanlığı görevinde bulunan Kurra Hafız Ömer Aköz hoca efendiden hafızlığını tamamladı ve Kuran talimi aldı.

Yine aynı hocaefendiden “Mukaddeme-i Cezeriyye”, “Tecvid-i Edaiye” ve “İlm-i İrtifa” okudu. Hafız Abdurrahman Efendiden Arapça, Fıkıhtan Halebi Hafız Tefvik Efendiden Kırâat-ı Sab-a Reisü'l- Kurrâ Hoca Kamil Efendiden “Mülteka”, “Şir'atü'l İslam” ve “Fıkh-ı Ekber” tahsil etti.

İstanbul'da iken Nevşehirli Hacı Hayrullah Efendiden “Tefsir-i Alusi” Hoca Hüseyin Efendiden Buhari-i Şerif okudu Abdulkahim Arvasi Hazretleri'nin “Tefsir-i Kebir” den verdiği derslere katıldı.



Mehmet Feyzi Efendi (*Kuddise Sirruhû*)'nun Kabr-i Şerîfi

Asker dönüşü daha önce Kastamonu'ya gelmiş olan Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri'nden Kelam, İslam Felsefesi ve mantık dersleri aldı. Hizmetteki yakınlığından dolayı Sır Kitabı ünvanıyla taltif edildi.

Bu ünvan altında mazhar olduğu “İlm-i Ledün” den hikmetleri ise sohbetleriyle insanlara sundu.

Aynı zamanda zahir anlamda kendisine müracaat edenlere Arapça Tefsir ve Hadis dersleri vermenin yanında önceleri hafızlara sonra İmam Hatip lisesi talebelerine Kur'ân-ı Kerim talimi okuttu.

HAYATA BAKIŞI

Merhum **Mehmet Feyzi Efendi** (*Kuddise Sirruhû*) yıllarca ilim, iman, hikmet ve feyz dolu sohbetlerinde Kuran-ı Kerim ve Hadis-i Şerif okuma, bunların hakikatlerini keşfetme, manası ile ahlaklanıp yaşamanın önemini yaşayarak anlatmıştır.

Kur'an'ın tealluk, tehalluk, tahakkuk mertebelerinin olduğunu belirterek ittibâdaki istikameti göstermiştir.

Çağımız ilim asrı olduğundan, ne akıl namına kerameti reddetmiş, ne de keramet namına akli iptal etmiştir. Bu nedenle kerrer sohbetlerinde farzdan evvel farz ilmidir. İhlas sevgi huşu ve samimiyetten uzak ilminde ölü ceset gibi olacağından hareketle farz içinde farz da ihsastır. Buyurarak ilim ile ihlasın varoluştaki önemini veciz bir ifade ile belirtmiştir.

Sohbetlerinde fiziki kerametten ziyade ilmi keramet göstererek akıldan geçen soruları sormadan anlatmıştır. Bununla beraber sohbetlerinin bir başka özelliği de muhatapların dillerindeki sorudan ziyade kalplerindeki manevi hastalığı giderecek nitelikte olmasıdır.

Sosyal olaylarla ilgili olarak bir yandan “Sadakat-i Vataniye (vatanseverlik), Mefahir-i Milliye (milliyetçilik) ve hamiyet-i Diniye (dindarlık) birdir, bunları ayırmaya çalışıyorlar. Vatan olmazsa millet olmaz, millet olmazsa kim İslamiyet'i yaşayacak?” diğer yönüyle de büyüklemez soltan zalim bile olsa beddua edilmez.

O zaman terör ve anarşi olur, hukuk olmaz. Buyurarak vatan millet din, devlet, hukuk kavramlarının ayrılmaz bir bütün olduğunu izah ederek tefrika çıkarmak isteyenlere meydan vermemiştir.



İslamiyet ruh Türklük cesettir. Sözleriyle de bin asırlık tarihimizi özetlemiştir. Din ve millet ilişkisinin kuramını belirleyip müspet milliyetçiliğin en güzel tanımını yapmıştır.

Yine yeis (ümitsizlik), fert ve toplumlar için kötü sonuç vereceğinden, bir "Fecr-i Sâdık"ın doğacağını müjdelerken öbür yönden "Alim vaktini bilmek mecburiyetindedir.

Fecr-i Kâzipte (yalancı fecir) sabah namazı kılınmaz buyurarak din garib başladı ileride yine garib olacak..." hadisindeki GARİB kelimesini vatanından ayı kalana denir diyen fıkıhçılar gibi tarif etmemizi çünkü bu hadisin varud (söyleniş) sebebinin fıkhi bir hüküm çıkarma olmayıp, bir hakikatin bir doğuşun anlatıldığını İslam başlangıçta nasıl çok kısa zamanda hakikati ile bir güneş gibi diğer dinler arasında parladı ise sonunda da böyle olacağının müjdesi var.

Ehl-i Hakikat, GARİBİ güneşle tarif ediyor. Yani benzersiz, adım-i binazir, biz de böyle düşünelim. Buyurmuştur.

Bu hadis yorumunu Fetih Suresindeki;

"Bütün dinlerden üstün kılmak üzere, Peygamberini (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) hidayet ve hak din ile gönderen O'dur.."

(Fatih 48/28)

Ayetiyle birleştirerek ahir zamanda da yine öyle olacağının müjdesini vermiştir. Ancak pencere kışta iken açılmaz, baharda açılır. Buyurarak müspet düşüncenin, müspet konuşmanın, müspet hareket etmenin önemini de ayrıca belirtmiştir.

VEFATI

Mehmet Feyzi Efendi (Kuddise Sirruhû), hayatın her safhasında hatta her anında, sakalından-tırnağına, yemesinden içmesine, sevincinden, kızmasına, sözlerinden sözlerini yaşamasına kadar **Peygamber** Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in sünnetine ittibada (uymada) öylesine dikkat etti ki, bunun mükafatı olarak, bin bir sır ve hikmetleri içeren Cenab-ı Hakk'ın Habi-bi'ni (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) dünyada iken ilahi huzuru dave mucizesi Miraç gecesine rastlayan 4 mart 1989'da vefat ederek ilahi huzura kavuşması, Kur'anı Kerimin mucize bir tarzda verdiği, ahir zamanda süneti ve sünnete ittibayı hafife alacak bir takım insanlara karşı ;

"(Resûlüm) de ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana ittiba edin ki, Allah ta sizi sevsin..."

(Ali İmran 3/31)

Ayetinin sırrına nail olurken öbür yandan mezarının bile annesinin ayakucunda oluşuyla cennet cennet, anaların ayaklarının altındadır.

Hadis-i Şerifinde ittibanın güzel bir örneği olmuştur.

Vasiyeti üzerine kabir taşına yazılan;

HÜVE-L-HAYYÜ'L-BAKİ,

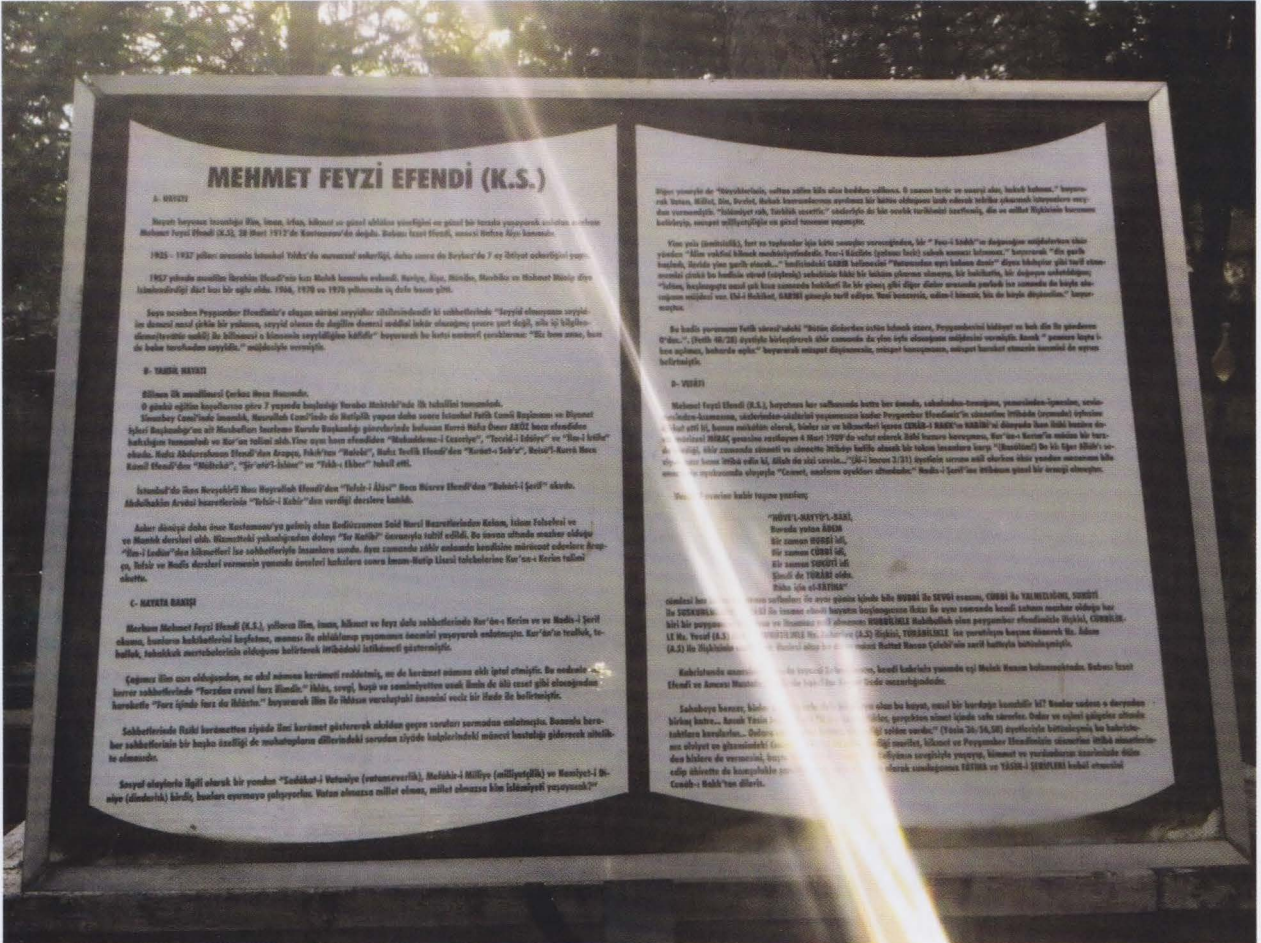
Burada yatan ÂDEM

Bir zaman HUBBİ idi

Bir zaman CÜBBİ idi

Bir zaman SUKÜTİ idi

Şimdi de TURABİ oldu



RUHU İÇİN EL-FATİHA

Cümlesi her insan hayatının safhaları ile aynı günün içinde bile HUBBİ ile SEVGİ esasını, CÜBBİ ile YALNIZLIĞINI, SUKUTİ ile SUS-KUNLUĞUNU TURABİ ile insana ebedi hayatın başlangıcının ikazı ile aynı zamanda kendi zatının mazhar olduğu her biri bir Peygamber hayatına ve ihsasına nail olmanın:

HUBBİLİKLE Habibullah olan Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)le ilişkisi, CÜBBİLİKLE Hz. Yusuf (*Aleyhisselâm*) ilişkisi TURABİLİKLE ise yaratılışın başına dönerek Hazreti Âdem (*Aleyhisselâm*) ile ilişkisinin mezzil bir ifadesi olup bu derin mana hattat Hasan Çelebi'nin zarif hatıyla bütünleşmiştir.

Kabristanda annesinin yanında teyzesi Zehra hanım kendi kabrinin yanında eşi Melek hamam bulunmaktadır.

Babası İzzet Efendi ve amcası Mustafa Efendi'nin kabri ise Ahmet dede mezarlığındadır.

Sahabeye benzer, binler güzelliklerle dolu bir derya olan bu hayat, nasıl bir bardağa konabilir ki? Bunlar sadece o deryadan birkaç katre...

Ancak Yasin suresindeki;

"O gün cennettekiler gerçekten nimet içinde sefa sürerler. Onlar ve eşleri gölgeler altında tahtlara kururlar... Onlara Rahim olan Rabbin söylediği selam vardır."

(Yasin 36/56,58)

Ayetleriyle bütünleşmiş bu kabristanın ulviyet ve gizemindeki Cenab-ı Hakk'ın bu zata verdiği marifet, hikmet ve **Peygamber Efendimiz** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in sünnetine ittiba nimetlerinden bizlere de vermesini, başta tüm Enbiya Sahabe ve Evliyanın sevgisiyle yaşayıp himmet ve yardımlarını şeriflemeyi, ayrıca hediye olarak sunduğumuz FATİHA ve YASİN-İ ŞERİFLERİ kabul etmesini Cenab-ı Hakk'tan dileriz.



İMÂM-I RABBÂNÎ (*Kuddise Sirruhu*)'NUN HAYATI, ESERLERİ ve ÖZELLİKLE DE “MEKTÛBÂT”I HAKKINDA BAZI MÜFÎD NOTLAR

Bu notların hazırlanmasında “Mektûbât”ın yanı sıra Prof. Dr. Necdet Tosun Hocamızın “İmâm-ı Rabbânî” isimli eserinden büyük ölçüde istifade edilmiştir.

Hazırlayan: Hasan KUDUOĞLU

- ✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin doğum tarihi hicrî 971, vefat tarihi de hicrî 1034 olup, 63 yaşındayken Rahmet-i Rahman'a kavuşmuştur.
- ✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin doğduğu yer olan **Sirhind**: Hind dilinde “Sihrend” veya “Sihrind” şeklinde kullanılıp “Arslanı çok olan yer, arslan ormanı” manasına gelir. Sonra Gazne ile Sihrind arasında hâkim olan Gazneliler'in bu ismi “Hindistan'ın başladığı yer” anlamındaki “Serhind”e çevirdikleri ve zamanla Farsça konuşanlar tarafından bu kelimenin “Sirhind” şekline sokulduğu söylenir. Bugün Hindistan'ın kuzeybatısında Patiala ile Ludhiana arasında küçük bir kasabadır.
- ✓ Babası **Şeyh Abdulehad**: Çiştîyye ve Kâdirîyye tarikatlarından icâzetli bir şeyh ve âlim idi. **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** ilk olarak babasında okudu, hafızlık yaptı vesâir âlimlerden ders okudu, 17 yaşındayken zâhirî ilimleri bitirdi.
- ✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin babası vefatına yakın (hicrî 1007 tarihinde), oğlu **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** 36 yaşındayken, kendisine Çiştîyye ve Kâdirîyye tarikatlarından icâzet verdi.
- ✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin okuttuğu kitaplar olarak şunları zikredebilir: **“Beyzâvî, Buhârî, Mişkât, Hidâye, Şerhu'l-Mevâkıf, Hâşiye-i Adûdî, Avârifu'l-Ma'ârif.”**

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin 7 tane oğlu, 2 tane de kızı vardı. H. 1000 yılında **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** 29 yaşındayken ilk oğlu **Muhammed Sâdik** doğdu. İkinci oğlu **Muhammed Sa'îd** ise h. 1005 tarihinde dünyaya geldi. Halîfesi **Muhammed Mâsum Hazretleri** ise **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin babasından hilâfet aldığı h. 1007 senesinde doğmuştur. **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** 54 yaşlarındayken h. 1025'li yıllarda veba salgınından dolayı **Muhammed Sâdik**, **Muhammed Ferrûh**, **Muhammed İsâ** ve **Ümmü Gülsüm** vefat etti. Oğlu **Muhammed Eşref** de henüz süt çağındayken vefat etmiştir.

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** 18-20 yaşları arasında Agra'ya gitti. **Ekber Şâh**'ın bürokratlarından olan **Ebu'l-Fazl Allâmî**'nin meclislerinde bulundu. Kendisi peygamberlik müessesesini reddetmekteydi, onunla tartıştı ve reddiye olarak ilk eseri olan "**İsbâtü'n-Nübüvve**" isimli eserini yazdı.

✓ Bu arada **Ebu'l-Fazl Allâmî**'nin abisi **Ebu'l-Feyz Feyzî**'ye noktasız harflerle yazdığı "**Sevâtü'u'l-İlhâm**" adlı tefsirinde yardım etti.

✓ **Rüstemdârî** adlı Şî'î bir âliminin yazdığı bir kitapta ilk üç halîfe (*Radıyallâhu Anhüm*) ve **Hazreti Âişe** (*Radıyallâhu Anhâ*)ya laf atması üzerine "**Risâle-i Redd-i Şi'a**" isimli ikinci eserini yazdı.

✓ Oğlu **Muhammed Sa'îd** "**Mişkâtü'l-Mesâbih**"e haşiye yazmıştır. Ayrıca **Muhammed Sa'îd** Hicaz'da nâil olduğu keşifleri oğlu **Abdulahad Vahdet**'e "**Letâifü'l-Medîne**" adıyla kaleme aldırıştır.

✓ H. 1008 tarihinde 37 yaşında hacca giderken, Delhi'de Fîruzâbâd'a uğrayıp **Hâce Bâkibillâh Hazretleri**'yle tanıştı. **Hâce Bâkibillâh Hazretleri**, **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'ne Mâverâünnehir'deyken şeyhi **Hâce İmkenegî** (Hâcekü's-Semerkandî) **Hazretleri**'nin yanında gördüğü bir rüyayı anlatması Nakşî tarikatına girmesinde etkili olmuştur.

✓ Rüya şöylece dir: **Hâce Bâkibillâh Hazretleri** rüyasında eline güzel fakat biraz durgun bir papağan kuşunun konduğunu, bu kuşun gagasına kendi ağzından su verdiğini ve kuşun gagasından da kendi ağzına bir parça şeker kırıntısı düştüğünü, ardından bu kuşun çok güzelce ötmeye başladığını görür.

✓ Bunun üzerine **Hâce Bâkibillâh Hazretleri**'nin şeyhi **Hâce İmkenegî** (Hâcekü's-Semerkandî) **Hazretleri** kendisine: "Papağan Hindistan kuşlarındandır, sen Hindistan'a gideceksin, sana orada bir genç verecekler sen de onu yetiştireceksin, nuru âlemi aydınlatacak" mâhiyetinde bir takım şeyler söyleyince Hindistan'a doğru yola çıktığını ve yolda Sirhind yakınlarında konaklayınca yine rüyasında kendisine: "Sen kutbun yakınına inmişsin" denildiğini ve rüyasında o kutub olarak da **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin kendisine gösterildiğini **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'ne anlatınca kendisi bu rüyalardan çok etkilenmiş ve orada Nakşî tarikatına intisap etmiştir.

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**, **Hâce Bâkibillâh Hazretleri**'nin yanında 2,5 ay kadar kaldı, nitekim o dönemde yaşadığı mânevî halleri 1.c/mektup, no:31 ve 90'da anlatmaktadır. Hac zamanı geçtiği için memleketine döndü ve şeyhi ile mektuplaşıp yaşadığı mânevî halleri kendisine bildirdi.

✓ H. 1009 yılında 38 yaşlarındayken şeyhini ikinci bir kere daha ziyaret etti ve bu ziyareti esnasında icazet aldı. Üçüncü ziyaretinde ise şeyhi kendisini yolda karşılamış, çok iltifat etmiş ve müridlerinden çoğunun eğitimini ona havale etmiştir. (1.c/mektup, no:266)

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin döneminde Babürlüler Devleti'nin sultanı h. 963-1014 yılları arasında yani **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** 43 yaşına kadar **Ekber Şah** idi, daha sonra **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin vefatından 3 sene sonrasına kadar h. 1014-1037 yılları arasında tahta kalacak olan oğlu **Cihangir** geçti. **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** ilk başlarda ondan "İslâm padişahı" diye bahsetmişti. (1.c/mektup, no:47 ve 53)

✓ Fakat daha sonra 57 yaşında hapse girdiği tarih olan 1028'den kısa bir süre önce halifelerinden **Mîr Muhammed Nu'mân**'a yazdığı bir mektupta (2.c/mektup, no:92) "Hindûların Müslümanların mâbedlerini yıkmaya başladığını ve bu olayların Müslüman bir hükümdar zamanında vuku bulmasından üzüntü duyduğunu" söyleyerek üstü kapalı **Cihangir**'i eleştirmişti. Bunun üzerine Govâliyâr hapisanesine atıldı. Bir sene sonra 58 yaşındayken serbest (?) bırakılır ama 2 veya 3 sene sultan tarafından kışlada askerle mecbûrî iskâna tâbi tutulur. Nitekim kendisi 3.c/mektup, no:78 ve 83'de: "Kışlada sabrettiğini anlatır."

✓ "**Mektubât**"ın asıl yazıldığı dil Farsça'dır. Bilinen en eski nüshası İslâmâbâd'daki Gencbahş Kütüphanesi'nde olup **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin vefatından 22 sene sonrası olan h. 1056 tarihlidir.

✓ **1.Cild:** H. 1008-1025 tarihleri arasında (37-54 yaşları arasında) yazdığı 313 mektuptan oluşmaktadır, h. 1025 senesinde talebesi **Yâr Muhammed Cedîd Bedahşî Tâlekânî** tarafından **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** 54 yaşındayken cem edilmiştir.

✓ **2.Cild:** H. 1025-1028 tarihleri arasında (54-57 yaşları arasında) yazdığı 99 mektuptan oluşmaktadır, h. 1028 senesinde talebesi **Abdülhay Hisârî** tarafından **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** 57 yaşındayken cem edilmiştir.

✓ **3.Cild:** H. 1028-1031 tarihleri arasında (57-60 yaşları arasında) yazdığı 114 mektuptan oluşmaktadır, h. 1031 senesinde talebesi **Muhammed Hâşimî Kışmî** tarafından **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** 60 yaşındayken cem edilmiştir.

✓ **Muhammed Hâşimî Kışmî, İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin 63 yaşına kadar geçen zamanda yazdığı mektupları da ayrı bir cild haline getirmek istiyordu ama yazılan mektup sayısı 8 tane olduğu için bunları da 3. cilde eklemiştir, dolayısıyla 3.cild h. 1028-1034 tarihleri arasında (57-63 yaşları arasında) yazdığı 122 mektuptan oluşmaktadır.

✓ H. 1162 ve 1165 tarihleri arasında **Müstakîmzâde Süleyman Saadeddin Efendi** tarafından Osmanlıcaya çevrilmiş fakat h. 1277 yılında ancak baskısı yapılabılmıştır. Yine bu tarihte (h. 1277) **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin oğlu **Muhammed Mâsum Hazretleri**'nin "**Mektubât**"ını da Osmanlıca'ya çevirmiştir. (Müstakîmzâde Süleyman Saadeddin Efendi, Mehmed Emin Tokâdî Hazretleri'nin müridi olup, kabri şeyhinin kabri-i şerîfinin yanındadır.)

✓ Nakşî tarîkatının mensupları için daha müfîd olsun için **Muhammed Murad el-Kâzânî el-Minzelevî Hazretleri "Mektubât"**ı h. 1305 (mîlâdî 1888) tarihinde Arapça'ya çevirisini yaptı ve 11 sene sonra mîlâdî 1899 yılında bu eser Mekke'de basıldı. Bizim elimizdeki nüshalar bu baskının fotokopileridir.

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin mektup gönderdiği bazı zatlar kendi halifesi olup, isimlerini kısaca şöyle sıralayabiliriz: **Mîr Muhammed Nu'mân Bedahşî, Âdem Benûrî, Tâhir Lâhûrî, Bedî'uddîn Sehârenpûrî, Nur Muhammed Patnî, Hamid Bengâlî, Şeyh Meyan Müzemmil, Muhammed Tâhir Bedahşî, Yûsuf Semerkandî, Ahmed Berkî, Muhammed Sâlih Külâbî, Muhammed Sıddîk Bedahşânî Kışmî, Muhammed Sâdık Kâbilî, Şeyh Abdülhay, Yar Muhammed Kadîm Talekânî, Kasım Ali, Hasan Berkî, Abdulhâdî, Ahmed Diyobendî, Yûsuf Berkî, Muhibullâh Mankpurî, Hacı Hızır Afgan, Kerîmüddîn Baba Hasan Abdâlî, Abdulvâhid Lâhûrî, Emânullah Lâhûrî, Muhammed Hâşimî Kışmî, Bedreddin Sihrindî.**

✓ Bu son iki isim önemlidir, çünkü **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** hayatı ve eserleri hakkında önemli bilgiler veren iki eser yazmışlardır. **Muhammed Hâşimî Kışmî Hazretleri "Berakat-ı Ahmediyye el-Bâkiyye ('Zübdetü'l-makâmât')** adlı eseri, **Bedreddin Sihrindî "Hazarâtü'l-kuds"** isimli eserleri kaleme almışlardır.

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin mektup yazdığı devlet adamlarından bazıları şunlardır: **Şeyh Ferîd Buhârî** (Ekber Şah'ın önemli devlet adamlarından biri olup **İmâm-ı**

Rabbânî Hazretleri'nin kendisine çok sayıda mektup yazdığı ve bu mektuplarla **Ekber Şah**'ın emellerine alet olmasını engellemeye çalıştığı bir zattır), **Abdurrahîm Hân-ı Hânân, Dârab Hân bin Hân-ı Hânân, Muhammed Kılıç Hân, Kılıçullâh bin Kılıç Hân, hâce-i Cihan Dost Muhammed Kâbilî, Hân-ı Âzâm Mirza Aziz Koka, Hân-ı Cihan Devlet Hân Lûdî, Lâlâ Beg Kâbilî.**

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** Nakşibendiyye tarîkatında icâzet ve hilâfeti yazılı olarak verme geleneğini ilk defa başlatan kişidir. Kendisi zamanında Nakşibendiyye'nin Kâsâniyye koluna mensup olan **Hâvend Mahmud Lâhûrî** (vefatı h. 1052) **Hâce İmkenegî** (Hâcekü's-Semerkindî) **Hazretleri**'nin hiçbir şeyten icâzetli olmadığını iddia etmiş, bunun üzerine **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** yazdığı bir mektupta: "İcâzet sözünü yazmaya ne gerek var?! Onun (Hâce İmkenegî'nin) büyüklüğü güvenilir bir delildir. Bununla birlikte, eğer yazarlarsa kötüleyenlerin dili kesilmiş olur" demiştir. (1.c/ mektup, no:180) Bu olay **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'ni etkilemiş olmalıdır, zira onun halife olarak tayin edeceği kişilere icazeti genellikle yazılı olarak verdiği bilinmektedir. Bu icâzetnâmelerden bir kısmı günümüze ulaşmıştır.

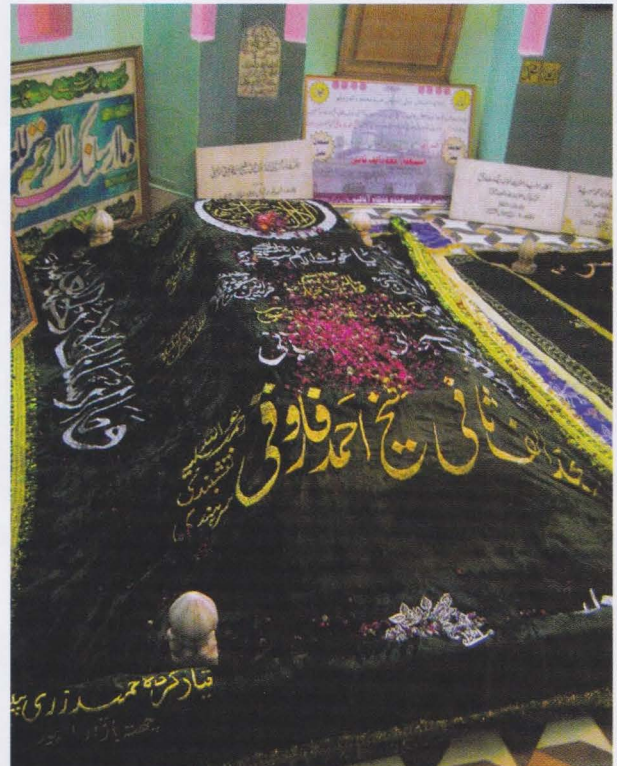
✓ Letâifin yerlerinden yani insan bedenindeki farklı bölgelere yerleştirilmesinden bahseden ilk yazılı kaynak, muhtemelen **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin "**el-Mebdeü ve'l-Me'âd**" isimli eseridir. Lâkin bu **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nden önce bunun bilinmediği manasında olmayıp, yazılı kaynak olarak ilk defa zikreden manasındadır.

✓ "**Mektûbât**"taki hadîs-i şerîflerin tahricleri yine **Muhammed Murad el-Kâzânî el-Minzelevî Hazretleri** tarafından yapıp "**Mektûbât**"ın üç cildinin de hâmişlerinde yer alan kitapların içerisinde, araları çizgi ile ayrılan yerlere dercedilmiştir.

✓ "**Mektûbât**"ın birinci cildinin hâmişinde sayfa 183'e kadar, muarrip **Muhammed Murad el-Kâzânî el-Minzelevî Hazretleri**'nin **İmâm-ı Rabbânî**

Hazretleri'nin terceme-i hâli hakkında kaleme aldığı "**Tercemetü ahvâli'l-İmâmi'r-Rabbânî**" adlı eser yer almaktadır. Sayfa 184-280 arasında da **Huseyn ed-Dûserî Hazretleri**'nin râbîta hakkındaki "**er-Rahmetü'l-hâbita fî tahkiki'r-râbita**" isimli eseri bulunmaktadır. **Muhammed Murad el-Kâzânî el-Minzelevî Hazretleri, Hâce Ahrar (Kuddise Sirruhû)** nun "**el-Fıkarât**" isimli eserini Farsça aslından Arapça'ya aktarmıştır. Bu eser de "**Mektûbât**"ın birinci cildinin hâmişinde sayfa 281-353 arasında mevcuttur. Sayfa 354-355'de **İmâm-ı Şâzeli Hazretleri**'nin "**Hizbu'l-hirâse**"si yer almaktadır. Son olarak da sayfa 356-384 arasında **Nâsiruddîn Ebu'l-Me'âlî eş-Şâfiî Hazretleri**'nin nefis bir tasavvuf manzûmesi bulunmaktadır.

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin parçalar halinde kaleme aldığı tasavvuf hakkındaki muhtelif 61 parça halindeki notları, **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** 48 yaşındayken h. 1019 tarihinde talebesi **Muhammed Sıddîk Bedahşî Kışmî** tarafından "**el-Mebdeü ve'l-Me'âd**" ismiyle cem edilmiştir. Bu risalenin Arapça'ya tercümesi yine "**Mektûbât**"ı Arapça'ya aktaran **Muhammed Murad el-Kâzânî el-Minzelevî Hazretleri** tarafından yapılmış olup "**Mektûbât**"ın 2.cildinin hâmişine dercedilmiştir.





✓ Hindistan'da **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin taraftarlarının güçlenmesinden sebep zamanın hükümdarı ve kendisi sevmeyen bazıları tarafından Mekke-Medîne âlimlerine **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin yazdığı bazı sözlerini Arapçaya yalan-yanlış çevirip, bir miktar da para göndererek **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin sözlerinin zâhirinde küfür olduğuna dâir fetvâ aldılar. Bu fetvâları parayı alan **Muhammed bin Abderrasûl el-Berzencî** (vefatı h.1103) alıp, "*Kadhu'z-zend ve kadhur-rend fi reddi cehâleti ehli Sirhind*" isimli bir eser kaleme alarak **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'ni kötiledi ama **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin talebelerinden **Muhammed Beg Özbekî Burhânpurî** (vefat h.1110) o dönemde "*Atıyyetü'l-Vehhâb el-fâsıla beyne'l-hatai ve's-savâb*" adlı bir eser yazarak bunu reddetti. Bu eser "*Mektûbât*"ın 3. cildinin kenarına dercedilerek basılmıştır.

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin ikinci bin yılın müceddidi olması hakkında delil olarak serdedilecek en güzel kelam; kendi "*Mektûbât*"ındaki sözlerinde bazı tasavvufî yüksek ilimlerden bahsederken, bunları çoğu kimsenin anlayamayacağını zikrettikten sonra bu ilimlerin sahibinin ancak ikinci bin yılın müceddidi olduğunu ilave ederek kendisinin müceddid olduğuna işaret etmiştir. Bu mektuplar 1.ciltte 234., 2.ciltte 4. ve 3. ciltte de 123. mektuplardır.

✓ Nakşibendiyye tarîkatına müdevven bir şekilde murâkebe usûlünü ilk katan kişi silsilemizde **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nden üç halka sonra gelen **Mazhar Cân-ı Cânân**

Hazretleri (vefatı h.1195) olmalıdır. Bu konuda "*Risâletü'l-Makâmâtî't-tâme*" adlı bir eser kaleme almıştır.

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin "*Mektûbât*"ta kısmen dağınık bir şekilde değindiği mânevî makamları daha düzenli anlatmak için halîfesi **Mîr Muhammed Nu'mân Hazretleri** "*Risâle-i Sülûk*" isimli bir eser kaleme alıp, daha sonra **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin ve oğlu **Muhammed Mâsum Hazretleri**'nin mektuplarından mânevî makamlarla ilgili mektuplardan seçme yaparak, bunları düzenleyip 1080 yılında **Muhammed Bâkır Lâhûrî** "*Kenzü'l-hidâyât*" adlı bir eser kaleme almıştır.

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**, oğlu **Muhammed Mâsum**'u Anadolu'dan Hindistan'a göçen **Safer Ahmed Rûmî**'nin kızıyla evlendirdi. **Muhammed Mâsum Hazretleri**'nin oğlu **Muhammed Ubeydullah** babasının Hicaz'da nâil olduğu keşifleri "*Hasenâtü'l-Harameyn*" adıyla Arapça olarak derlemiştir. Bu eserin **Müstakîmzâde Süleyman Saadeddin Efendi** tarafından Osmanlıca'ya tercümesi yapılmıştır. (Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi, no:2848)

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri**'nin günlük, dua, evrad ve nâfile namazları hakkındaki müsveddeler ve bu konuda kendisinden nakledilen şifâhî bilgiler, müridi **Muhammed Sâlih Külâbî** (vefatı h.1038) tarafından "*Hidâyetü't-tâlibîn* (bazı yazmalarda '*Hedıyyetü't-tâlibîn*') ismiyle derlenmiştir. (Yazma bir nüshası Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Beyazıt Bölümü, no:3823, verak:1-17 arası.)

✓ **İmâm-ı Rabbânî Hazretleri** son zamanlarını münzevî bir şekilde geçirmiş, cuma namazı hariç evden çıkmamıştır. Vefatına yakın nefes darlığı çekmeye başlamış 28 safer h. 1034 tarihinde vefat etmiştir. Talebelerinden **Bedreddin Sirhindî** onun son aylarını, vefatını ve defnedilişini "*Visâl-i Ahmedî*" isimli eserinde anlatmıştır.

HADİS-İ ŞERİFLER

Ebû Amr Cerîr b. Abdullah (*Radiyallâhu Anh*)’dan rivayet edilen bir hadisi şerifte, Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu:

“Kim iyi bir sünnet ihdas ederse (güzel bir çığır açarsa) onun sevabı ve onunla amel edenlerin sevabının misli kendilerinden bir şey eksilmeksizin ona verilir. Kim de kötü bir sünnet ihdas ederse (kötü bir çığır açarsa) onun günahı ve onunla amel edenlerin günahının misli de onlarınkinden bir şey eksilmeksizin kendisine yüklenir.” (*Müslim, Zekât: 69, İlm: 15; Tirmizî, İlm:16; İbn Mâce, İmân: 14*)

Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*)’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu:

“Allah-u Te’âlâ bir devlet başkanı hakkında hayır dilediği zaman ona iyi bir yardımcı ihsan eder ki; unuttuğu zaman hatırlatır, hatırladığı zaman da ona yardım eder. Şayet hayır dilemezse ona kötü bir yardımcı verir ki; unutulunca hatırlatmaz, hatırlayınca da yardım etmez.”

(*Ebû Dâvûd, İmâre: 4*)

Abdullah ibni Abbas (*Radiyallâhu Anhümâ*)’dan rivayet edildiğine göre Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu:

“Birşey istediğin zaman yalnız Allah’tan iste. Yardım dilediğin vakit Allah’tan dile. Şunu iyi bil ki; bütün yaratılmışlar elbirliği ile sana bir menfaat bahşetmek isteseler, Allah’ın sana yazdığından daha fazlasını bağışlayamazlar. Yine yaratılmışların tümü elbirliği ile sana bir zarar vermek isteseler, Allah’ın sana takdir ettiğiinden fazlasını yapamazlar.”

(*Tirmizî, Sünen, fi-sıfati'l-Kıyame: 60*)

Abdullah b. Büsr (*Radiyallâhu Anh*) anlatıyor; Resûlullah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününde ümmetimin (iki alameti olacak; biri) secde sebebiyle alındaki parlaklık, (diğeri de) abdest sebebiyle kollarındaki parlaklıktır.” (*Tirmizî, Salât 427, (607)*).

Avf İbni Mâlik (*Radiyallâhu Anh*) Resûlullah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)’i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Devlet başkanlarınızın en hayırlısı; sizi seven ve sizin tarafınızdan sevilen, size dua eden ve sizin duanızı alan kimselerdir. En kötüsü de; size buğzeden ve sizin buğzunuza hedef olan, size lânet eden ve lânetinizi alan kimselerdir.”

Bunun üzerine:

- Yâ Resûlallah! Onlara karşı tavır takınalım mı? diye sorduk. Buyurdu ki:

- Aranızda namaz kıldıkları sürece hayır! Aranızda namaz kıldıkları sürece, hayır! (*Müslim, İmâre: 65, 66*)

Ebu Hüreyre (*Radiyallâhu Anh*) anlatıyor: "Resûlullah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) buyurdular ki:

“Kim, ödemek niyetiyle insanların malını alır ise, Allah (onun borcunu) ona bedel edâ eder. Kim de telef etmek niyetiyle halkın malını alırsa Allah onu telef eder.” (*Buhâri, İstikrâz: 2*)

Hz. Cabir (*Radiyallâhu Anh*) anlatıyor; "Resûlullah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) buyurdular ki:

“Kul, hayrıyla, şerriyle kadere inanmadıkça, kendine (hayır ve şerden) isabet edecek şeyi atlatamayacağını, (hayır ve şerden) kaçacak olan şeyi de yakalayamayacağını bilmedikçe, iman etmiş olmaz.” (*Tirmizî, Kader: 10, 2145*)

Bir Sahâbîyi Tanıyalım

**HZ. TALHA İBİNİ
UBEYDULLAH**
(Radiyallâhu Anh)

(3.Bölüm)

Talha ibni Ubeydullah (Radiyallâhu Anh) Şûra meclislerinin mümtaz ve değişmeyen üyelerinden biridir. Hz. Ebubekir (Radiyallâhu Anh)'ın halifeliği döneminde, vefatına kadar müşavere ettiği kişiler arasında yer aldı.

Hz. Ebû Bekir (Radiyallâhu Anh) hastalandığında, kendisinden sonra yerine halife olarak kimin geçeceği hususunda, sahabenin ileri gelenleriyle istişare ederek onların fikirlerini almaya başladı. Bu konuyu Talha ibni Ubeydullah ile konuştuğunda o, bu makama en çok layık olan zatın Hz. Ömer (Radiyallâhu Anh) olduğunu ifade ederek Hz. Ebu Bekir (Radiyallâhu Anh)'e:

- Cenâb-ı Hak sana “Müslümanların işini kime emanet ettin?” diye sorduğu zaman vicdânen müsterih olarak, “Hz. Ömer (Radiyallâhu Anh)’e bıraktım” dersin, diye tavsiyede bulundu.

Hz. Ömer (Radiyallâhu Anh) halife seçildikten sonra da “Şûra Heyeti”ndeki vazifesine devam etti. Meşverete getirilen meseleler hakkında isabetli fikirler serdederek görüşlerini beyan etti.

Halifelikten Feragat Etmesi

Hazreti Ömer (Radiyallâhu Anh)'in vefât etmeden önce halife seçilmek üzere namzet olarak tespit ettiği altı kişiden birisi de, Talha ibni Ubeydullah (Radiyallâhu Anh)'dır. Ama Talha ibni Ubeydullah, adaylıktan feragat ederek Hz. Osman (Radiyallâhu Anh) lehine halifelikten çekildi ve Onun halife seçilmesini destekledi.

Hz. Osman (Radiyallâhu Anh) halife seçilince de ona biat etti.

Talha ibni Ubeydullah'ın halifelik seçiminde adaylıktan feragat ederek çekilmesi, belki ilk anda basit bir olay gibi gelebilir. Fakat iyi düşünüldüğünde, hele hele günümüzün kısır siyasî çekişmelerini de dikkate aldığımızda, bunu yapmanın ne büyük bir erdem olduğunu daha iyi anlamak mümkün olur.

Talha ibni Ubeydullah, önüne kadar gelen devlet reisliğini, makam ve mevki sahibi olma fırsatını gönül rahatlığı içinde tek kalemde elinin tersiyle itmiş, tefrikaya düşülmemesi, ümmetin birlik ve beraberliğinin tesisi için tercihini nefsinden yana değil, İslâm toplumunun düzeninden yana koymuştur.

Çünkü halife seçiminin uzaması demek, bir müddet de olsa İslam Devletinin başsız kalması manasına gelir ki, bu durum fitneyi körükleyip toplumu içinden çıkılması güç birtakım tehlikelere sürükleyebilir.

Hazreti Osman (Radiyallâhu Anh) devrinde ilk 6 yıl gayet sakin geçti, sessiz ve sükûnet içinde bir hayat yaşandı. Ama daha sonraki yıllarda birtakım fitneler baş gösterdi. Bu fitne, yahudiler tarafından başlatılmış ve iş halifenin şehîd edilmesine kadar varmıştı.

Hazreti Osman (*Radyallâhu Anh*) âsiler tarafından muhasara edildiğinde, O’nu korumak amacıyla Hazreti Talha da, Hazreti Ali ve Hazreti Zübeyr (*Radyallâhu Anhümâ*) gibi oğullarını gönderdi.

Oğlu Muhammed şiddetli bir şekilde âsilere karşı mukâbelede bulundu ama şehadetine engel olmadılar. Hazreti Osman (*Radyallâhu Anh*)’ın şehid edilmesine Hazreti Talha çok üzüldü.

Hz. Ali (*Radyallâhu Anh*) halife seçilince O’na bîat etti. Sonra Hazreti Osman (*Radyallâhu Anh*)’ı şehîd edenlerin bir an önce cezalandırılıp kısas yapılmasını istedi. Aslında bu konuda Ashâb-ı kirâm arasında üç ayrı icthad oldu. Şöyle ki:

Sahâbîlerden bir kısmı tarafsız kalmayı tercih ettiler. Fakat Hz. Talha, Hz. Zübeyr, Hz. Âişe ve Şam’da bulunan Hz. Muaviye (*Radyallâhu Anhüm*) gibi sahabiler, suçluların hemen bulunup derhal cezalandırılmasını istediler.

Hz. Ali (*Radyallâhu Anh*) ise, bu hususta acele edilmemesini, adaletin tatbikinde çok dikkatli ve tedbirli hareket edilerek başka bir fitneye sebep olmaması için, ortalık durulduktan sonra suçluların cezalandırılması konusunda icthad etti.

Suçlular hemen cezalandırmayınca, Hz. Talha, Hz. Zübeyr ve Hz. Âişe (*Radyallâhu Anhüm*) Basra’ya gittiler. Daha sonra Hz. Ali (*Radyallâhu Anh*)’de, onlarla anlaşma sağlamak üzere adamlarıyla birlikte Basra’ya doğru yola çıktı.

Cemel Savaşı ve Hz. Talha

Hz. Ali (*Radyallâhu Anh*) Medine’den ayrılırken, Hazreti Osman’ın şehadetine sebep olan fitnenin başını çeken İbni Sebe hainine Medine’de kalmasını ve kesinlikle hiçbir yere ayrılmamasını emretti. Ama bu hain halifenin emrini dinlemedi. Halîfeye gözükmeden Basra’ya gidip kendi taraftarlarıyla iki taraftan birine saldırıya karar verdi.

Hz. Ali (*Radyallâhu Anh*), Basra’ya yakın bir yerde ordugâh kurdu. Tabi halifenin Basra’ya gelişi, arayı bulmak amacıyla olduğu için herkesi memnun etti. İki taraf da ümmetin birliği ve fitnenin yok edilmesi konusunda hemfikirdi.

Hz. Ali (*Radyallâhu Anh*) bir elçi gönderip, Hz. Aişe’ (*Radyallâhu Anhâ*) nin icthadını kabul etmiş olan Basralılarla anlaştı. Her iki taraf da bu anlaşma neticesinde çadırlarına çekilip uykuya daldılar.

Ne var ki, fitneciler iki tarafın anlaşmasını istemediler. Çünkü Hz. Osman (*Radyallâhu Anh*)’ın şehadetine sebep olan o fitnede bulunan münafiklar, kendilerinin infaz edilmesinden korktu- lar.

Fitnenin başı olan Abdullah ibni Sebe yahudisi, gece karanlığında, grubuyla gelip iki tarafa da baskın yaptı.

İki taraf ta kendisine, karşı grup tarafından hücum edildiğini ve sözlerinde durmadıklarını zannetti, böylece fitnecilerin bu hilesi sebebiyle ortalık kızıştı ve savaş başladı.

Hz. Ali (*Radyallâhu Anh*) adamlarını gönderip neler olduğunu anlamaya ve kendi taraftarlarını savaştan alıkoymaya çalışıyordu.

Diğer taraftan Hz. Âişe (*Radyallâhu Anhâ*) ise, devesine binerek çarpışmaların başladığı yere gelmiş, kendi tarafını teskin etmeye uğraşıyordu. Ama ok yaydan çıkmıştı, fitneci unsurlar yüzünden kontrol edilemeyen bir savaş başladı.

Hz. Ali (*Radyallâhu Anh*) kendi taraftarlarına emretti:

“Eğer galip gelerseniz kaçanın peşine gitmeyin, mallarını ganimet saymayın, bu bir cihad değil nefs-i müdafaadır. Karşımızdakiler, kafir ya da fasık değil, kardeşlerimizdir!”

Bu olay, Hz. Aişe (*Radyallâhu Anhâ*)’nın devesi etrafında gerçekleştiğinden **“Cemel Vak’ası”** adını almıştır. Üç gün süren savaş sonunda her iki taraftan da on bin kişi kadar şehîd verildi. Hazret-i Talha ibni Ubeydullah’da, bu savaşta aldığı bir ok darbesiyle yaralandı ve şehid oldu.

Hazreti Ali (*Radyallâhu Anh*) harp meydanını gezerken Hazreti Talha’yı ölenler arasında görünce çok üzüldü, çok ağladı. Onu kucağına alıp yüzündeki toprakları eliyle sildi ve:

Ey Talha! Yıldız dolu bu semanın altında seni toprağa serili görmek, **bana çok ağır geldi. Yirmi yıl evvel ölseydim de bu günü görmeseydim!** diyerek üzüntüsünü dile getirdi. Ve Hazreti Talha'nın cenaze namazını bizzat Kendisi kıldırdı.

Ehli Sünnet alimlerinden olan İbn Hazm bu konu hakkında:

“Cemel Vak'ası'nda her iki tarafın iyi niyetli olduğunu, yaptıkları işin içtihadı dayandığını, savaşmak maksadıyla yola çıkmadıkları halde durumun aleyhlerine döneceğini hisseden katillerin komplosu sonunda kendilerini savaşın içinde bulduklarını, dolayısıyla kusurlarının olmadıklarını” söyler.

Ulemanın ekseriyetinin Hazreti Ali (*Radiyallâhu Anh*)'nin haklı taraf olduğu kanaatinde olmasıyla birlikte, karşı tarafta da Hazreti Aişe, Hazreti Talha ibni Ubeydullah ve Hazreti Zübeyr (*Radiyallâhu Anhüm*) gibi cennetle müjdelenen ve sahabelerin ileri gelenlerinin olmaları hasebiyle, onların aleyhinde ağır sözler sarf etmenin İslâmî ölçü ve hassasiyetlerle kesinlikle bağdaşmayaçağını da ifade edelim.

Bana eziyet veriyor

Vefatından yirmi yıl sonra kızı Âişe bir gece rüyasında, babası Hazreti Talha'yı gördü ve ona:

- **Yâ Aişe kabrimin bir tarafından sızan su bana eziyet veriyor, beni buradan çıkar da başka yere defn et!** diye tenbih buyurdu.

- Bu rüya üzerine kızı Âişe, akrabalarından bazılarını alıp kabr-i şeriflerini açtılar.

- Sızan sudan dolayı vücûdunun bir tarafı hafif yeşillenmişti. Vücudunun diğer yerleri ise sanki yeni defnedilmiş gibiydi. Mübarek naşını alıp başka bir kabre naklettiler.

Hazreti Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*) anlatır:

Ebû Bekir Sıddık (*Radiyallâhu Anh*) bir gün Resûlullahın yanına girmişti. Resûlullah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) ona:

- **Yâ Ebâ Bekir sen Allahü Te'âlâ'nın Cehennemden âzâd ettiği kişisin,** buyurdu.

Ondan önce kimseye böyle Atfık ismi vermemişti. Sonra Talha ibni Ubeydullah içeri girdi. Resûlullah ona:

- **Ey Talha sen de şehîd olmayı bekleyenlerdensin,** buyurdu.

Talha ibni Ubeydullah (*Radiyallâhu Anh*), Ashâb-ı kirâmın en üstünlerinden olup Hulefâ-î Râşidîn derecesinin dışında tüm derecelere kavuşmuştur. Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) Onun hakkında buyurmuştur ki:

“Yeryüzünde Cennet'lik bir kimse görmek isteyen, Talhâ ibni Ubeydullah'a baksın!”

Bir defasında da şöyle buyurdu:

“Talha ve Zübeyr Cennette benim komşularımdır.”





İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FIKİH KURULU

DİN SAMİMİYETTİR^[1]

Allâh-u Te'âlâ'ya sonsuz hamt eder,
Hz. Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e, âl ve ashabına selam ederiz.

Asr-ı saadetten uzaklaşılan her dönem, Müslümanların İslam anlayışının esastan uzaklaşıp yer yer bozulmalarına ve böylece temel bir takım problemlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Nitekim (Allah onlardan razı olsun) Enes b. Malik'in rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerifte Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **"Hiçbir sene yoktur ki ondan sonra gelen daha kötü olmasın."**^[2]

İslam fıkhi, İslam'ın yaşandığı ortam ve dönemlerde daha aktif daha işlevsel olduğu gibi, daha rahat ve kolay anlaşılmalıdır. Çünkü İslam fıkhi demek; hayat demek, dinin hayata tatbiki, dinin hayatla bütünleşmesi demek, hayatı Allah Te'âlâ'nın rızası doğrultusunda düzenlemek demektir.

Dünyevi maksat ve hedefleri ön plana alıp İslam fikhini hayata tatbik etmeye çalışanlar, uhrevi boyutta vicdanlarını rahatlatabilmek için farklı şekillerde motive olma yolları belirlemişlerdir. Bunların bazılarının İslam anlayışıyla alakası yokken bazıları şekilsel, bazıları da yetersiz motiveledir.

Sözgelimi; günümüzde birçok insanı, Allah Te'âlâ'nın emir ve yasaklarına gereği şekilde önem vermediğini ama bunun yanında kalbi-

nin temiz olması nedeniyle ibadet yapmaktansa böyle olmanın doğru olduğunu savunurken görebiliriz.

Yine bir Müslümanın, yüzeysel olarak akit gereklerini yerine getirip esasa ilişkin gayeleri gözetmeden hatta bir takım su-i istimallere binaen elde ettiği kazancın helal olduğuna inanması da bu tür motive yöntemlerinden biridir.

Sözgelimi; İmam Ebu Hanîfe'nin (Allah rahmet etsin) görüşünü sadece yüzeysel anlamak isteyenler, dükkânını faiz bankasına kiraya vermek istediklerinde İmam'ın bu görüşünü, gerçek manasını anlamaktan ve görmekten kendilerini azat edip motive aracı olarak kullanmaktadırlar.

Yani şöyle diyerek kendilerini motive etmektedirler:

"İmam Ebu Hanîfe fetva vermiştir, o zaman helaldir, niye olmasın ki". Bu şekilde İmam'ın görüşüne sarılıp iç huzura erenleri başka bir alanda İmam'ın hadisten anlamadığını haykırarak; bir başka yerde "onlarda adam biz de adam" veya "onları mı taklit edeceğiz" veya da "devir değişti" diyerek kendilerini cennetten çıkartmadan dünyevi isteklerine mani olan İslam prangalarından (!) kurtulmaya çalışırken görürüz.

Üzülerek ifade ediyoruz ki; oryantalistler çalışmalarının meyvelerini toplamaya başlamışlardır. Eyvah ki ne ayvah! Özellikle günümüzde bilginin sosyal medya gibi at izinin it izine karıştığı ve ne idiği belli olmayan yalan yanlış herkesin at koşturduğu bir kaynağa gözlerini dikmişken ve düşüncenin sınırlarını teslim etmişken bu insanlar!

Bu yüzden Müslümanların yapması gereken sadece bir meselenin fetvası var mı, caiz mi değil mi şeklinde soruları cevaplamak değil, bunun yanı sıra eslafımızdan bize dalga dalga gelip son asırlarda kirletilmeye çalışılan gerçek fıkıh, gün yüzüne tutup diriltmeye çalışmaktır. Diriltemezse de bu uğurda mücadele etmek gerekirse de bu yolda ömür tüketmek iktiza eder.

Kuşkusuz günümüzde fıkıh anlayışı çok farklı boyutlar almıştır. Bunların en önde geleni şüphesiz birilerinin “ara dönem fıkıh” dediği, diğerlerinin “aktif fıkıh” dediği, bizim kabul etmediğimiz ve “çözümünden yana fıkıh anlayışı” dediğimiz bir fıkıh metodudur. Daha açığı şu:

Günümüzde iki ayrı fıkıh anlayışı vardır. Onların ifadesiyle “aktif fıkıh” ve “donuk fıkıh” dedikleri, bizim de “çözümünden yana fıkıh” ve “sonuca razı fıkıh” dediğimiz iki ayrı anlayış.

Çözümünden yana fıkıh; ne olursa olsun meselenin çözülmesini ve caiz olmasını sağlayan bir fıkıh anlayışı olarak bir takım genel prensipleri ilke edinerek kendini savunur. Mesela, “dinde harac/zorluk yoktur”, “kolaylaştırın zorlaştırmayın” ve emsali nübüvvet kaynaklı sözlerle, akıllarına yatmayan yerlerde deliller aksini gösterse de şu mezhep bu mezhep demeden istedikleri yerden istedikleri fetvayı almayı çözüm zanneden anlayış(!).

Yani “çözümünden yana fıkıh anlayışı” ne olursa olsun çözüm olsun derken bizler, ne olursa olsun sonuca rıza olsun diyoruz. Buradan şu akla gelmesin; biz insanların zaruret ve sıkıntılarını dikkate almıyoruz.

Şedit bir fıkıh anlayışı içerisinde insanlara her önümüze geleni haram kılıyoruz. Hâşâ sümme hâşâ!

Biz biliriz ki helal ve caiz kılmak insanların yetkisinde olmadığı gibi, haram kılmak insanların yetkisinde değildir. Bu zaruret ve sıkıntılar dikkate alınacaksa onu biz aklımıza göre değil, fıkıhın belirlediği ölçülere göre dikkate almalıyız.

“Çözümünden yana fıkıh anlayışı”na göre fıkıh: “Uyularak kurtuluşa erilen” bir değerler bütünü değil, “bize fayda temin etmesi ve ihtiyaçlarımızı karşılaması gereken” bir alan olmak zorundadır.

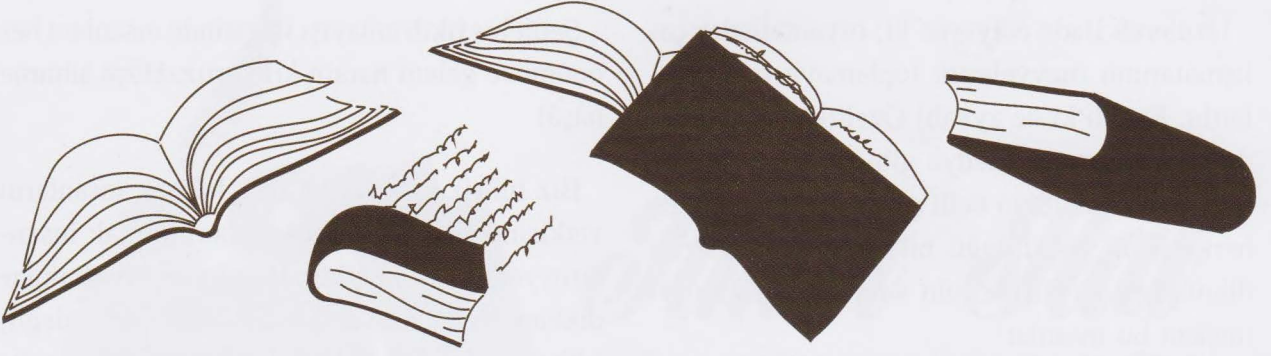
Yani alışlagelen yaşam modelini zora sokacak engellere çözüm bulan, ticari kârları lehe çeviren bir araç haline getirilmiştir.

Oysaki fıkıh gerçek anlamıyla; insanların dünya hayatlarını yaratanın rızasına uygun biçimde düzenleyerek Ahirette kurtuluşa ermelerini sağlayan bir ilim, bir nizamnamedir.

Ne yazık ki, günümüzde yaygınlaşan fıkıh; insanların hayat tarzlarında akıl veya maksatlarına uygun düşmeyen veya yaşadığı hayat modelini caiz görmeyen ilmi değerleri tevil eden ve karma mezhep fıkıhına bakarak her sorunun cevazının arandığı bir ilim alanı haline gelmiştir.

Buna karşı olan fıkıh “donuk fıkıh” diye nitelendirilmiş, tâ müçtehit imamlardan günümüze kadar nakledile gelen metinlere “ölü metinler” diyerek pasifleştirilmeye çalışılmış ve çalışılmaktadır. Gerçek şu ki; İmam Muhammed (Allah ona rahmet etsin)‘in metinlerine “ölü metinler” diyen bu zihniyet, hicretten önceki anlayışa sahip çağdaş kişilerdir (!)

Hâlbuki onlar da bilir ki; İmamlarımızın ve bin dört yüz yıldan beri hocadan-talebeye aktarılan gelen İslam fıkıh anlayışı eskimez ve pörsümez bir kaynağa sahiptir.



Yani fakih, müftü veya kendisine dini meselelerin cevapları için müracaat edilen ilim adamları, toplumu nereye taşıdıklarına dikkat etmelidir; verdiği fetvalarında ferd, aile ve toplumun içine düştüğü zor durumları dikkate alması gerektiği gibi, fetva soranın yapacağı işin Allah rızasına uygunluğunu da göz önünde bulundurarak fetva vermelidir.

Fıkıh kitaplarında gördüğü “sahih” kelimesiyle yetinmeyip işin rızayı ilâhiye uygunluğunu ve kerahet içerip içermediğini yani caiz olduğunu da dikkate almak mecburiyetindedir.

Özellikle fıkıhta olağanüstü halin ilan edildiği bu günlerde, fıkıh anlayışını bir hukukçu gibi yüzeye bakarak, kurallar mecmuası zannederek, her meselede cevazı aramaya çalışmak, durumu daha fazla çıkmaz hale sokacaktır. Hatta belki bu yönleri tedarik edebilmek için zahiri amelleri esas alan fıkıh kitaplarının yanı sıra amellerin batini tarafını işleyen, ihlâs ve Allah rızası yönünden ele alan Gazzalî'nin “ihya”sı gibi eserler de elden bırakılmamalıdır.

İste İsmailağa fıkıh kurumu; esasen sadece ve sadece gelen suallere cevap vermeyi hedef edinmiş bir kurum olmaktan öte, yukarıda nebzeten değindiğimiz uhrevi maksatları taşıyan dünyevi ihtiyaç ve zaruretleri yine fıkıh ölçüleri içinde dikkate alan, motive olmak amaçlı değil de gerçekten rıza-i ilahiyeye ulaşmak için kendisinden istifade edilen bir fıkıh anlayışını canlı tutabilmenin uğraşının verildiği bir kurumdur.

Böylesi düşüncelerimizi hayata geçirebilmek için kendi gücümüzün yeterli olamayacağının bilincindeyiz.

Bu yüzden her şeye gücü yeten Rabbimize sığındık ve bu hususta muvaffakiyet talep ettik. Her ne kadar müçtehit imamların fıkıh güneş, bizimkisi mum ışığı olsa da paçaları sıvamaktan başka seçeneğimiz yoktu.

Böylesi sıkıntılı, zor ve gerçek fıkıhın izlerinin kaybolduğu bir devirde bizlere yol gösteren ve Rıza-i Bârî'den başka gayesi olmayan sevgili üstadımızı bizlere bahşeden Allah Teâlâ'ya ne kadar şükretsek azdır.

Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi Ve Sellem), bizlerin yaşayacağı bu ve emsali karanlık dönemlere dikkat çekip bizleri mucizevi bir dille uyarmaktadır:

“... Âlim kalmayacak, insanlar cahilleri önder edinecek, soracaklar, onlarda bilmedikleri halde fetva verecekler. Fakat netice sapma ve saptırmadan başka bir şey olmayacak”^[3]

İstesek de istemesek de ümmetin bir kısmı bu hali yaşayacak. Çabamız diğer kısmın sağlam kalmasına katkıda bulunmaktan öte değildir.

Allah Teâlâ hakkı hak bilip hakka uyanlardan, batılı batıl bilip ondan uzaklaşanlardan eylesin. Hakkı batıla karıştırıp, batılı hak sananlardan uzak eylesin. Rabbim cümlemizin yâr ve yardımcısı olsun. Âmin.

KAYNAKLAR

1. Buhârî, îmân; Müslim: babu enne'd-dine en-nasîhe
2. Sünenu't-Tirmizi
3. El-Buhârî

Güldeste

MUSTAFA
ÖZŞİMŞEKLER



DOĞRU KARAR VERMENİN YOLU “İSTİŞARE” DEN GEÇER.

Toplumun hangi kesimine bakarsanız bakın maalesef herkes kendi aklını, fikrini çok beğeniyor. Ben merkezli tavırlar, yüksek egolar “kimsenin aklına ihtiyacım yok, en doğrusunu ben bilirim” türünden davranışlar...

Kimseye bir şey sormak, danışmak, istişare etmek maalesef pek yok. Çünkü kimsenin buna ihtiyacı yok (!) Zira herkes en akıllı, en bilgili, en zeki kendisini görüyor.

Hani bir atasözü var; “**Aklı pazara çıkarmışlar, herkes yine kendi aklını almış**” işte bizimkisi de o hesap...

Oysa insan, “**nisyan**”dan gelir. Unutur, yanılır, hata eder. Bu yüzden bir bilene sormaya, danışmaya, istişare etmeye ihtiyacı vardır insanın. Akıllı doğru kullanmanın, doğru karar vermenin en önemli yollarından biridir istişare...

“Onlarla iş hususunda istişare et”

İslam'ın üzerinde durduğu ve ehemmiyet verdiği prensiplerden biri de istişaredir. İstişare; bir konuda doğru karara varmak için fikir danışmak, bir hususun hayırlı olup olmadığını anlamak için ehil görülen kimselerden görüş almak demektir.

Bir insanın her şeyi bilmesi, tek başına her şeyin üstesinden gelmesi mümkün değildir. Atalarımız; “**Akıl akıldan üstündür**” diyerek, her meselede bir bilene danışılmasını, başkalarının bilgi, fikir ve tecrübelerinden istifade edilmesini tavsiye etmişlerdir. İnsan, dâhi bile olsa istişare etmeye ihtiyacı vardır. Çünkü kişinin münferid olarak verdiği kararlarda hata etme payı çoktur. Ama değişik görüş ve tecrübeleri dinleyip değerlendirilerek alınan kararlarda, hata payı çok azalır.

Dolayısıyla bir mesele üzerinde pek çok akılla beraberce düşünmek, olaya değişik gözlerle bakmak, farklı yorumlarla yaklaşmak, elbette en isabetli ve en doğru kararın verilmesine zemin hazırlar.

Mevla Te'âlâ bir ayeti kerimede:

“**Onlarla iş hususunda istişare et**” (Ali İmran: 159) buyurarak, Efendimize ashabıyla istişare yapmasını emretmiştir.

Gerçekten bu emir çok enteresandır. Yani her şeyi ziyadesiyle bilen Allah-u Te'âlâ; “Habibim Senin kimseye bir şey sormana, ashabınla istişare etmene gerek yok. Ne gerekiyorsa Ben sana bildiririm” buyurmuyor da, **istişare etmeyi** emrediyor. Allah-u Te'âlâ vahiyle desteklediği elçisine, insanların en akıllısı ve en zekisi olan Resûlüne bile bu emri vermişken; kimseye bir şey sormayan, danışmayan, kendi aklına göre hareket eden kimselerin çok büyük bir hata içinde oldukları aşikârdır.

İbni Abbas (Radiyallâhu Anhümâ)'nın rivayet ettiğine göre; “**Onlarla iş hususunda istişare et**” ayeti nazil olunca Efendimiz şöyle buyurmuştur:

“**Şunu bilin ki, Allah ve Resûlü istişareye muhtaç değildir. Fakat Cenâb-ı Hak ümmetine bir rahmet olarak bunu emretmiştir.**”

Yine bu konuda Hasan-ı Basrî şöyle der:

- Allah-u Teala mahlukatın en kâmiline meşvereti emretti. Bu, Resûlullah'ın ashabına olan ihtiyacı sebebiyle değildir.

- Allah-u Teala bu emirle; bize meşveretin fazilet ve ehemmiyetini öğretmek, Müslümanların istişareyi hayatlarında tatbik etmelerini sağlamak, kişinin âlim bile olsa insanlarla meşverette bulunması gerektiğini öğretmek, istemiştir.

Efendimizin istişareye verdiği önem

Efendimizin hayatında istişarenin çok önemli bir yeri vardır. Aldığı önemli kararları, yapacağı savaşları ashabın ileri gelenleriyle toplanıp istişare etmiş ve hangi karar alınmışsa bunu da tatbik etmiştir. Nitekim Enes (*Radiyallâhu Anh*):

“Ashabı ile istişarede Efendimizden ileri giden bir başkasını görmedim” demiştir.

Efendimizin istişareye verdiği önem hakkında birkaç misal verelim;

Bedir Savaşı öncesinde Mekke müşriklerinin geldiğini haber alan Efendimiz, kendilerine en yakın kuyunun başında durup karargâhı oraya kurmak istemişti. Bunun üzerine Hubab el-Münzir (*Radiyallâhu Anh*):

- Ya Resûlellah! Burada konaklamayı emreden yüce Allah mıdır, yoksa bir savaş taktiği olarak mı burayı seçtiniz? Diye sordu. Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*):

- Bir savaş taktiği olarak burayı seçtim, buyurunca, o sahabi dedi ki:

- O halde Ya Rasûlüllâh! Burası uygun bir yer değildir. Gidelim Kureyş'e en yakın kuyunun başında konaklayalım. Orada bir havuz açıp su dolduralım, diğer kuyuları ise kapatalım. Böylece bizim suyumuz olurken, düşman kuyulardan istifade edememiş olur.

Hubab el-Münzir'in bu görüşünü Efendimiz beğendi ve onun istişaresine uyararak ordunun yerini değiştirdi.

Yine Peygamber Efendimiz Uhud Savaşı'nda; Kendi arzusu Medine'de kalıp müdafaa harbi yapmak olduğu halde, ashabın ekseriyeti Medine dışında meydan muharebesi yapmak istediği için onların istişaresine göre hareket etti.

Hatta rüyasında; “bu savaşta birçok önemli sahabesini kaybedeceğini” de gördüğü halde, yapılan istişareye muhalefet etmedi ve Kendi görüşünü terk ederek çoğunluğun görüşüne tabi oldu.

Aynı şekilde Hendek Savaşı'nda da istişare yapıldı ve Selman-ı Farisi'nin teklifi olan; şehrin zayıf ve açık yerlerini korumak için Medine'nin etrafına hendek kazılması teklifini kabul etti ve şehrin savunmasını buna göre yaptı.

Efendimiz, ashab-ı kiramın görüşlerini serbestçe ifade etmeleri ve çekinmemeleri için şöyle buyurmuştu:

“...Şunu bilin ki; Ben de bir insanım. Söylediklerimde isabet de ederim, hata da ederim. Ben vahiy gelmeyen hususlarda sizden biriniz gibiyim.”

Tabi Efendimizin ashabıyla istişaresi, sadece askerlikle ve savaşla alakalı meselelerde değildir. Mesela; namaz vakitlerini duyurma şekli ile alâkalı olarak ezan okunması, İfk olayında Hz. Aişe (*Radiyallâhu Anhâ*)'ya iftira edildiği zaman takınacağı tavır gibi değişik konularda da ashabıyla meşverette bulunmuştur.

Bu ülke senin evin, ülke insanları ise ev halkın gibidir.

Efendimizden sonra Hulefâ-i Raşidin hazeratı da, Allah'ın emri, Efendimizin de sünneti olan istişareye büyük önem verdiler ve ashabın ileri gelenlerinden oluşan bir müşâvere heyeti oluşturdular. Daha sonra gelen halifeler de, bu yolu takip ettiler.

İslam tarihinde ikinci Ömer diye anılan ve Hz. Ömer'in torunlarından olan Ömer b. Abdülaziz halife olunca, ilim ehlinde, feraset sahibi aklı-selim kişilerden oluşan bir heyet oluşturdu. Onlarla din ve devlet işlerini görüşür, yapılacak işleri istişare ederdi.

Hilafete geçip bu heyeti oluşturduğunda onlara dedi ki:

- Ben bu halifelik makâmını, taşıyamayacağım bir yük ve çok ağır bir mesûliyet olarak görüyorum. Bu yükün altına girdim. Bana nasihatleriniz nedir? diye sordu. Bunun üzerine Muhammed b. Ka'bü'l-Kürâzî söz alarak uzunca nasihat etti. Ve sözünü, bütün devlet idarecilerinin kulağına küpe olacak şu nasihatle bitirdi:

- **Senin kıyamet günü azaba düşmeni istemem, onun için Allah'tan kork ve Onun emrini sıkıca tut! Bu ülke senin evin, ülke insanları ise senin ev halkın gibidir.** (Yani, yönettiğin halkın ihtiyarlarını baban, gençlerini kardeşin, küçüklerini de evlâdın bil) Şayet bu ev halkından bir kişi bile aç yatacak olursa bu senden sorulacak. Yarın hesap günü sana düşman olacak ve Allahın huzurunda yakandan tutup Hak isteyecek. Onun için bu ev halkına adaletle, lütufla ve iyilikle **muâmele etmeye çalış!**..

* * *

Rivayet edilir ki:

Meşhur Abbasi halifesi Harun Reşid kendisine nasihatte bulunması için bir veziriyle beraber Fudayl b. Iyaz'ın evine gidip nasihat istedi. Fuayl'de ona nasihat etti. Halife Hârûn Reşîd bu anlatılanları gözü yaşlı bir şekilde dikkatle dinledi. Ve **"nasihati artır"** diye ricada bulundu. Fudayl b. Iyaz nasihate devam edince, Harun Reşidin ağlaması hıçkırıklara dönüştü. Tabi bu durum halifenin yanındaki vezirin hiç hoşunda gitmedi ve halifeye:

- Efendim bir an önce buradan gidelim, dedi. Bunun üzerine Fudayl b. Iyaz o vezire hitaben:

- **Ey Hâman! Sen ve senin gibi kişiler halifeyi helak eder,** dedi.

Aslında o vezirin adı Haman değildi ama halifenin nasihat dinlemesine engel olmaya çalıştığı için ona böyle hitab etmişti.

Hâman denen adam, malumunuz **Firavun'un baş veziri**, baş danışmanıdır. Firavunun ilahlık iddia etmesinde onun çok büyük payı vardır.

Etrafında Hâman'lar varsa işin çok zor

Rivayet edilir ki: Firavun bir ara ilahlık iddiasından vazgeçip iman etmeyi düşündü. Çünkü Musa (*Aleyhisselâm*) ona şöyle bir teklif de bulunmuştu:

- Eğer iman edersen Allah sana gençliğini, güç ve kuvvetini geri verecek.

Saltanatına dokunmayacak. Ahirette de cennet nasip edecek...

Bu teklif Firavuna çok cazip geldi ve düşünmek için mühlet istedi. Sonra gidip bu meseleyi baş danışmanı **Hâman**'la görüştü. Onun fikrini sorup istişare etti. Tabi **Hâman** buna şiddetle karşı çıktı:

- Sen ne dediğinin farkında mısın?! Bu güne kadar ilahım deyip durdun, şimdi kalkıp başka bir ilaha köle mi olacaksın. Milyonlar senin önünde secde ediyorken sen kalkıp başkasına mı secde edeceksin? İlahlığın elden gittikten sonra, ne vaat edilirse edilsin bunun ne kıymeti var!..

Firavun, Hâman'dan böylesine bir tepki alınca geri adım attı ve; "ben bu teklifi kabul edecek değilim, senin ağzını aradım" diyerek, Hâmanla birlikte cehenneme yuvarlanmaya devam etti.

Kişinin etrafındaki danışmanları, istişare ettiği kimseler çok önemlidir. İnsanı vezir de eder rezil de... Şayet etrafında **Haman**lar varsa işin zor, adamı mahfeder perişan eder.

İşte bundan dolayı Fudayl b. Iyaz, Harun Reşid'in vezirine **"Haman"** diyerek, aslında şunu demek istedi:

"İdarecilerin nasihate kulak vermesine, Hakkı ve hakikati görüp ona göre davranmasına engel olan kimselerin Hâman'dan farkı yoktur. Şayet halkı idare makamında olanlar, bu gibi kimselerin sözüne göre hareket ederlerse, onların da akıbetleri Firavun gibi helak olmaktadır."

Efendimiz bir hadisi şeriflerinde şöyle buyurmuşur:



“Allah, bir lider (emîr) hakkında hayır murad ederse ona salih (liyakatli) bir vezir (müşavir) nasip eder. Ona unuttuğu şeyleri hatırlatır, hatırladığı şeylerde de yardımcı olur.”

İstişare kimlerle yapılmalı?

İstişare etmek elbette çok önemlidir ama her önüne gelenle de istişare edip akıl danışılmaz. İstişare edilecek kimselerde bir takım vasıflar, bazı özellikler aranmalıdır. Efendimiz bir hadisi şeriflerinde:

“Müşeşar mü'temendir.” buyurmuştur. Yani istişare edilecek kimseler öncelikle güvenilir, dürüst ve adil olmalıdır. O konuda liyakatli ve tecrübe sahibi olmalıdır. Allah'tan korkmalı, sağlam fikirli, keskin görüşlü, ferasetli olmalıdır.

Yoksa ehil olmayan, cahil, korkak, yalancı, güvenilmeyen kimselerle ne istişare edilir, ne de böyle çapsız kimselerle yola çıkılır. Zira atalarımızı; **“Rehberi karga olanın burnu pislikten kurtulmaz”** demişlerdir. Hani şöyle bir olay anlatılır:

Hükümdarın biri adamlarıyla birlikte avlanmak için yola çıkar. Lakin hava kapalı olduğu için, yağmura yakalanırım endişesiyle yola devam edip etmemekte kararsızdır. Biraz ilerde koyunlarını güden bir çoban görür, yaklaşmış çobana sorar:

- Sence bu gün yağmur yağacak mı?
- Çoban önce başını kaldırıp bulutlara şöyle bir bakar, sonra da koyunun kuyruğuna bakar. Ve bilge bir tavırla cevap verir:
- Hayır efendim, yağmur yağmayacak!

Bunun üzerine hükümdar ve adamları rahatlar. Yollarına devam edip gayet emin bir şekilde avlanmaya devam ederler. Fakat bir zaman sonra, adeta bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başlar. Ne kaçacak bir yer vardır ne de sığınacak bir yer... Hepsi iliklerine kadar ıslanırlar ve sırsıklam olurlar. Bunun üzerine hükümdar şu anlamlı sözü söyler:

- Akıl hocası dağdaki çoban, barometresi de koyunun kuyruğu olan adama bu yağmur az bile...

İstişarede alınan karardan dönülür mü?

Mevla Teala bir ayeti kerimesinde şöyle buyuruyor:

“Onlarla iş hususunda istişare et. Kararını verdiğin zaman da artık Allah’a dayanıp güven. Çünkü Allah kendisine güvenip dayananları sever” (Ali imran: 159)

Bu ayete göre, yapılan istişare neticesinde alınan karardan dönülmez. Birlikte alınan karar uygulanır. Bunun neticesi ister başarılı olsun, isterse başarısız olsun bu fikri ileri sürenleri tenkid etmeye, onlara tarizde bulunup eleştirmeye kimsenin hakkı olmaz. Çünkü mesele herkesle birlikte konuşulmuş, müzakere edilmiş, ileri sürülen çeşitli görüşler içinden bu fikir istişarede kabul görmüştür. Böylece bu görüş, artık fikri ileri süren kişinin görüşü olmaktan çıkıp herkeşe mâl olmuş ve istişare meclisinin ortak görüşü haline gelmiştir.

Nitekim Efendimizin Uhud Savaşında istişare konusundaki tavrı, tüm ümmetine verdiği bir ders mahiyetindedir.

Malumunuz olduğu üzere Peygamber Efendimiz Uhud Savaşı’nda; Kendi arzusu Medine’de kalıp müdafaa harbi yapmaktı. Çünkü müşrikler Bedir’i hesap ederek geliyorlardı. Bütün plan ve stratejileri meydan savaşına göreydi. Eğer İslam ordusu Medine’de kalıp müdafaa harbi yaparsa müşrikler fazla dayanamaz, yiyecek-içecek sıkıntısına düşer ve def olup giderlerdi.

Ashabın ileri gelenleri de Efendimizle aynı fikirdeydi. Ancak, Bedir Savaşı’nda bulunamayan genç sahabiler çok üzölmüşlerdi ve o günden beri de şehadet için dua ediyorlardı. İşte şimdi önlerine bir fırsat çıkmıştı. Bu sebeple, düşmanı Medine dışında karşılamayı ve onlarla göğüs göğse cenk etmeyi şiddetle arzu ediyorlardı. Enes b. Nadr, Abdullah b. Cahş, Amr İbni Cemuh, Sad b. Rebi gibi cengaverler istişarede ağır bastılar.

Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem), ashabın ekseriyetinin düşmanı Medine dışında karşılamak görüşünde olduğunu anlayınca, zırhını giyip kılıcını kuşanmak üzere içeri girdi. Bu arada ileri gelen bazı sahabiler, gençleri uyarıp ikaz ettiler:

- Resûlullah Medine’den çıkmak istemediği halde, siz çıkalım diye ısrar edip durdunuz. Siz bu işi Resûlullah’a bırakın ve Onun istediğini yapın! diye tembihte bulundular.

Efendimiz az sonra zırhını giymiş ve kılıcını kuşanmış olarak çıkageldi. Meydan muharebesinde ısrar eden genç sahabiler:

- Yâ Resûlallah! Senin hoşlanmadığın şeyi biz istemeyiz. Eğer Medine’de kalmak istiyorsan kalalım, dediler. Ama Efendimiz şöyle buyurdu:

Bir peygambere, zırhını giydikten sonra, düşmanla çarpışmadan ve Allah, onunla düşmanları arasında hükmünü vermeden zırhını sırtından çıkarmak yakışmaz!..

Böylece Efendimiz Kendi arzusu Medine’de kalıp müdafaa harbi yapmak olduğu halde, ashabın ekseriyeti Medine dışında meydan muharebesi yapmak istediği için yapılan istişareye muhalefet etmedi ve Kendi görüşünü terk ederek çoğunluğun görüşüne tabi oldu. (Yani istişareye duyulan güveni sarsıp istişareden vazgeçmedi.)

Daha sonra Uhud’da alınan neticeden sonra da Efendimiz **“meydan muharebesi yapalım”** diye ısrar edenleri ne kınadı, ne de onlara sitem etti. (zaten Uhud Savaşı’nda ilk anda İslam ordusu mutlak bir zafer elde etmişti. Lakin okçular yerini terk edince, işte o vakit bir sarsıntı yaşanmıştı. Yani yaşanan sıkıntı istişareden dolayı değil, söz tutmamaktan dolayı idi)

Hulasâ-i kelam; akıl ve zeka yönüyle insanların en mükemmeli olan Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem), istişareye bu kadar ehemmiyet veriyorken, bizim gibi sıradan ve aciz kimselerin kendi aklını beğenip istişareye ihtiyaç duymaması, çok büyük bir hatadır.

Lokman Hekim oğluna şöyle nasihat etmiştir:

“Oğlum! Yapacağın işi, daha önce bunu denemiş, tecrübeli kimselere danış. Çünkü o, kendisine pahalıya mal olan doğru görüşleri sana bedavaya verir.

Fi Emanillah!

Hikmetli Söyler

”Düşündürücü ve hikmetli sözlerle ruhlarınızı dinlendirin! Zira bedenlerin yorulduğu ve zayıfladığı gibi ruhlarda da yorulur.”

Hz. Ali (Radıyallâhu Anh)

”İnsanın kalbi sandıktır. Dudaklar onun kilidi, dil ise anahtardır. İnsana o anahtarı iyi muhafaza etmek düşer.”

Ömer b. Abdülaziz

”Bir insan, insana ihtiyacı olunca ona yaklaşır. Mevlâ'ya her an muhtaçsın tarafına bakmıyorsun!”

Mahmud Efendi Hazretleri (Kuddise Sırrûhu)

”Allah-ü Teâlâ sebepleri, istenen şeye kavuşmak için bir kapı kılmıştır. Bizim vazifemiz kapıya gidip beklemektir. Sonrasını O bilir. Çoğu zaman kapıdan verir. Bazen de pencereden atarak verir.”

Muhammed Bâkibillah (Kuddise Sırrûhu)

”Ben yaşadıkça Kur'anın bendesi (kölesi)yim. Hz. Muhammed Mustafa (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in ayağının tozuyum. Biri (çıkıp da) benden, bundan başkasını naklederse ondan da, o sözden de uzağım.”

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî (Kuddise Sırrûhu)

”Siz ahretinizi harap dünyanızı ise mamur ettiniz. Bu yüzden de mamur olan yerden harap olan yere gitmek istemiyorsunuz”

Ebu Hazim

”Sıkışık zamanında imdadına koşacak kimse isteyen, bolluk içindeyken cömert olmalıdır.”

Şeyh Sâdi Şirâzî

”Seni Allah'ın affına muhtaç kılan bir günah, senin için kullar karşı bir övünme vesilesi olan tâaten daha iyidir.”

Yahya b. Muaz



EY GÜL

Ey Gül, ey Gonca-i Nûr, meftun yaprak, hâr sana.
 Sensin gönüller Mâhî, bu yaz, bu bahar Sana!
 Mûcize saltanatın taşları ayna yapar,
 Her ırmak ve her deniz, her leyl-ü nehar Sana!...
 Senin Zâti Akdesin âlemlere rahmettir,
 Cibrîl vefalı yoldaş, Yüce Allah Yâr Sana!...
 Bu nice iştiyaktır, ey en güzel Sevgili?
 Asırlardır koşuyor, genç ve ihtiyar Sana!...
 Nazarın kalbe şifâ, sözün hikmet incisi,
 Hangi dertli kavuşsa, olur bahtiyar sana!
 Misk kervanı kapında karar kılmıştır Senin,
 Nebîlerin diliyle, hep övgüler var Sana!...
 Ay, güneş, zühre, ülker, nûruna pervanedir.
 Âlemde olmak ister, âşıklar civar Sana!...
 Senin yolun hep açık, gidişin Allah'adır,
 Dağlar ateş kesilse olamaz duvar Sana!
 Güzelliğin âlemde misli bulunmaz inci,
 Ey Gül, hasret çekmede Cennet, o bulvar Sana!
 Dedin ki: "Şükreden kul olmak istemem mi ben?"
 Rabbin ihsan buyurdu: Hurma, üzüm, nar Sana!
 Her mûcizen parmakla gösterilmede Senin,
 Çağlatmak öyle kolay, çöllerde pınar Sana!
 Hicranın bir kütüğü dertle bîkarar etti,
 Hep özlem duymadadır, selvi ve çınar Sana!
 Cennetin çiçekleri Senin kokunu taşır,
 Benzemeye çalışır, beyazlıkta kar Sana!
 Güneş güzel yüzünden parlaklık aldı ey Gül,
 Acep hayran olmadan, hangi göz bakar Sana?
 Aşkınin esiridir, ne çöl, ne de dağ tanır;
 Bu sevdalı gönüller, su gibi akar Sana!
 Varlık bahçesi Senin nurundan yaratıldı,
 Hep medyun, hep minnettar, her can, her niğâr Sana!

Tebessümün ayların; zührenin sevincidir,
 Nice hasret çekmede, bu bülbül-i zâr Sana!
 Güllerin efendisi olmak kolay değildir,
 Gıpta etmede ey Gül, binlerce gül-zâr Sana!
 Yusuf, Senin dalında çiy tanesidir sanki,
 Dîvâne kesilir göz etse, bir nazar Sana!
 Fazlının eteğine akıllar erişemez,
 Eli kalem tutanlar övgüler yazar Sana!
 Hâk-i pâyine sürsem bir kerecik yüzümü,
 Bende olan sermaye; hasret, intizâr Sana!

Mustafa Necati Bursalı





MUSTAFA ÖZCAN

VEHHABİLERİN GÖZÜYLE YENİ HARİCİLER!

Hadiste belirtildiği gibi Haricilik sürekli olarak kalıp değiştirmekte ve güncellenmektedir. Bir mezhepten ziyade zaman kalıbına giren bir harekettir, heyula gibi her asrın kabına ve kalıbına girebilmektedir. Muhammed Bin Abdulvehhab bidat üzerine oturduğu yeni bir akımı harekete geçirdiğinde bu harekete '**yeni Haricilik**' adı verilmiştir. İhtisas ehli Kur'an ve Sünnet nuruyla yeni harekete teşhis koymuşlar, bunların yeni tarz ve akım Hariciler olduğuna parmak basmışlardır. Vehhabi kisvesinde eski akım Hariciler yeni akım Haricileri teşhis etmekte zorlanmasalar da kendilerine bu ismi veya sıfatı layık görmemekte, yakıştıramamaktadırlar. Vehhabilik veya günümüzde IŞİD ismen olmasa bile sıfat olarak Haricilik karakterini taşımaktadır. Burada Vehhabilik hareketiyle genel Selefilik anlayışı arasında pratik hatta teorik anlamda bazı farklılıklar olduğunu kabul etmeliyiz. Her Vehhabi Selefî sayılmakla birlikte her Selefî Vehhabi değildir. Her Hanefî'nin Diyobendi olması gibi. IŞİD'den önce de Cezayir'i kana bulayan, orada on yıl boyunca kanlı bir karnavala imza atan ve on kara ve karanlık yıl deyimine neden olan GIA da Haricilerin çağdaş uzantılarından birisi yahut tarihteki onca Harici hareketlerden birisidir. Şiilik bidat alanını genişletirken Haricilik ise bidat adına dinin alanını daraltmış ve bidat algısı üzerinde Müminlere musallat ol-

muş ve ağız tatlarını bozmuştur. İç gaile, kargaşa ve fitne üretmiştir. Haricilik ve türevleri için getirilecek teşhis şudur:

Dini anlamda dar görüşlülük ve dinin alanını daraltmaktır. İlgili alanları daralmış ve Müslümanların ilgili alanlarını da daraltmaya kalkışmışlardır. Bu da Müslümanlar arasında çekişme ortamı doğurmuş ve esenliklerini ve ağız tatlarını bozmuştur.

Cezayir'de Silahlı İslami Grup (GIA) olarak anılan sapkın grup, 1995 yılından itibaren inhiraf ve sapma eğilimi ve çizgisine girmiş, bunun üzerine Muhammed Said, örgüt lideri Cemal Zeytuni'yi inhiraf ve taşkınlıklarından dolayı sorguya çekmek isterken öldürülmüştür. IŞİD ise GIA'dan kopyalanmış ve aynı araz ve semptomları göstermiştir. Harici bir kisveye bürünmüştür.

Muhammed Said harici saldırı ve düşmanlığa ve dahili tuğyana karşı silahlı cihadı öngörmüştür.

Bununla birlikte talebelerine şu tespiti yapmıştır: Bugün fıkhi anlamda büyük bir gelişme ve inkişaf yaşanmaktadır. Lakin bu ahlaktan kopuk olarak tek ayak üzerine dayanmaktadır. Haricilik veya genel olarak İslami hareketlerin en zayıf noktası ahlaki nokta olarak tezahür etmektedir. Bu da mesajını gölgelemekte, perdelemekte ve Allah'ın inayetine kesmekte ve geciktirmektedir.

Cezayir’de hatları karıştırmasından sonra GIA tarihe karışmış ve on, on beş yıl sonra ise Suriye ve Irak cephesinde kopyalanmıştır. GIA ve İŞİD’in soy atası Vehhabilik ve onun da ortak atası Hariciliktir. Vehhabiler İŞİD’i Hariciliğe nispet etmekle birlikte kendi hareketlerini bu fikri aidiyeti veya kökeni reva görmüyorlar.

İŞİD’i hor görürken kendi mazilerini aklıyorlar. Halbuki, ümmet çapında bir adam olan İbni Abidin onlar hakkında erken teşhiste bulunmuş ve Vehhabi hareketine Harici sıfatını yakıştırmıştır. Bu bir fakihin yakıştırması değil, isabetli teşhisidir. İbni Abidin merhum Reddül Muhtar isimli muhallet ve muhteşem eserinde babu’l bugüt/asiler bahsinde, döneminde Necid’de ortaya çıkan Muhammed Bin Abdulvehhab ve taraftarlarının mügalebe ve zorbalıkla Haremeyn’e hakim olduklarını, bunların Hanbeli görüntüsü altında hareket ettiklerini ve bu mezhebi intihal ettiklerini ifade etmektedir.

Kendilerini Müslüman kendileri gibi inanmayanları küffar zümresine ilhak ettiklerini ifade etmektedir. Ehli Sünnet mensuplarını ve alimlerini öldürmeyi mübah gördüklerini ve itiyat haline getirdiklerini hatırlatmaktadır. Allah’ın şevketlerini kırdığını ve hicri 1233 yılında tepelendiklerini ve ümmetin bu gaileden (geçici olarak) kurtulduğunu beyan etmektedir. ⁽¹⁾.

Şamlı alimlerden merhum Şuayb Arnavut, Şam ulemasının özellikle de Vehhabilik konusunda büyük bir hassasiyet içinde olduklarını nakletmektedir. Bu hassasiyet İbni Abidin’in ibarelerine de yansımıştır. Vehhabiler, Necid’i Ceziretü’l Arab’dan ayırmışlar ve bu bölgedeki Osmanlı idaresine ve nüfuzuna son vermişler, bununla da kalmamış aynı zamanda nüfuz ve hakimiyetlerini Hicaz’a kadar yaymış, genişletmişler ve Şam’ı da tehdit eder hale gelmişlerdir. Irak’a akınlar düzenlemişler ve Suriye’de de Huran bölgesinin merkezi olan tarihi Busra şehrine kadar akın etmişler ve öncülerini buraya kadar vasil olmuştur. Şuayb Arnavut’un ifade ve tanıklığıyla sadece İbni Teymiye ve İbnü’l Kayyim el Cevziyye’nin fikirlerine dayanarak ve Hanbeli anlayışını onların anlayışına hasrederek ve bina ederek gerçek Müslüman olarak kendilerini görmüşlerdir.

Onlara göre gerçek İslami anlayış İbni Teymiye ile İbnü’l Kayyim’in anlayışı ile Muhammed Bin Abdulvehhab’ın yorumlarından ibarettir. Gerçek Müslüman da, bu anlayışı temsil eden kendileridir ⁽²⁾.

Zaman zaman Selefilik adına Eş’arilik haziresinden, ocağından ayrılanlar oluyor. Bunlardan birisi de vefat eden Ahmet Hicazi es Sakka’dır. Suudi Arabistan’a hoca olarak gittikten sonra Eş’ariliği bırakmıştır. Hindistan’da da Sıddik Hasan Han da Eş’arilik mesleğini bırakarak yöresinde ehl-i hadis olarak anılan ekole intisap etmiş, katılmıştır. Sıddik Hasan Han’ın Vehhabilik karşısındaki tutumu biraz karışıktır.

Bu nedenle de Selefiler Sıddik Hasan Han’ın Vehhabilik karşısındaki tutumunun olumlu olduğuna dair delil ve karine getirmeye çalışırlar.

Sözgelimi, Faslı selefi Takiyyüddin Hilali’nin Hindistanlı iki mühim talebesinden birisi olan ve Nedevi’ye hilafı katıksız bir biçimde Selefilik çizgisini benimseyen Mesut Alim en Nedevi, ‘ Muhammed Bin Abdulvahhab: İftiraya Uğrayan Mazlum İslahçı’ kitabında Sıddik Hasan Han’ın bu akım hakkındaki tutumunu netleştirmeye çalışır. Sıddik Hasan Han, ‘ İthaf en Nübela’ adlı eserinde, Muhammed Bin Nasır Hazimi’nin Fethül Mennan isimli kitabına dayanarak Vehhabilik akımının tekfircilik ve adam öldürmeye açık ve meyyal olduğunu yazar. Lakin ardından Abdullah Bin Muhammed Bin Abdulvahhab’ın sözleri ve savunmasıyla birlikte önceki ifadelerini dengelemeye veya karşı görüşü de aktarmaya gayret eder.

Vehhabilik karşısında Sıddik Hasan Han’ın fiili durumunun da bu olduğu bazı karinelerle birlikte ispat edilmeye çalışılır. Sözgelimi Siyanetü’l İnsan an Vesveseti Dahlan kitabının yazarını Muhammed Beşir Sehsevani’yi ülkesinde (Bhopal) eğitim işlerinden sorumlu bir mevkie getirmiştir. Muhammed Beşir Sehsevani, Bhopal’da yaklaşık 25 yıl kalmış eğitimle ve vaazla meşgul olmuştur.

Başlangıçta Hanefi mezhebine mensup olan Muhammed Beşir Sehsevani bilahare Sıddik Hasan Han’la beraberliğinin bir sonucu olarak selefi anlayışı benimsemiş, saplanmış ve za-

manında Mekke Müftüsü olan ve Vehhabiliğe reddiyeler yazan Muhammed Zihni Dahlan'la kalem münakaşalarına girmiştir ⁽³⁾.

Sıddık Hasan Han, Abdullah Bin Muhammed Bin Abdulvahhab'a dayanarak İbni Abidin'in Vehhabilik akımını yeni bir Haricilik dalgası olarak tasvir etmesine karşı çıkmış ve Muhammed Bin Abdulvehhab'ın akide konusundaki anlayışının Ehl-i Sünnete dayandığını, uyduğunu ileri sürmüştür. Hatta onu ve takipçilerini katıksız Ehl-i Sünnet (ehl-i sünnet el mahda) olarak tasvir etmiştir.

Muhammed Bin Abdulvehhab'ın akımına, hareketine Vehhabilik denmesine karşı çıktığı gibi İbni Abidin ve benzeri alimlerin bu harekete '**modern kisvesinde Haricilik**' demesine de itiraz etmektedir. Sıddık Hasan Han, birçok kitabında Muhammed Bin Abdulvahhab'ın çizgisini savunmuş ve bu yönde kitaplar yazmıştır.

Muhammed Bin Abdulvahhab'ın muarızlarının ya hakkındaki olumsuz kanaat ve beyanlardan etkilendiklerini ya da taassup ve heva ile hareket ettiklerini (heva ehli olduklarını) ileri sürmektedir. Sıddık Hasan Han, Tercümanu'l Vehhabiyye adıyla kaleme almış olduğu kitabında Muhammed Bin Abdulvahhab'a müzahir olmuştur. Bu ve benzeri kitaplarında İbni Abidin'in Muhammed Bin Abdulvahhab veya taraftarlarının Müslümanların genelini tekfir ettiklerine dair görüş ve ifadelerini reddetmekte ve İslamı sadece Vehhabilik dairesinde gördüğüne ve buna hasrettiğine dair ifadelerini yakıştırmaya görmekte veya göstermektedir⁽⁴⁾. Kısaca kendisine farklı isnatlar yapılsa da Sıddık Hasan Han, nihai tahlilde Vehhabilik akımına ve çizgisine toz kondurmamaktadır. Tevhit konusunda tekel anlayışı içinde olmadıklarını savunsa da gerçek başkadır. Bu hususta saplandı içinde oldukları müsellemler bir gerçektir. İbni Abidin'in izinden giden Yusuf Nebhani ve Muhammed Zihni Dahlan gibi alimler hakkında da reddiyeler kaleme alan isimlere de sahip çıkmış ve fiilen hamisi olmuştur. Bununla birlikte Sıddık Hasan Han, ahir zaman alametlerinden bahseden el İzaa kitabıyla da meşhur olmuş ve kitap ilmi çevrelerde hüsnü kabulle karşılanmıştır. Yine de Vehhabilere müzahir fikriyatından dolayı da eleştirilmektedir.

Salah Muhammed Ebul Hacve ile Vehbi Süleyman El Gavci el Elbani tarafından tahkik edilen İmam, muhaddis, Ebü'l-Hasenat Muhammed Abdülhay b. Muhammed el-Leknevi'nin kaleme almış olduğu (1264-1304 H.) Nakdü Evhami Sıddık Hasan Han kitabı bu ekole karşı bir reddiyedir. Leknevi hem Sıddık Hasan Han hem de Muhammed Beşir Sehsevani'ye karşı muhalif akımı temsil etmiştir. Bu akım Hanefilik başta olmak üzere dört mezhebin sınırlarının savunmasına ilaveten Eş'arilik/Matüridiliği esas alır.

Bu akımı İbni Teymiye'ye reddiye kaleme alan Takiyyüddin Subki'ye kadar ulaştırmak mümkündür. Bu akımı Hindistan'da Leknevi temsil ederken ümmetin Arap yakasında Muhammed Zahid el Kevseri ile parlak talebesi Abdulfettah Ebu Gudde temsil etmiş ve bu mirası devralmıştır.



Sıddık Hasan Han maalesef itidali tutturamamıştır. Akabinde Fas asıllı selefilere gezgin olan ve bir süre Hindistan’da ikamet eden Takiyyüddin Hilali birçok katma karıştırma yapmış Tebliğ cemaatinin kuruluşunu Bediüzzaman’a nispet ettiği gibi İmam-ı A’zam ismi çevresinde hazımsız davranışlarda bulunmuştur. Hatta talebesi Ebu’l Hasan en Nedevi’nin itidal ve kucaklayıcı, birleştirici tutumlarını, yaklaşımlarını yadırgamış, içine sindirememiş ve onu Fas’ta iken gençlik devirlerinde izlediği tarikat olan Ticanilere benzetmiştir⁽⁵⁾. Hilali, Ebu’ Hasan en Nedevi’yi Çeştiye tarikatına mensup ve ehl-i taklit olmasından dolayı eleştirmektedir. Kimilerinin iftihar vesilesi olarak gördüklerini Hilali zem mevkiinde görmüştür.

Sıddık Hasan Han, Şevkani’nin el Bedr et Tali kitabından alıntı yaparak Et Tac el Mükellel kitabında Muhammed Bin Abdulvahhab’ı savunmuştur. İbaresini şöyledir :



“ Bazı insanlar Emir Abdulaziz Bin Muhammed İbni Suud’un harici itikadında olduğunu zannetmektedir. Bunun doğru olduğunu sanmam. Necid lideri ve taraftarları Muhammed Bin Abdulvahhab tarzında ibadet etmektedir. Kendisi Hanbeli idi. Medine-i Münevvere’de hadis tahsil etti ve Necid’e geri döndüğünde İbni Teymiye ile İbnü’l kayyim ve benzerleri gibi geç dönem Hanbelilerin içtihatlarına göre amel etmeye başlamıştır.”

Vehhabilerin gözüyle modern Hariciler

Suudi Arabistan Genel Müftüsü Abdulaziz Al-i Şeyh, IŞİD’in yönteminin bozgunculuk ve Haricilik olduğunu ifade etmiştir. Riyad’daki Türki Bin Abdullah Üniversitesinde yapılan bir panelde Haricilerin en büyük İslam düşmanı olduklarına temas etmiştir. IŞİD’e katılanların ya cahil ya da kalplerinde hastalık olan kişiler olduğunu ifade etmiştir. Prof. Süleyman er Ruhayli ise meseleyi daha geniş bir zeminden, zaviyeden ele alarak, analiz ederek kadim Hariciler ile IŞİD’in amelleri arasında köprü kurmuş ve benzer yönlerine temas etmiş, ortaya koymuştur. Bu benzerliklerden bazıları İslam ümmetine savaş açmak, kanlarını helal görmek, camilere saldırmak ve kadınların ırzına geçmek gibi fikri ilk atalarına özenen ve çeken şeni ve deni eylem ve fiillerdir. Panel sırasında Er Ruhayli Haricilerle savaşmanın en büyük cihat olduğunu ifade etmiştir.

Er Ruhayli bu harici akımın da fikri ataları gibi kılıcı Müslümanların ve sahabilerin böğrüne sapladıklarını ve doğrulttuklarını anlatmıştır. Bunların devlet değil çete olduklarına parmak basmıştır. İslami olmalarını da reddederek kriminal (icrami) olduklarını ifade etmiştir. Bunların akıldan da uzak bir tayfa olduğunu ve fikren çocukluk aşamasını atlattıklarını kaydetmiştir. Er Ruhayli bir Suudlu askeri boğazlayan IŞİD mensup ve unsurlarının akabinde fotoğrafını çekmenin caiz olup olmadığını tartışmaya başladıklarını aktarmaktadır⁽⁶⁾.

Keza onlardan birisi Irak’ta bıçakla bir Kürt kadının boğazını kesmiş ve ardından ölü olarak kadınının saçını dokunmanın caiz olup olmadığını araştırmaya ve tartışmaya başlamıştır.

Onlarla alakalı olarak hadisteki tanıma uydularını; hüdesa'ul esnan ve süfehau'l ahlam (sapık idealler peşinde giden toylar zümresi) olduklarını ifade etmiştir. Hariciler zihniyetlerindeki bir illetten, dar görüşlülükten, sığıllıklarından dolayı habbeyi kubbe kubbeyi habbe yapmışlardır. Akıl tutulmasıyla da maluldürler. Bundan dolayı İbni Teymiye için de, ' ilmi aklını geçmişti' denilmiştir. Bu muhakeme gücünün kısırlığından ve kısa devre yapmaktan kinayedir.

İŞİD unsurları fikir atalarıyla aynı arazları paylaşmaktadır. İlk çığır açanlar ile onların yolundan yürüyenlerin karakteri aynıdır. Tekfir ettiklerinin canlarına, mallarına kast ve tasallut etmektedirler. Namuslarını da helal görürler. Muhaliflerini öldürür, mallarını ganimet olarak alır ve kadınlarını esir edinirler. Sahabelerden ve sahabe çocuklarından İbn-i Habbab'ı öldürdükleri ve hamile olan eşinin karnını deştikleri bilinen bir gerçektir. Müslümanlar hakkında sergiledikleri bu aşırılığa karşın, müşrik ve kafirlerin hukuku karşısında adeta kılı kırk yararlar. Müslümanlara karşı kaba küffara karşı ince ve centilmen yani alicenaptırlar!

İbn-i Habbab'ı öldürmelerine rağmen, zimmet ehlinde olan birinin, bir hurmasını yemekten kaçındıklarını ve domuzunu yaraladıkları için sahibinden helallik diledikleri bilinir. Bu onların İslami anlama ve yorumlamada denge-sizliklerini gösterir. Bu ise Rasûlüllâh'ın (Sallâ-lâhu Aleyhi ve Sellem) onlar için söylediği **"Putpe-restleri bırakır, Müslümanlarla savaşırlar"** sözünün doğruluğunu, misdakını gösterir.

Sözün özü:

Şam ehli ve ahalisi hala İbni Abidin'in yolundan gitmektedir. Peygamberimizin müjdelediği gibi aşırılıklardan uzak ve aşırılıklara karşı da aşılı ve şerbetlidirler. Bu nedenle de İŞİD ve benzeri aşırı örgütler Şam damgası taşımamaktadırlar. Burada tutunamazlar. Bu fikrin buralara sızması, rejimin ve Batılı güçlerin marifetidir ve onların eliyle olmuştur. Suriyeliler itidal tim-saldırlar. İŞİD ise sokma ve sızma bir harekettir. Bu sokma dini akım Suriyelilerin karakteri-ne uymamaktadır, yabancıdır.

Kimileri PYD gibi örgütlerle çatışmasını gündeme getirerek faydası ile zararı arasında muvazene kurmaya ve karşılaştırma yapmaya çalışır. Bu çabalar beyhudedir. Sadece şu söylenebilir: Şayet bunların bir faydası varsa o da içkinin veya sigaranın faydası kadardır! Bu sözlerin İŞİD'e faydası olmasa da belki sigara içenlere faydası dokunabilir! Belki İŞİD'e benzememek için bu fiillerinden cayabilir, vazgeçebilirler. Sonuç itibarıyla, İŞİD Haricilerin açtığı çığırdan yürümektedir. Dolayısıyla Haricilerle ilgili sıfat ve hükümlere de ortaktır. Bu fikir ve karakteri paylaşmakta ve taşımaktadır. Bir hadis çığır açanlarla bu çığırdan yürüyenleri şöyle tasvir eder:

"Kim islam'da hayırlı bir çığır açarsa; açtığı çığırın eciri çığırdan yürüyenlerin sevaplarından herhangi bir eksiltme yapılmadan ilk sahibine öner. Kim de islam'da (müslümanlar içinde) kötü bir çığır açarsa, açtığı çığırın günahı kendisinden sonra bunu izleyenlerin, işleyenlerin günahlarından eksiltme yapılmadan kendisine rücu eder."

(Riyâzu's-Salihîn, 19, bab. 172. hadis, s. 158 (müslim'den); Sunenu'n-Neseî, V, 99; (vermekle ilgili genel çığır açma; V, 100; iyiliğe vesile olma ile ilgili hadisler; et-Tâc, I, 74 (Hayra delil olan yapan gibidir); Sunenu İbni- Mâce 203, 206, 207 nolu hadislerle bk. Bu hadislerde güzel bir sünnet/çığır ihdası ile ilgilidirler.).

KAYNAKLAR

1- <http://www.alsunna.org/aabn-eaabdyn-ydhm-m-Hmd-bn-ebd-aalwahaab-wayshbh-atbaeah-baalkhwaaarj.html#gsc.tab=0>

قال الشيخ ابن عابدين الحنفي في حاشيته رد المحتار ج 4 ص 262 طبع دار الفكر فيهم: "مطلب في اتباع ابن عبد الوهاب الخوارج في زماننا : كما وقع في زماننا في اتباع ابن عبد الوهاب الذين خرجوا من نجد وتغلبوا على الحرمين وكانوا ينتحلون مذهب الحنابلة لكنهم اعتقدوا انهم هم المسلمون وان من خالف اعتقادهم مشركون واستباحوا بذلك قتل اهل السنة وقتل علمائهم ."

2-El Muhaddis el Allame eş Şeyh Şuayb Arnavut, İbrahim Zeybek, Daru'l Beşair el İslamiyye, s: 98-99

3- <http://www.al-tawhed.net/shekh/showCat.aspx?id=36>

4-Er Resail el Mütebadele Beyne's Şeyheyn: Siddık Hasan Han ve Ahmet Bin İsa, Süleyman Bin Salih el Haraşi, Daru't Tevhid Li'n Neşr, Riyad, s:31.

5-<http://www.dd-sunnah.net/forum/showthread.php?t=93475>

6- <http://www.almokhtsar.com/node/445707>

KISSADAN HİSSELER

◆ "HER İŞİN BAŞINDA BİSMİLLAH" ◆

Zamanın birinde dinine bağlı, eli tesbihli, ağzı dualı, ehli zikir bir hanım vardı. Ağzı duaya ve zikre alışkın olduğu gibi, her işin başında da mutlaka "**Besmele**" çekerti. Besmelesiz hiçbir işe başlamaz ve buna çok dikkat ederdi.

Fakat bu kadının kocası ise maalesef manevi hassasiyeti olmayan, ibadet konusunda gevşek bir adamdı. Hanımının bir şeyi alırken veya verirken besmele çekmesine bir anlam veremez, hatta bunu gereksiz görürdü. Öyle ki bazen bu duruma içerleyip "**her zaman her işte 'bismillah' demenin ne gereği var?**" diyerek kızdığı olurdu. Ama hanımı buna hiç aldırmaz, besmele çekmeden hiçbir iş yapmazdı.

Bu duruma git gide bozulan gafil adam, hanımına bir oyun oynayıp onu mahcup etmeyi ve özellikle de her işin başında çektiği besmelenin bir işe yaramadığını güya hanımına ispat etmek için kendi kendine bir plan kurarak uygulamaya geçti. Daha önce hazırladığı bir kese altını hanımına vererek:

- Bunu al da, sağlam bir yere sakla. Sakın kaybolmasın çünkü bu bize çok

lazım olacak, istediğim zaman bana verirsin, diye sıkı sıkıya tembihledi.

Kadın her zamanki alışkanlığı üzere keseyi alırken yine Besmele çekerek aldı ve onu götürüp yine Besmeleyle sandığa koyup ağzını da bir güzel kapattı.

Tabi fesat kocası gizlice hanımını takip ediyordu. Hanımı keseyi sandığa koyup oradan ayrıldıktan sonra, gidip o sandığı açtı ve keseyi oradan alarak götürüp evin bahçesindeki su kuyusuna attı.

Bir zaman sonra hanımına, kesenin çok lazım olduğunu ve onu hemen getirmesini, söyledi. Kadın gidip sandığın kapağını açtı. Ve her zaman yaptığı gibi yine **Besmele** çekerek sandığın içine elini uzattı ve keseyi çıkarttı. Fakat kese su içinde, ıslak bir haldeydi. Kadıncağz bu işe son derece şaşırıp, hayret etti. Ne olmuştu da bu kese böylesine ıslanmıştı. Acaba su buraya nereden girmişti?..

Mahcup bir tavırla keseyi kocasına uzatırken, diğer taraftan da kesenin ıslak olması hususunda kocasına vereceği cevabı düşünüyordu.

Adam hanımından daha fazla şaşırıp ve hayretler içinde kaldı. Bu keseyi bizzat kendi elleriyle sandıktan çıkarıp bahçe-deki kuyuya atmamış mıydı? Öyleyse bu kese sandıktan nasıl çıkıyordu?..

Adam son derece mahcup oldu, üzüldü. Güya hanımına bir ders vermek için kurduğu bu tuzaktan dolayı çok pişman oldu. Ve gözleriyle böyle bir olayı gördükten sonra hanımının ne kadar ihlâslı olduğunu çok iyi anladı.

Yaptığı bu çirkin planını ve bunu ne sebeple, nasıl yaptığını hanımına anlattı. Ondand özür dileyip af etmesini ve kendisine de dua etmesini istedi.

Bundan böyle adam da artık her işinin başında Besmele çekti, Besmelesiz adım bile atmadı.



ALİ ULVİ UZUNLAR

RABBİMİZE TESLİM MİYİZ?

Muhterem okuyucularım ömür büyük bir nimet, büyük bir devlet ve büyük bir servettir. Ömrümüzün geldiği noktada yaşımıza baktığımızda geride bıraktığımız günleri tefekkür ettiğimizde sanki yel gibi gelmiş geçmiş. Çoğumuz şunu diyoruz:

Kalan ömrümüz geçen ömrümüzden daha az olabilir. Tabi ki genç olan kardeşlerimiz müstesna. Kimin ne zaman ahirete irtihal edeceği rabbimizin bilgisindedir. Fakat bizde yaşlı ve hasta olanların sanki daha erken yolcu olacakları, gençlerin daha uzun yaşayacakları gibi bir düşünce hakim. Kadiri mutlak olan Allah (*Celle Celâlühû*) herkes için bir ömür tayin etmiştir. Ölüm zamanı herkes için bellidir, onu bir lahza geri veya ileri almak mümkün değildir.

Allah (*Celle Celâlühû*) yanlışlıkla kimsenin canını aldırılmaz zira melekler Allah neyi emrettiyse ona itaat ederler. Öyleyse mahallede, evde, apartmanda hülâsa çevremizde kimin ölüme daha yakın olduğunu bilemeyiz. Genç kardeşlerimiz hayata bakarken benim daha çok zamanım var diye düşünmemelidir. Yarın ölecekmiş gibi ahiret için çalışmamız gerekir. Allah ile aramızdaki durumları düzeltme noktasında muhasebimizi iyi yaparak, biraz sonra yolculuk için Azrail (*Aleyhisselâm*) gelse hazırlıklı olmak, namaz oruç ve benzeri ibadetlerde, kul haklarında gerekeni yaparak alnımızın akyıla rabbimizin karşısına

çıkmaq ne güzel olur değil mi?

Öyle kardeşlerimiz var ki 20 sene önceki kaza namazı 10 sene önceki kaza orucu, senelerdir ödenmeyen borcu olduğu halde gaflet ve tembellik içinde günlerini avare, vurdumduymaz şekilde geçiriyorlar. Allah (*Celle Celâlühû*) rahmetiyle dünya hayatında nimetlerini kesmiyor.

Tanıdığım bir arkadaşın askerde iken tutamadığı oruçları vardı. Bir gün hanımı ölüm haberini telefonda bildirdi:

- Hocam bizim bey bugün rahmetli oldu 55 yaşında idi.

- Başınız sağ olsun dedim.

- Hocam onun oruç borçları vardı dedi.

Askerde tutamadığı oruçlar varmış. Onun için ne yapabiliriz?

- Hasta mıydı? Dedim. 35 sene geçti aradan bu kadar zamanda tutamadı mı?

- Hocam sağlık dengesi bozuk değildi hem orucunu da tutardı. Fakat bu konuda ihmal-kar davrandı.

Muhterem kardeşlerim bu arkadaşımız eğer senede bir gün kaza tutmuş olsaydı borcu kalmayacaktı.

Fakat ona ölüm hemen gelmeyecek zannetti. 55 yaşına kadar bile yaşaması muhtemel değildi. Tabii Allah gani gani rahmet eylesin borçlarını affetsin bu konuya değinmemizin nedeni ibret almak ve elimizden geldiğince borçlarımızı ödemekte acele etmek, niyetine girmek ve hayati ihtiyaçların dışında önceye almamız gerekir.

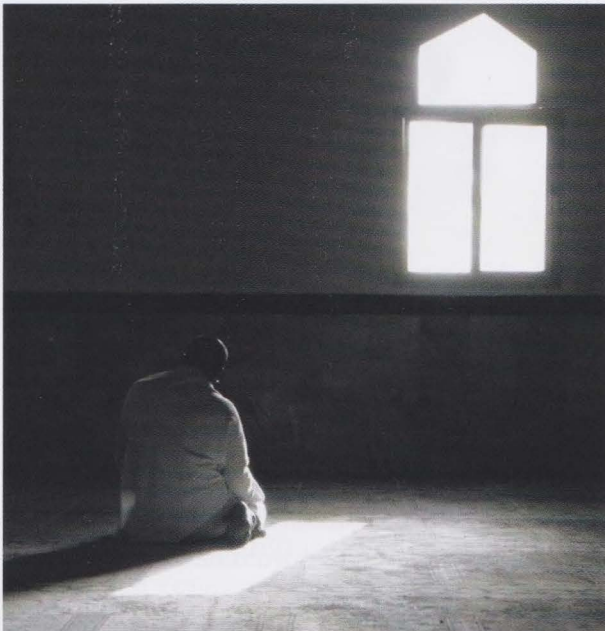
Allah (*Celle Celâlühû*)'ya karşı sorumluluk duygusu gevşek olanlar, yıllarca kaza namazı borcu olduğu halde bacak bacak üzerine atıp şen şakrak gülüp oynayanlar, kendilerini ne kadar rahat içerisinde hissediyorlar, hesabın ne kadar kolay olduğunu düşünüyorlar.

Halbuki bir niyet etseler bir başlasalar, çok kaza namazı olsa bile, hatta ömrünün vefa etmesi söz konusu olsa Allah (*Celle Celâlühû*) niyetinin hürmetine borçlarını ödemiş sayacaktır.

Hatta bu ibadetleri yapması onun dünya hayatını da mutlu ve heyecanlı kılacak, borcunu ödediği her gün için ayrı bir haz alacak, hatta başlamayanlara göre Allah'ın katında göreceği muamele çok daha farklı olacaktır. Bir an önce **“tövbe ettim, pişman oldum, kırdığım çanakları tamir etmeye başlıyorum”** demeli, işi savsaklamamalı, umursamaz vurdumduymaz, kale almayan bir kul olmamalıdır.

Öyle davranışlar vardır ki sosyal hayatta böyle yaparsam akrabam ne der? Komşular ne der? Arkadaşlarım ne der? Ben bunları onlara kabul ettiremem, dediğimiz davranışlar vardır. Peki birde şöyle düşünelim, yaptığımız hareketler ve davranışlar için Allah (*Celle Celâlihû*) ne der? Ya kabul etmezse, ahirette O'da bizi kâle almazsa kime gidebiliriz. O zaman hangi komşumuz bize yardımcı olabilir?

Örneğin: Dügünlerimiz! Kainatın sahibi olan Allah (*Celle Celâlihû*)'ya göre, ayarlanmamış, merasimlerimiz danslı, cazlı O'nun rızasına göre olmayan fakat insanların rızasına göre olan, daha fazla misafirin katılacağı, daha fazla kişinin günaha gireceği ortamlar oluşturmamız, şerre delalet ettiğimizden dolayı aldığımız günahlar Allah'a karşı vurdum duymazlık örneği değil midir? Böyle bir organizasyona imza atanlarınız varsa çok tövbe etmeli gözyaşı dökmeli, yaratılmış olan kullara değil her şeyin sahibi ve üzerimizde tek tasarruf hakkı olan biricik rabbimize kulluğunu ispat etmeli ve ahirette alını açık olarak irtihal etme hazırlığını tamamlamalıdır.



Bir de olaya farklı bir açıdan bakalım. Sizden biriniz Allah yolunda mücadele etse, bir kişinin dahi hidayeti için çalışsa, sohbet programları düzenlese, hayır müesseselerine hali ile kali ile duasıyla destek olsa, hatta bir kişinin dahi bir sohbe gelmesine vesile olsa veya islami bir bilgiyi edinmesine vesile olsa o kişilerin hayat boyu bu istifade ile yapacağı her amelden hissedar olması söz konusudur. Şöyle bir tefekkür edersek insan oğlu nisyana malüldür. Yani çabuk unuttur. İyilikler açısından bu güzel bir fitrattır.

Yaptığımız bir hayırlı amel ahret günü karşımıza çığ gibi büyüyerek çıktığında, tam sıkıştığımız günah sevap dengesini kaçırdığımız hesap anında ne kadarda rahatlatıcı olacaktır. Çünkü o hesaptan sonra başka bir hesap, ölümden sonra başka bir ölüm yoktur.

Tefekkürü genişletirsek bir gencin İslami akide ile ehli sünnet olarak ilim adamı olmasına, insanları irşad edecek bir hale gelmesine sebep olan bir abid düşünelim. O yetişen âlimin yetiştirdikleri talebelerde, faydalı oldukları insanlarda harama gidişi engelledikleri her amelde o abid kulun hissesi olacaktır. Muhteşem bir kâr, dehşet bir istifade, uzun vadeli büyük bir kazanç ve ahirette rahatlatıcı bir amel ancak bu kadar olur. Rabbimizin rahmeti çok geniştir. Yeter ki biz onu ikinci plana atmayalım

İnsanoğlu Allah-ü tealanın emirlerinden ve nehiyelerinde sorumludur. Allah (*Celle Celâlihû*) kullarını bazı konularda muhayyer bırakmış, bazı konularda sorumlu tutmuş. Bu bağlamda yapmamamız gereken şeyler olduğu gibi yapmamız gereken ameller, söylemememiz gereken kaviller olduğu gibi, söylememiz gereken sözlerde vardır. Müslüman bu konularda ilim sahibi olmalı Kur'an-ı Kerimi çok iyi bilmeli, çok iyi öğrenmeli, Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in:

“Sizin en hayırlılarınız Kur'an-ı Kerimi öğrenen ve öğretilendir.” Hadisi Şerifi mucibince, sadece lafzıyla değil manası ile hayata nasıl yansımaları gerektiğiyle ilgili her bir konuya hâkim olmalıyız.

Selam ve dua ile...

Abur Cubur

DEDİĞİMİZ İŞLENMİŞ GIDALARA KIŞIN DAHA ÇOK DİKKAT EDELİM

Vücudumuz yaşayan bir mekanizma olduğundan yaratılış itibari ile dönem dönem farklı tepkiler veren ve ihtiyaçlarını belirleyen bir mucizevî sanat eseridir. Mevsimler de vücudumuzun işleyişini ve hormonların salınımının değişmesine vesile olan etmenlerdendir.

Havaların soğumasıyla birlikte metabolizmamız kendini koruma altına almak için enerji harcamak istemez ve yağ dokusunu korumayı tercih eder.

Bu nedenle sürekli yeme hissi, özelliklede basit karbonhidrat içeren tatlı, şekerli, hamur işi gıdalara yönelim artar.

Gecelerin uzaması, hareketin azalması, evde geçirilen zamanın artması da eklenince abur cubur tüketimi iyice artar ve kış aylarında belirgin kilo artışı gözlenir. Genellikle kış aylarında birçok kişide gözlenen depresyon halinin artması da yeme eğilimini artırır.

Abur cubur tüketimini azaltmak için yeme sıklığı ve saat düzenine çok dikkat edilmeli. Uzun süren açlıkta, kan şekeri düzensizliği olarak tatlı ve karbonhidratlı gıda tüketimi artar.

Kan şekerini dengede tutarak üç saati geçmeyecek şekilde ana ve ara öğünlerimizi ayarlasak besin tüketimimizi daha ölçülü seviyede tutabiliriz.

Basit karbonhidratlı gıdalar (tatlı, şeker, hamur işi, gofret, bisküvi vb) kan şekerinde ani değişiklikler yaratarak daha fazla tatlı isteğine sebep olabilir.

Onların yerine kompleks karbonhidratlı gıdaları (tam tahıllı ürünler, yulaf ezmesi, kuru meyveler, kepekli bisküvi, krakerler vb) tercih ederek, hem şeker-insülin seviyesini ayarlayabilir hem de daha az yağ ve kalori almış oluruz.

Özellikle Hazır Ürünlerden Uzak Durulmalı

En tehlikeli abur cuburların başında cips, kuruyemiş ve pastane ürünleri (yağ ve tuz yönünden zengin) gelmektedir. 100 gram cips; ortalama 30 gram yağ, 10 gram doymuş yağ, 3 gram trans yağ, 3 gram tuz ve yaklaşık 500-550 kalori içermektedir. 100 gr kuru yemişte ise ortalama 650-750 kalori vardır ve yaklaşık 50-60 gram yağ içerir. 100 gr bisküvi-kraker gibi gıdalar da ortalama 400-450 kalori ve 20-30 gram yağ içerir.



Doymuş yağ, kolesterol, tuz ve kalori deposu olan bu gıdalar kilo artışının yanı sıra yüksek tansiyon, kalp hastalıkları, felç ve şeker hastalığı gibi birçok sağlık sorununa zemin hazırlayabilir.

Soğuk kış günlerindeki favori içeceğimiz salebin; barsak çalıştırmada, öksürük ve bronşitte, bağışıklık sistemini güçlendirmede faydası vardır. Ancak içerdiği karbonhidrat ve şeker nedeniyle ölçülü tüketilmesi gerekir. 100 ml salep (1 çay bardağı) ortalama 80-90 kaloridir. Şeker içeriğinden dolayı diyabet hastalarının tüketmesi uygun değildir.

100 gr sütlü dondurma ortalama 190 kalori içerir, kalsiyum ve protein deposudur. Unlu şerbetli ve hatta sütlü tatlılardan dahi daha düşük kalorilidir. Sağlık açısından da daha besleyicidir.

Protein, A, B, C, D, E vitamini, kalsiyum, magnezyum, fosfor, potasyum, demir ve çinko içerir.

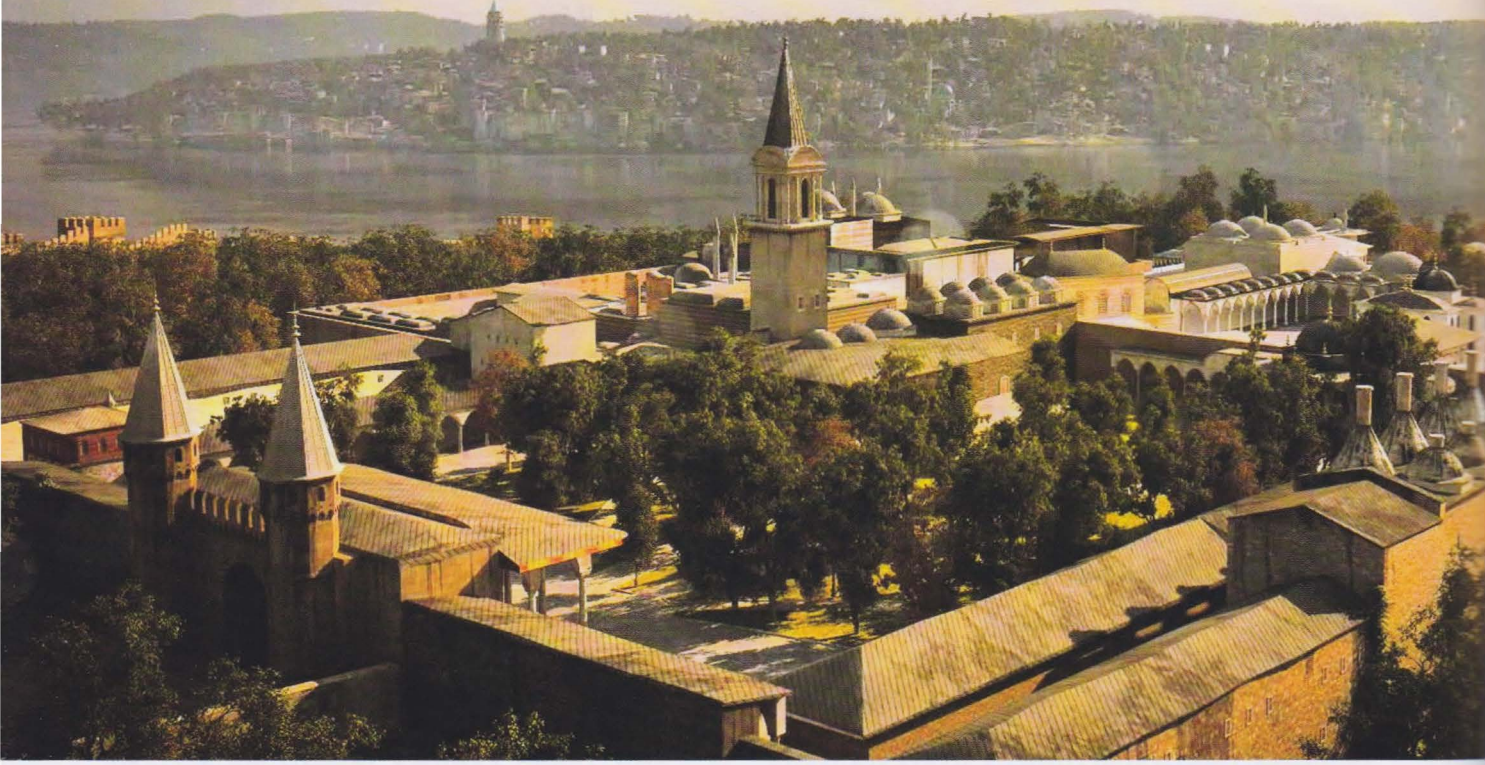


Buzlu olmayan sütlü dondurma çeşitlerinden, buzluktan çıkarıldığı anda değil de 5-10 dakika oda ısısında bekletilerek tüketilmelidir. Yalanaarak, küçük lokmalar halinde tüketilmesi daha uygun olur. Ortalama 3 top dondurma, özellikle sade veya meyveli olup, çikolata sosu ilave edilmemişse haftada 2-3 gün tüketilebilir. Dondurma; pastörize edilmiş süttten, hijyenik koşullara uygun üretilmiş ve saklanmışsa solunum ve sindirim organlarına zarar vermez.



Uzun Kış Geceleri İçin Sağlıklı Abur Cubur Örnekleri:

- Tatlı grubundan ayva veya elma tatlısı gibi az şekerli olanları tercih edin. Hazır gıda ve abur cuburlar yerine, ev yapımı az yağlı kekler, az yağlı süt ile meyve karışımları, taze meyve ile yoğurt karışımları, yağsız patlamış mısır, kuru meyveli gevrekler, meyve tatlıları, 5-6 tane kestane ve taze meyve suyu gibi gıdaları tercih etmeliyiz.
- Az yağlı meyveli yoğurtlar, diyet süt ile beraber kuru meyveli tahıllı ürünler, kuru meyveler, az şekerli meyve tatlıları, yağsız süütün içine tarçın ve bal katarak hazırlanmış içeceklerin tercih edilmesi; kilo almamızı engelliyeceği gibi atıştırma isteğimizi de yatıştırır.
- Haftada 2 gün 1 su bardağı boza ya da salep tüketebilirsiniz.
- Asitli ve kolalı içecekler yerine taze sıkılmış meyve suları, sade soda, meyve çayları, ayran, süt ve su tüketiminin artırılması kalsiyum ve vitamin almamızı sağlarken, sıvı tüketimine de artırmış olur.
- Kuruyemiş grubu içerisindeki Omega 3 yönünden zengin olan 5-6 kavrulmamış fındık, kavrulmamış badem veya 2 tam ceviz tüketilebilir. Yağ içeriği ve kalorisi diğer kuruyemişlere nazaran en az olan beyaz veya sarı leblebiden 1 -2 çay bardağı tüketilebilir.
- Kuru yemiş yerine yağsız patlatılmış 1 su bardağı mısır veya en fazla 5 kestane tüketilebilir.



İFTİRALARDAN KURTULAMAYAN HAYIRSEVER SULTAN: MAHPEYKER KÖSEM VALİDE

Prof.Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL

Son yıllarda tarihimiz ve tarihi şahsiyetlerimiz yeni ve ağır bir iftira dalgasına maruz kalmaktadır. Evvelce ideolojik sebeplerle maksatlı bir karalama kampanyasına maruz kalan tarihimizin en mümtaz şahsiyetleri bu kez ideolojinin yanında reyting kaygılarına da feda edilmektedir.

Bu saldırılar diziler, filmler ve romanlar yoluyla bir linç kampanyası gibidir.

Son birkaç yıldır Kanuni Sultan Süleyman, Hürrem Sultan, İbrahim Paşa, Fatih Sultan Mehmed, Yavuz Sultan Selim, Barbaros Hayreddin Paşa ve daha niceleri bundan nasibini aldı. Şimdi de Kösem Sultan ve o dönemin tarihi şahsiyetleri bu linç kampanyasına maruz kalmaya başladılar.

Reytingimiz birinci geldi şu kadar ülkeye dizimizi sattık diyerek ellerini ovuşturan gafiller, tarihlerini katlettiklerinin farkındalar mı bilmiyorum. Fakat onların masum olduklarını da düşünmüyorum. Zira bilginin meydana geldiği her şeyin güneş gibi açık olduğu bir zamanda kafasına göre tarih oluşturmak ve bunu gerçek kişiler üzerinden yapmak tam bir ahlaksızlıktır.

Öyleyse bize düşen de her tür iftiranın ve saldırının odağında kalan ecdadımızı doğru bir şekilde bilmek ve yeri geldikçe sahip çıkarak anlatmaktır. Zira onların saldırılarının aslına inilecek olursa bunlar onların şahsında bizzat bize onları sevenlere ve değerlerine saldırmaktadırlar.

Bu itibarla bu yazımızı Mahpeyker Kösem Sultan'a ayıracağız.

Kösem Sultan, I. Ahmed Han'ın eşi ve daha sonra arka arkaya tahta çıkacak olan Sultan IV. Murad'ın ve Sultan İbrahim'in validesidir.

Hayatının ilk yıllarına dair bilgiler mevcut değildir. Saraya ne zaman ve nasıl alındığı dair çeşitli rivayetler bulunmaktadır. Sicilli Osmânî'de 1585 yıllarında doğduğu, bir Rum rahibinin kızı olup asıl adının Anastasya yazılıdır. Ufak yaşta yetim kalan bu kız bir akın sırasında Bosna Beylerbeyi Hüsrev Paşa'nın eline geçmişti. Hüsrev Paşa sarayında İslam terbiyesi ile yetişen ve son derece yetenekli olan bu kız Paşa, daha sonra hediye olarak Osmanlı sarayına göndermiştir. Aslında kendisinin I. Ahmed Han'dan bir yaş büyük olduğu göz önüne alınırsa 1589 yılında doğduğu anlaşılmaktadır.

Saraya geldiğinde güler yüzü, güzelliği ve güzel konuşmasıyla dikkat çekmiş ve kendisine Mahpeyker ismi verilmiştir. Kösem adının ise, çok güzel, tüysüz bir cildi olduğundan veya sarayda diğer hasekilere göre önde olduğundan ve gayet yetenekli olmasından dolayı verildiği rivayet edilmektedir.

Kaynaklarda boylu, zarif, cazibeli, yol yordam bilen, zeki bir kız olarak tarif edilmiştir. Saraya geldiğinden itibaren zekâsı, ahlakı ve güzelliğiyle I. Ahmed Han'ın validesi Handan Sultan'ın dikkatini çekti. Handan Valide Sultan bu güzel, yetenekli, iffetli ve hanım kızı oğlu I. Ahmed Han'a eş olarak seçti.

Böylece Mahpeyker Kösem Sultan on beş yaşlarındayken I. Ahmed Han'ın hasekisi oldu. Ondan sırasıyla 1606 yılında Fatma Sultan 1608'de Ayşe Sultan'ı 1611'de Şehzade Murad'ı 1612'de Şehzade Süleyman'ı, 1613'de Şehzade Kasım ve 1615 yılında Şehzade İbrahim'i dünyaya getirmiştir.

Kösem Sultan, kocası I. Ahmed Han'ın vefatı üzerine Topkapı Sarayı'ndan ayrılarak Bayezid'deki Eski Saray'a gönderildi. I. Mustafa Han ve II. Osman Han'ın saltanatları süresince toplam altı yıl Eski Saray'da ikamet etmek zorunda kaldı. 10 Eylül 1623 tarihinde Oğlu IV. Murad'ın tahta çıkışı ile Topkapı Sarayı'na bir daha geri dönmek üzere yerleşti.

IV. Murad'ın cülusunun ardından Kösem Sultan Eski Saray'dan Topkapı Sarayı'na büyük bir alayla gelerek hem Valide Sultan, hem de nâibe-i saltanat oldu. Oğlu on bir yaşında ve o güne kadar tahta çıkan en küçük padişahı. Böylelikle, "makam-ı mehd-i ulyâ" denilen saltanat makamı, on yıla yakın, bizzat Kösem Sultan'ın olacaktı. IV. Murad Han tahta çıktığı gün, Mahpeyker Sultan ise otuz üç yaşındaydı.

IV. Murad Han'ın henüz on iki yaşında olması nedeniyle oğlunun saltanatının ilk yıllarında naibe-i saltanat olarak devlet idaresindeki yerini aldı.

Sultan IV. Murad'ın tahta çıkmasının öncesinde gerek II. Osman Han'ın şehadeti ile ortaya çıkan karışıklıklar gerekse I. Mustafa Han zamanında baş gösteren anarşi sebebiyle devlet düzeni ciddi biçimde sarsılmıştı. IV. Murad Han'ın çocuk yaşta olması şimdi bu durumu daha da güçleştirecekti. İşte bu karışık devrede Mahpeyker Kösem Sultan, Naibe-i Saltanat olarak çok önemli bir görev üstlenmiş oldu.

Yeniçeriler başta cülus bahşişi istemediklerini söylemelerine rağmen daha sonra sözlerinde durmayarak cülus bahşişi için ayaklandılar. Hazineadaki para sıkıntısından dolayı saraydaki birçok kıymetli eşyalar eritilip para bastırıldı. Böylelikle yeniçerilerin bu isyan hareketi başarıyla atlatıldı. Bu başarıda Kösem Sultan'ın payı oldukça büyüktür.

Eski sarayda gayet sakin sessiz ve huzurlu bir hayat sürerken oğlunun çok küçük yaşta padişah olması Kösem Sultanı birden bire zorlu devlet işlerinin içinde bulmasına neden oldu. Bağdat'ın elden çıkması, eyaletlerdeki itaatsizlikler, Abaza Mehmed Paşa'nın isyanı, Kazan eşkıyasının boğaza kadar sokulması ve Kırım'daki huzursuzluklar, Naibe-i Saltanat olan Kösem Valide Sultan'ı oldukça zorlayan siyasi problemler olarak öne çıkmıştır.

Kösem Sultan devlet adamları ile bu meselelerin çözümü için bizzat çalışmaktaydı. Bu sırada IV. Murad da annesinin yanında devlet işlerini öğreniyordu. Kösem Sultan naibelik makamını IV. Murad'ın 1632 yılında mutlak idareyi eline almasına kadar sürdürdü.

Bu tarihten sonra IV. Murad Han'ın doğrudan işlerin başına gelmesi üzerine işlere karışmadı. Buna rağmen IV. Murad Han idareyi tamamen ele aldığı dönemde bile büyük bir saygı ile validesinin fikirlerine itimat ederdi.

IV. Murad Han Bağdat seferine çıkarken hal söylentilerinin dolaşması üzerine zamanında kendisini ikaz etmeyi bildi. Yine IV. Murad Han'ın kardeşlerini ortadan kaldırdığı devrede Şehzade İbrahim'in öldürülmesini emretmesine rağmen Kösem Sultan, oğlunu bu fikirden vazgeçirerek Osmanoğullarının devamını sağladı. Şayet Kösem Sultan'ın bu gayretleri olmasaydı, Osmanlı Devleti IV. Murad'ın 1640 tarihindeki ölümüyle ortaya çıkacak iç karışıklıklar neticesinde fevkalade bir dağılma sürecini yaşayabilir, akabinde kısa bir zaman zarfında ortadan kalkabilirdi.

8 Şubat 1640 tarihinde IV. Murad Han'ın ölümü üzerine diğer oğlu Şehzade İbrahim'in cülusu ile Kösem Sultan bir kez daha naibe-i saltanat olarak devlet işlerini yeniden eline aldı. Böylece iki evladının saltanatını gören ilk Valide Sultan oluyordu.

Sultan İbrahim'in ardından tahtın herhangi bir varisi bulunmuyordu. Bu tehlikeyi farkında olan Valide Sultan ilk iş olarak Osmanlı soyunun devamını sağlamak için Sultan İbrahim'e çok sayıda cariye, gözde sundu.

Sultan İbrahim'in sekiz yıllık saltanatında hükümdara karşı bir muhalefet meydana gelmişti. Devlet erkânı ve Yeniçeri Ağaları padişahın hal edilmesi konusunda fikir birliğine varmışlardı. Sadrazam Sofu Mehmed Paşa, Şeyhülislam Abdürrahim Efendi, Karaçelebizade Abdülaziz Efendi, Hanefi Mehmed Efendi ve Muslihiddin Ağa gibi devlet adamları Valide Sultan'a başvurarak Sultan İbrahim'in hal edilmesini ve yerine şehzade Mehmed'e biat edilmesi için kendilerine göndermelerini istediler.

Kösem Sultan ilk başta bu cülusa karşı çıkarak devlet geleneğinden ödün vermedi ve oğlu İbrahim'i bu tehlikeden kurtarmaya çalıştı. Fakat başarılı olamadı, sonradan çaresiz kalıp torunu Mehmed'i saltanat için bizzat hazırladı.

Valide-i Muazzama

8 Ağustos 1648 tarihinde İbrahim Han tahttan indirilerek IV. Mehmed Han saltanata getirildi. Henüz yedi yaşında olan IV. Mehmed'in bir saltanat naibine ihtiyacı vardı. Mahpeyker Kösem Sultan'ın devlet geleneği gereği bu cülusun ardından Eski Saraya geçerek Valide Sultanlık makamını bırakmalıydı. Fakat yılların vermiş olduğu tecrübesi nedeniyle ve padişahında çok küçük yaşta bulunması dolayısıyla haremde kalmaya devam etti. Böylece Osmanlı tarihinde bir ilk olarak torununun saltanatında büyük valide, valide-i muazzama, koca valide, ümmü'l müminin, sahibetü'l makam, valide-i atika, valide-i kebire gibi sıfatlarla görevini üstlenmeye devam etti.

Gelini Turhan, Valide sultan oldu ise de, sarayda Kösem Sultan'dan sonra ikinci konumdaydı. Mahpeyker Kösem Valide Sultan ölümüne kadar üç bin akçe olan Valide sultanlık maaşını alırken IV. Mehmed'in annesi Turhan Valide iki bin akçe almaya başladı.

Ancak bu defa haremde ilk kez olmak üzere iki valide sultan vardı: Mehmed'in yirmi iki ya da yirmi üç yaşındaki genç annesi Hatice Turhan Sultan ve ondan çok daha deneyimli olan büyükannesi Mahpeyker Kösem Sultan! Osmanlı Devlet yapısında asla prim tanınmayan çift başlılığın vereceği zararlar çok geçmeden görünmeye başlayacaktı. Zira menfaati elden gidenler ile nüfuz sahibi insanların her biri birer validenin yanında güç oluşturmaya başlayacaklardı.

Sultan IV. Mehmed'in saltanatının ilk yıllarında yine Mahpeyker Kösem Sultan devlet işlerini omuzlamıştı. Ancak İbrahim Han'ı tahttan indirip ölümüne sebep olan ağaların devlet işlerine müdahaleleri her geçen gün artıyordu. Bu durum büyük çekişmelerin habercisi gibiydi. Sık sık yapılan sadaret değişiklikleri de devlet ekonomisini sarsıyor karışıklıklar büyüyordu. Zamanla dışarıdaki ocak ağalarına karşı saray ağaları bir grup oluşturmaya başladılar. Bunlar ise Padişahın validesi Turhan Valide Sultan'ı daha aktif olmaya sevk ediyorlardı. Böylece sarayda gruplaşma başladı.

Zamanla ellerindeki nüfuzu kaybedeceklerini anlayan ocak ağaları yeni bir ihtilalin fitilini alevlendirmek için girişimlere ve fırsat kollamaya başladılar. Bunlar IV. Mehmed Han'ı tahttan indirilip yerine kardeşi Süleyman'ın çıkartacaklardı. Yıllardır Ocak ağalarının nüfuzunu ve çıkardığı karışıklıkları bilen Mahpeyker Kösem Sultan büyük bir fitneye ve çatışmaya yol açmamak için bu işe rıza gösterdi.

Öte yandan saray ağaları bu darbe hazırlıklarından haberdar olmuşlardı. Ocak ağalarının planına göre gece Demir kapı ve gizli kapılar açık bırakılacak, ocak ağaları gelip, Turhan ve taraftarlarını götürcekler ve şehzade Süleyman'ın cülusunu gerçekleştireceklerdi. Ancak Kösem Sultan'ın cariyelerinden Melekî, olayın gerçekleşmesinden bir gün önce gelişmeleri Turhan Valide Sultan'a bildirdi.

Turhan Sultan bu olaylara vakıf olduktan sonra bunları Başlala Süleyman Ağa ve Reyhan Ağa'ya anlattı. O esnada ocak ağalarının dört harem ağasının katlini istedikleri tezkire de saraya ulaşmıştı. Artık ocak ağaları harekete geçmeden saray ağaları neticeye varmak istiyorlardı. Nitekim 2 Eylül 1651 gecesini 61 yaşına gelmiş olan Mahpeyker Kösem Valide Sultan Başlala Uzun Süleyman Ağa ve taraftarları tarafından, dairesinde perde ipiyle, boğularak öldürülmesiyle sonuçlandı. İsyankâr ocak ağaları daha sonra idam olunarak güçleri kırılacaktır..

3 Eylül 1651 sabahı Kösem Sultan'ın cenazesi, sevenlerinin gözyaşları eşliğinde önce Eski Saray'a nakledilip burada hazırlanarak, Sultannahmet Camii'nde kılınan cenaze namazı sonrası eşi Sultan I. Ahmed'in türbesine götürülerek defnedildi.

İyiliklerine nihayet yok!

Mahpeyker Kösem Valide Sultan'ın şehadetine, İstanbul'da neredeyse ağlamayan kişi kalmamıştı. Zira bu büyük şehirde onun iyiliğini görmeyen insan neredeyse yok gibiydi. Dizi ve filmlerde ihtiraslı, hırslı, makam sevdalısı bir kadın olarak gösterilen ve zihinlere işlenen bu kadının hayatı aslında hayır, hasenat, iyilik, zorda kalanlara yardım vesaire ile geçmişti.

Çocuk padişahlar döneminde devletin üzerinde ise koruyucu kanatları hep var olmuştur.

Mahpeyker Kösem Valide Sultan; Valide-i Muazzama, Valide-i Maktûle, Valide-i şehîde, Ümmü'l-mü'minîn, Mehd-i Ulyâ-yı Saltanat, Valide-i Kebîre, Valide Sultan, Valide-i Atûka, Sahibetü'l-makam unvanları ile anılır.

Devletin o güne kadar karşılaştığı en zor devirde yaşamıştı. Sultan I. Ahmed, I. Mustafa, II. Osman, IV. Murad ve İbrahim Han gibi beş padişah dönemini idrak etmişti. Devlet işlerinde neredeyse beş padişahattan daha tecrübeliydi.

Sultan IV. Murad ve IV. Mehmed'in saltanatının başlarında padişahların çok küçük yaşta olmaları nedeniyle neredeyse devlet işlerini tek başına idare etti. İleri görüşlülüğü, tecrübesi, zekâsı ve becerikli yapısı ile Osmanlı devletini daha büyük badirelerden kurtardığında şüphe yoktur. IV. Murad Han'a Şehzade İbrahim'i öldürtmemesi belki de devletin devamını sağlayan hususlardandır.

Hayatının son zamanlarında IV. Mehmed'i iktidar hırsıyla tahttan indirmek ve öldürtmek istediği ifade edilir. Oysa bu tertibin içerisinde asıl olarak nüfuzlarının biteceğini anlayan ocak ağaları vardır. Muhtemelen Büyük Valide ya bunlara karşı durmayı göze alamamış veya büyük bir fitnenin önünü kesebilmek için bu tertibe istemeden evet demek durumunda kalmıştır. Ancak bu vaka kendisinin öldürülmesine yol açacaktır. Şehadetine yol açacak olan ve anlaşılması gayet mümkün görünen bu hadiseden başka da aleyhine konuşulabilecek hiçbir husus yoktur.

Mahpeyker Kösem Valide Sultan, hüsn-i cemali, akli ve zekâsı, hayrat ve hasenatıyla meşhur salih bir valide sultanı. Edindiği servetlerin tamamını İstanbul'da ve taşrada hayır eserleri yapılmasına harcadı. Halk arasında, iyiliksever ve dindar tanınmasına hizmet edecek güzel faaliyetlerden hiçbir zaman geri kalmadı.

Zaman zaman güvendiği adamlarına şehirdeki yoksul ve garipleri tespit ettirirdi. Ardından kendisi tebdil-i kıyafet şehre çıkar ve önceden tespit ettirdiği yoksullara zekât ve sadakalar dağıtırdı.

Her yıl Recep ayında yine tebdil-i kıyafet saraydan çıkıp, katiller hariç hapislerdeki suçluların borçlarını ya da suçlarının karşılığında tazminatını ödeyip, onların serbest kalması ile bizzat ilgilenirdi.

Her yıl hac mevsiminde küçük saka ve büyük saka denen iki vazifeliyi hacı kafileleriyle yola çıkartıp, bunlar vasıtasıyla yol boyunca hacılara soğuk sular, bazı konaklarda da şeker şerbetleri dağıttırır.

Çeyizleri olmadığı için evlenemeyen yetim kızların bulunup onlara gerekli çeyizin yanında oturacakları evlerinde verildiği bir vakıf oluşturmuştu.

Saraydaki cariye ve köleler onun sayesinde efendiden üstün hale gelirlerdi. Ünlü Tarihçi Naima onun bu konudaki faaliyetlerini şöyle nakletmektedir:

“Kösem Sultan kölelerine iki-üç yıl hizmetten sonra azat eder eski saray görevlileriyle ya da dışarıdan uygun kişilerle evlendirirdi. Kadınlara yetenek ve mevkilerine göre çeyiz, mücevher ve birkaç kese para verir, eşlerinin uygun mevkilerde olmasını gözetirdi.

Bu eski kölelerine yıllık maaş bağlayarak bakar, dini bayramlarda ve mübarek günlerde onlara keseler dolusu para verirdi.”

Onun ayrıca muhtaçlara maaş bağladığı da bilinmektedir.

*Ederse bir kişi mazlûma nusret
Makam olur ona gülzâr-ı Cennet*

Naima, eserinde Kösem Sultan'ın gelirinin çok olduğuna temas ederek Menemen, Zile, Gazze, Kilis ve İzdin'de haslarının bulunduğunu, bunlardan yılda 250.000 riyal gelir toplandığını belirtir. Bu gelirlerin büyük kısmını hayır hasenat işlerine ayıran Kösem Sultan bu nedenle kaynaklarda hayır sahibi dindar bir insan olarak nakledilir.

Hatta öldüğünde valide sultan tarafından bakan binlerce kişinin İstanbul'da muhtaç duruma düştüğü belirtilmektedir.

Sultan I. Ahmed devri sonlarında Kösem Sultan Eğriboz adasındaki sekiz köylük gelirini vakfetmişti. Bu vakfiyesi aynı zamanda onun mübarek makamlara hürmetini ve bu yolda olanlara verdiği değeri göstermesi bakımından çok önemlidir. Vakfiyede Mekke ve Medine'ye giden hacılara su sağlanması amacıyla otuz deve tahsis edilip yirmi beşinin su taşıma, beşinin de gerekli araç gerecin taşınması için ayrılacağı altı deveci ve altı saka olarak hizmet vereceği belirtilmişti.

Yine Medine'de kırk kişiye ve bunların yedekleri yirmi beş kişiye her gün üç İhlas-ı şerif ve bir Fatiha okumalarının karşılığında bir bedel ödeneceği de kayda bağlanmıştı. Ayrıca Kösem Sultan Haremeyn'in yoksullarına ve yoksul hacılara her yıl gömlek, yün palto, yemeni ve sarık kumaşı dağıtılması, Kudüs, Mekke ve Medine camilerinde Kur'an okutulmasına dair hayır işleri gerçekleştirdi. Kösem Sultan Hz. Peygamber soyundan gelen iki yüz kişiye Recep, Şaban ve Ramazan aylarında tahsisat verilmesini sağladı.

Mahpeyker Kösem Valide Sultan'ın yaptırdığı hayır eserleri de sayısızdır.



Üsküdar'da yaptırdığı Çinili Külliyesi, IV. Murad Han ve Sultan İbrahim devrinde yapılan tek selatin eser olma özelliğine sahiptir. Çinili Külliyesi cami, mektep, çeşme, darü'l-hadis, mahfil-i hümayun ve çifte hamamdan meydana gelen oldukça büyük bir külliye olarak inşa edilmiştir. Çinili Camii Külliyesi, Haliç'i Boğaz'ı, Marmara'yı kuşbakışı gören bir tepenin yamacına kurulmuştur.

Evliyâ Çelebi camii, “Kösem Valide Sultan Camii” adıyla anılmaktadır. Külliye, Sultan IV. Murad’ın hassa baş mimarı Kasım Ağa tarafından inşa edilmiştir (1640). Çinili Camii, kare plânlı ve tek kubbelidir. Caminin düzgün kesme küfeki taşından yapılmış olan tek minaresi, yapının kuzeybatı köşesine dışa taşkın olarak yerleştirilmiştir.

Son cemaat yerinin duvarı devrinin en güzel çinileriyle kaplanmıştır. Ancak çinilerin bir kısmı zamanla dökülünce, bunlardan bazıları pencere alınlıklarına gelişigüzel yerleştirilmiştir.

Bu bölümdeki benzersiz çinilerin varlığı ve ahşap çatının oturduğu mermer sütun aralarının demir şebekeyle kapatılmış olması son cemaat yerine ikinci bir mekân hissi kazandırmaktadır.

17. yüzyıl çiniciliğimizin en nefis örnekleri âdeta bu şirin mâbedde sergilenmiş gibidir. Caminin bütün duvarları, üst sıra pencerelerinin altlarına kadar Kütahya çinileriyle kaplıdır. Motiflerde natüralist olarak lâleler, karanfiller, şakayıklar, sümbüller, narçiçekleri, bahar dalları; stilize olarak da hatâî, rûmî, palmet ve bulut motifleri görülmektedir. Renk olarak beyaz, lâcivert, mor, firûze, kobalt mavisi, yeşil ve kahverengiye yaklaşan bir kırmızı kullanılmıştır.

Pencere üzerindeki çini alınlıklarda mavi zemin üzerine beyaz harfler ve celî sülüs hatla “Âyetü’l-Kürsî” yazılıdır. Mihrabın iki yanından başlayan ve ana mekânı üç yönden çevreleyen çini kitabe kuşağında, mavi zemin üstüne beyaz harflerle “Fetih Suresi” yer alır. Pencere kapakları üzerinde de Kasîde-i Bürde’den beyitler yazılıdır. Som mermerden yapılmış olan minber, taş işçiliğinin nefis bir örneğidir, şebeke desenleri emsalsizdir.

Bütün bu özellikleri nedeniyle Sâmîha Ayverdi, Boğaziçi’nde Tarih adlı eserinde; bu cami-den “Kösem Sultan’ın ebedî bahara benzeyen Çinili Câmii” diye bahseder.

Caminin iki avlu kapısından biri olan kuzey kapı sınır üzerindeki Fevzi’ye ait tarih kitabesinden eserin 1050 (1640) yılında tamamlandığı anlaşılmaktadır:

*Maderi Sultan İbrahim Han
Hazreti Sultan-ı Ekrem Valide*

*Bu binayı hakkı yaptı hayriçün
Ta ola beyt-i ibadet abide*

*Davet ola beş vakitte rahmete
Menzil ola abide ve zahide*

*Yapdı mektep, çeşme, hamam u sebil
Kim ona Hakk lutuf hem ihsan ide*

*Ehl-i hayrı bunda taat ideni
Dahil et ya Rab cenan-ı Halide*

*Fevzi’ya lafzen ve manen tarihi
Oldu bin ellide hayr’ul-Valide”*

Son cemaat yeri kapısı üzerindeki şair Himmetî’nin tarihi de şöyledir:

*Hemişe hazreti vala cenab-ı Valide Sultan
Hulus üzre livechi’llah hayrat itmedir şanı*

*Yapub bu camii ana nice emlak vakfetti
Muvaffak itdi hayrata anı tevfiğ-ı Rabbani*

*Tamam olunca dedi Himmet’a tarihini hatif
Bu camide olan taat ola makbul-i Sübhani”*

Mahpeykey Kösem Sultan, Çakmakçılarda Valide Hanı olarak bilinen şehrin en büyük hanını yaptırmıştır. İstanbul’da üç avlulu tek handır. Ahır kısmı tamamen insanlardan ayrı, üçüncü avlunun bodrumuna yerleştirilmiştir. İki katlı üç avlulu Valide Hanı’nın büyük avlusunun ortasında güzel bir mescit inşa edilmiştir. Hanın gelirlerinin bir kısmı Çinili Camii ve çevresindeki hayratın giderleri için vakfedilmişti. Han, zaman içerisinde tarihi yapısına uygun olmayan birçok tamir geçirmiş ve değişikliklere uğrayarak günümüze ulaşmıştır.

Kösem Sultan ayrıca Üsküdar’ın merkezinde hamam, Şehremini, Yenikapı ve Beşiktaş’ta çeşmeler, Boğaziçi’nde Anadolu Kavağı mescidini, Sultan Selim civarında Valide Medresesi mescidi ve çeşmesini, Ayasofya ile Kapalıçarşı arasında çifte hamam ve Yenikapı’da bulunan tek hamamı ve ayrıca Abdülmecid Şeyhî Efendi’nin Eyüp’teki türbesini ihyâ etmişti.

Valide sultan, Anadolu toprakları dışında Eğriboz, Midilli ve Kıbrıs gibi yerlerde de vakıflar tesis etmiş, Livadya yakınlarında köprü, Kahire’de su terazisi yaptırmıştır.



Prof. Dr. Volkan TUZCU

GÖRÜYORUZ AMA BAKIYOR MUYUZ?

Rabbimizin bize bahsettiği en büyük nimetlerden olan görmenin sadece göz ve beyin ilişkisi ile açıklanamayacağını biliyor muydunuz ? Peki, gördüğümüz renklerin kaynağının ne olduğu sorulsa nasıl cevap verirsiniz ? Gözümüz mü yoksa beynimiz mi farklı renkleri ortaya çıkaran organlarımız ? Renklerin ibret alınması, dolayısı ile tefekkür edilmesi gereken bir husus olduğu Kur'anı Kerim`de Nahl Suresi 13. Ayetinde vurgulanmıştır: **“Sizin için yeryüzünde çeşitli renk ve biçimlerle yarattığı şeyleri de sizin hizmetinize verdi. Öğüt alan kimseler için bunda ibretler vardır.”**

Gözümüze gelen ışık, göz dibimizdeki retina tabakasındaki özel hücre alıcılarını uyarır. Buradaki antenler ile alınan bu sinyaller retinadaki hücrelerin bağlantıları aracılığı ile sinir hücrelerine elektrik sinyalleri olarak aktarılır. Bu sinir hücreleri de sinyalleri beynimizin belli bölgelerine taşırlar. Bunun sonucunda da görme işlevi gerçekleşmiş olur. Biyoloji kitaplarında bu esnada olan olaylar ile ilgili çok daha fazla detay bulunabilir. Işın sadece fiziksel yönü dikkate alındığında görme fonksiyonunun ortaya çıkışı genelde bilim adamları tarafından bu şekilde özetlenir. Tabii materyalist ve akıldan yoksun bir anlayış ile bakıldığında böyle özetlenen bu olayların arka planında akıl sahipleri için çok daha büyük ibretler olduğuna Kur'anı Kerim`de de işaret edilmektedir.

İnsan gözü güneşten gelen elektromanyetik dalgalarının çok az bir kısmını, sadece belirli dalga boyu aralığındaki bölümünü, 380-780 nm arasını görebilir.

Oysaki güneşten gelen elektromanyetik radyasyon dalga boyu 100-1,000,000 nm arasındadır. Yani güneşten gelen dalgaların çok dar bir dalga boyundaki kısmının tabiatdaki yansımalarını görebiliriz aslında. Göremediğimiz kısımda ise ultraviyole ışık (100-400 nm), ve kızılötesi ışık (700-1,000,000 nm) mevcuttur. Dolayısıyla güneşten gelen elektromanyetik dalgaların göremediğimiz kısmı görebildiğimizden çok daha fazlasıdır. Ama burada başka bir ilginç husus da bu kadar geniş bir frekans aralığı ile gelen dalgaların güneşten en yoğun olarak gelen kısmının da bizim görebildiğimiz dalga boyu aralığı ile aynı olmasıdır, yani görünür ışık kaynağının güneşten gelen yoğunluğu ya da gücü kızılötesi ve ultraviyole kaynaklarından çok daha fazladır. Peki güneş ışığının renkleri nereden gelmektedir ?

Göz dibimizdeki retina tabakasında 3 çeşit renk görmeye hassas alıcılar vardır: kırmızı, yeşil ve mavi. Bunlar uyarılınca farklı renkleri görürüz ve bunlar farklı şekilde beraber uyarılınca da farklı renkler ortaya çıkar. 430 nm civarındaki dalgalar ile mavi, 570 nm civarındaki dalgalar ile de kırmızı alıcılar uyarılır. Aslında bunların adı mavi veya kırmızı alıcılar olsa da bu alıcıların rengi yoktur. Sadece bu frekanslardaki dalgalara hassas antenlerdir.

Yapısal olarak birbirinden fazla farkları da yoktur. Retinadaki uyarıları beyne taşıyan sinirler de aslında benzer yapıdadır. Peki o zaman renkler nerede ortaya çıkmaktadır Bir an için kırmızı ve mavi alıcıların hücrelerdeki yerini değiştirdiğimizi düşünelim. O zaman gökyüzünü kıpkırmızı, kırmızı bir çiçeği de masmavi görürdük. Çünkü bütün mesele retinadaki hangi alıcıların uyarıldığı ile ilgilidir.

Aslında minik bir iğne ile retinadaki alıcılara zayıf elektrik uyarıları versek de aynı renkleri görebiliriz. Yani tabiattan gelen ve güneş ışığının görebildiğimiz kısmının yansımalarının uyarılması ile ortaya çıkan renkler aslında tabiatın bir özelliği değildir.

Madem renkler tabiattaki varlıkların özelliği değil o zaman acaba beynimiz mi renklerin kaynağı? Retinadan beyne giden görme sinirlerini ve bunların beyinde ulaştığı bölgeleri bir an için hayal edin. Bütün bunlar sinirler, sinir uçları ve birbirinin yapısal olarak çok benzeri olan beyin hücreleri.

O zaman beynimizin renklerin kaynağı olması iddiası da son derece yetersiz kalan bir izah oluyor. Bazen anestezisiz yapılan beyin ameliyatları buna güzel bir delil aslında. Cerrahlar hastanın beyninin dış kısmına iğne ucu ile dokununca hastalar farklı renkler görebiliyorlar. Peki o zaman bu kadar farklı renkler, şekil ve yapı olarak benzer hücrelerin uyarılması ile nasıl ortaya çıkıyor ?

Aslında diğer duyuların durumu da görme duyusundan çok farklı değil. Sesleri beynimize ileten de yine benzer hücreler. İç kulakta belli frekanslardaki ses dalgaları ile uyarılan hücrelerin sinir yoluyla ilettiği uyarılar renkleri ileten sinirlerinkinden yapı olarak hiç de farklı değil. Hatta imkan olsa duyma sinir hücreleri ile görme sinirlerini birbirine ters bağlasak, ses dalgaları kulağa gelince renk ve şekil görmek, göze güneş ışığı düşünce de ses duymak mümkün olabilirdi.

Aslında bunun ilginç bir örneği renk körlerinde var zaten. Renk körleri renkleri bizim gördüğümüz gibi görmezler, çünkü tabiattan gelen güneş ışığı dalgaları onlarda farklı retina hücrelerini uyarır. Yani aslında mavi olan gökyüzü değildir, göz dibimizdeki hücreler veya beynimizdeki hücrelerin de ürünü değildir mavi renk. Tüm bunlar mavi rengin ortaya çıkmasında aracı olurlar. Tüm bu olaylar iyi tefekkür edildiğinde beynimizin duyuları ortaya çıkarmada sadece vesile olduğuna ve ancak bildiğimiz fiziksel yapının dışında bir yapı ile bu duyuların ortaya çıkabileceğine, işaret eder, tabii akıl sahipleri için.

Kur'an-ı Kerim'deki farklı ayetlerde bu konuya çok güzel işaret buyurulmuştur:

56/68- **İçtiğiniz suya ne dersiniz?!**

56/69- **Siz mi onu buluttan indirdiniz, yoksa indiren biz miyiz?**

56/70- **Dileseydik onu acı bir su yapardık. O halde şükretseydiniz ya!..**

Dileseydik onu acı bir su yapardık. Yukarıda irdelemeye çalıştığımız konuyu tekrar düşünerek bu ayeti tefekkür edelim. İlk anda bunları düşünmezsek şu aklımıza gelebilir: Zaten su tatlıdır, nasıl acı olabilir ki ? Dikkat edelim ayette suya acı bir şey katardık demiyor, onu acı yapardık diyor. Peki aslında tatlı olan suyu biz acı olarak algılayabilir miydik ki ? Duyularımızın ortaya çıkışının aslında gelen uyarılardan bağımsız olduğunu söylemiştik, o zaman bu sorunun cevabı evet olacaktır. Yani aynı su dilimizdeki daha tatlı duyguyu veren alıcıları değil de acı alıcılarını uyarıyordu aynı suyu acı olarak algılamayacak mıydık ? Bazı hastalıklarda ağız tadımızın nasıl değiştiğini düşünelim.

O zaman bu ayetlere bu gözle bakılınca ne kadar muazzam bir gerçeğe işaret edildiği yalın bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Rabbimiz bizim en önemli ihtiyaçlarımızdan olan suyu, bizde en güzel şekilde tat duyusu oluşturması için dilimizdeki tat duyusu alıcılarının en uygun olanlarını su moleküllerine hassas olacak şekilde yaratmış. İstese, su molekülleri sanki acı bir ilaçta olduğu gibi sadece acı tadın alıcılarını uyaracak şekilde yaratırdı, biz de bu büyük nimeti acı acı içmek zorunda kalırdık.

İşte tefekkürü emreden benzer ayetlerde de işaret edildiği gibi çevremizdeki tabiata bu bilgiler ışığında baktığımızda her şey çok daha farklı bir anlam kazanacaktır. Rengarenk bir çiçeğin renklerinin kaynağının çiçek olmadığını, güzel kokan bir gülün kokusunun da o gülden gelmediğini, ve daha nice duyu algılamalarının tabiatın ürünü olmadığını, tabiattaki varlıkların sadece bu duyuların ortaya çıkışına vesile olduğunu tefekkür ederek hikmetler dolu yeni pencerelerin sizin için açıldığına şahitlik edeceksiniz.



Mehtap KAYAOĞLU

(Psikolojik Danışman & Psikoterapist)

Huyu Suyu Güzel Çocuk Nasıl Yetiştirilir

Haberiniz var mı bilmiyorum ama yeni kitabım çıktı: “Huyu Suyu Güzel Çocuk”

Bizim insanımız cinsiyeti ne olursa olsun, huyu suyu güzel çocuk olsun isterken, son yıllarda ters özelliklerde çocuk yetiştirmeye başladı.

Güler yüzlü olsun isterken somurtkan, merhametli olsun isterken vicdansız, çalışkan olsun isterken tembel, yardımsever olsun isterken bencil, barışçıl olsun isterken saldırgan çocuklar yetiştiriyorsunuz.

Eğitim hatalarınızı ve bu çocukların huyu suyu güzel yetiştirilmesi için yapmanız gerekenleri yazdım.

Bu sayımızda “Huyu Suyu Güzel Çocuk” kitabımdan alıntı yaptım. Lütfen okuyun ve iyi bir ders çıkarın. Hatta bence Nesil Yayınlarından çıkan kitabımı alın, olduğu gibi okuyun.

Merhametli Olsun İsterken Zalim Çocuk Yetiştirmek

Son birkaç yıldır ailelerden en fazla duyduğum sıkıntılardan birisi, okul veya mahalle arkadaşlarının çocuğuna karşı son derece “merhametsiz” davrandığı şikayetleri.

Her hafta birkaç seansta bu cümlelerle karşılaşıyorsam, birileri çocuk yetiştirirken garip hatalar yapıyor demektir.

Hiç düşündünüz mü, merhametli çocuk yetiştirmek isterken, nasıl olur da zalim çocuklar yetiştirmeye başlarsınız?

Bu bölümde merhametli çocuk isterken zalim çocuk yetiştirmenize vesile olan hatalarınızdan bahsetmek istiyorum.

İlginç bir bölüm olacak.

Zalim Kızlar Kulübü

- Kusura bakmayın Mehtap Hanım. Çok doluyum.

- *Yoo, rica ediyorum rahat olun*, derken bir yandan oturduğum koltuğun yanındaki masaya uzandım. Aceleyle kutu mendilden bir iki parça kağıt mendil aldım, yavaşça Ayla Hanım'ın yanına yaklaşarak uzattım.

- Teşekkür ederim.

- Üzülmeyin. Gelmekle iyi etmişsiniz, bir şekilde bu sorunu çözümlenize yardım edeceğim merak etmeyin.

- İnşallah, size çok güvenerek geldim. İki yıl önce eltimin oğlu size gelmişti, çocuğu tanıyamaz olduk sizden sonra. Çok iyi geldiniz, çok faydalı oldunuz Allah razı olsun sizden. Bu olaylar olunca eltimin aklına geldi, git bir konuş, fikir al dedi, numaranızı verdi. İşte buradayım.

-İyi yapmışsınız.

- Ağlayacağım hiç aklıma gelmezdi. Diyeceksiniz ki insanlar ne dertler çekiyor ağlamıyor, sen ne sulu gözlü kadınsın, saçma şeylere ağlıyorsun!

“Saçma şeyler mi?” diye geçirdim içimden hızlıca.

Bir anda beynimin ve gözlerimin önünden karınca hızıyla binlerce bilgi geçti anne/evlat ilişkisine dair.

Bir kadın doğum yapıyor, dünyalar güzeli kız çocuğu sahibi oluyor, o çocuğu olabildiğince medeni ve kibar şekilde yetiştiriyor, sonra bu meleke başka annelerin dikkatsiz eğitimleri nedeniyle zalim hale getirdiği benzer yaşta çocuklar tarafından sürekli hırpalanıyor.

Niçin saçma bir neden olsun ki?

Dünyalar tatlısı bir kızım olsa, o dünyalar tatlısı kızımı kendimce zarif ve merhametli insan olacak şekilde yetiştirmeye çalışsam, benim yavrumun merhametine karşılık başka çocukların zalim tavırları nedeniyle ezildiğini ve hırpalandığını görsem ben de üzülürdüm.

Üstelik bu üzüntü hırşımdan mı, başka ailelerin bu kadar merhametsiz çocuk yetiştirme konusundaki başarısından(!) mı, çaresizliğimden mi, kendimi beceriksiz hissetmekten mi, yoksa “Yanlışlıkla kızıma zulüm altında kalmayı mı öğrettim acaba?” diye sayıklayan kahrımdan mı bilemezdim!

- *Yerinizde olsaydım benzer tepkiyi verebilirdim. Hiçbirimiz taş değiliz ki. İnsanın güçlü yanları olduğu gibi hassas olduğu yanları da var. Bazen birikiyor, birikimler dışarıya vuruyor. Hayat böyle.*

- Çok haklısınız.

- *Peki, sizi rahatsız etmeyecekse, anlattığınız durumla ilgili bazı sorular sorarak sıkıntıyı tam anlamak istiyorum. Umarım konuyu konuşmak sizi rahatsız etmez.*

- Yo tam tersi. Size anlatınca rahatlarım. İçimi döktürmüş olurum. Çok doldum çünkü çok.

- *Peki, teşekkürler. Daha iyi anlamak adına sorayım, ne kadar süredir o evde oturuyorsunuz?*

- Üç buçuk yıl oldu. Küçük kızıma hamileyken taşındık. Diğer evimiz cadde üzerindeydi. Eşimle düşündük, iki çocukla cadde üzerinde oturmak zor olur diye konuştuk. Malum şimdi güvenli sitelerde oturmak hepimizi rahatlatıyor, çocukları bahçeye indiririm, arkadaş çevreleri olur, kapalı site sonuçta, kendilerine göre grupları olur ve sosyal ilişkiler içinde mutlu mutlu büyürler zannettik.

- *Anlıyorum. Peki, ne oldu? Sinirlerinizi bu derece bozan durum nasıl oluştu?*

- Önceleri kızım küçük olduğu için zaten birlikte çıkıyorduk. Ben çocukları çok seven, çocuklarla oyun oynamaktan hoşlanan biriyimdir normalde de. Allah biliyor ya, ilk aylarda hep kızımınla birlikte indim aşağıya. Sitedeki çocuklarla kaynaşmaları için oyunlar kurdum, sadece kendi kızımı değil, sitedeki diğer çocukları da oynattım. Amacım hepsi kaynaşsın, aralarında dostluk kurulsun, mutlu mesut yaşayıp gitsinler.

- *Tabii tahmin ettiğiniz gibi olmadı...*

- Maalesef. Sitedeki insanlar çok ilginç zaten. Küçük bir site. 5 tane blok var. Ama kimse kimseye selam vermiyor, salıncak başında çocuk sallarken bile selamlaşmıyor. Garip insanlar yani. Yaa insan bir merhabalaşmaz mı Hocam? Kafa çevirmeler, görmezden gelmeler...

- *Hım.. ilginçmiş cidden, diyorum gülümseyerek.*

- Sormayın. Neyse ben bu şekilde bir kaç ay sitenin çocuklarıyla oynayan kadın olarak sitenin dikkatini çektim sanırım. Kimse konuşmuyor, çocuklarla yolumuza bakıyoruz anlayacağınız.

Konuşmalarının arasında sinirsel olarak gülüyor Ayla Hanım. Yıprandığı her halinden anlaşılıyor.

Ben de gülüyorum ve anlatmaya devam ediyor.

- Derken kış geldi tabii. Çocukların okulu başladı. Kış boyunca bu kızlar bizim evden çıkmadılar. Saatlerce bizde oyun oynadılar. Benim iki çocuğum oldu 6 çocuk. Aman yeter ki mutlu olsunlar önemli değil diye hiç ses çıkarmadım çocukların sürekli gelmesine. Benimkiler de mutlu oluyor nasılsa.

- *Sizin kızlarınız onlara gitti mi hiç?*

- A evet bir de o var. Bir gün benim kızım aralarından birisine "Yarın ben size geleyim mi?" diye sordu, kız hemen "Hayır sakın gelme, annem kızar." Diye cevap verdi. Çok şaşırdım doğrusu. Nasıl yani? Kadının çocuğu bizim evden çıkmıyor, benim kızım gidecek olsa yasak var. Neyse uzatmayayım. Böyle işte.

- *Bir anlamda siz bu çocuklara kucak açmışsınız. Peki, siz bu kadar kucak açtığınız halde kızınızın onlar tarafından hırpalanmasını nasıl yorumluyorsunuz?*

- İşte o kısmı çok ilginç. Bu kızlar çok enteresan. Hepsi çocuk, hepsi masum diye düşünüyordum. Ama artık öyle düşünemiyorum. Hatta size sorayım Mehtap Hanım, çocuk yaşta birisi zalim olabilir mi?

Bir yandan buna inanmak istemiyorum; ama diğer yandan bu kızlar gerçekten zalim! Ne düşüneceğimi bilemiyorum!

Zalim mi? Bir anda irkildiğimi fark ettim. Zalim kelimesi kulağıma takılmakla kalmadığı gibi ruhuma da takıldı sanki. İddialı bir tanımlama gibi durmasına rağmen öylesine içten ve samimi çıkmıştı ki. Yorumlama hevesimi bir kenarda bırakarak sordum, nasılsa süreç içinde beynime çimdik atan "zalim" tespitinin gerekçesini anlayacağımı hissettim.

- *Ne yapıyorlar? Zalim derken neyi kastediyorsunuz?*

- Örneğin sitede engelli bir çocuk var. Onunla defalarca alay ettiklerini gördüm. Kaç kez uyardım. Hepiniz arkadaşsınız, kardeşsiniz. O arkadaşınızın özel bir durumu var, bu sözler onu incitir dedim. Hatta bizim eve geldiklerinde arkadaşlığın, merhametin önemini anlatan hikayeler okudum. Sanki o sözleri hiç duymamışlar gibi aynı şeyleri yapmaya devam ettiler. Hatta birkaç kez çocuğu üzdükten sonra, blokların arka tarafına geçip "He he nasıl ağlattık." diye kahkaha attıklarını gördüm. Bu yaptıklarının doğru olmadığını söyledim. Öyle uyanık kızlar ki; bir konuda uyarı yaptığınızda hemen özür diliyorlar, bir daha olmayacağını söylüyorlar, sonrasında değişim yok. Aynı davranışlar devam ediyor.

- *Hım... Hiç bir gerileme olmadı mı size göre?*

- İnanın olmadı. Benim bildiğim çocuklar bir araya gelince oynayacakları oyunu tasarlar. Rol dağılımı yapar falan. Bu kızları üç yıldır tanıyorum, ne zaman bir araya gelseler kime nasıl küsecekler, kimi nasıl üzecekler, üzdükleri kişi yeniden aralarına girmek istediğinde kim ona hangi sözü söyleyerek aşağılayacak, bunun gibi şeylerin planını yapıyorlar. İnanabiliyor musunuz?

Hadi ilk zamanlar hepsi küçüktü. İlk taşındığımızda yaşları yedi sekiz civarıydı. Üstelik olur ya diyordum, aileler belki bazı değerleri verememiştir veya bize göre gerekli olan değerler onlar için önemli değildir. Ben hepsine tatlı bir rehberlik yaparım diye düşünüyordum.



- Bu arada benim meslektaşısınız. Her ne kadar profesyonel olarak çalışmasanız da rehber rolünüz devrede, diyorum gülümseyerek.

- Evet, aynen. Bence çocuklar masumdur. Kabahat varsa ailededir. Bunu sizden öğrendim, kitaplarınızdan.

Biraz duraksıyor Ayla Hanım. Ben sessizliği hiç bozmuyorum. Kim bilir içinden neler geçiyor? Bir süre camdan dışarıyı izledikten sonra devam ediyor.

- Son bir yıldır artık büyüdüler ve ilköğretimin son sınıfı seviyesine geldiler diye onlarla oynamıyorum anlayacağınız. Kocaman oldular. Ama ilginçtir kızımın mutsuzlaştığını fark etmeye başladım.

- Bunu biraz açar mısınız lütfen?

- Şöyle diyeyim size, örneğin arkadaşları dışarıda diye büyük bir hevesle aşağı iniyor. Aradan bir süre geçtikten sonra eve geliyor. Ne olduğunu, niçin bu kadar hızlı geldiğini sorduğumda cevap vermiyor. Bir süre sonra kızımın

benden bir şeyler sakladığını düşündüm. Aldım karşıma konuştum. Açık açık sordum yani.

- Ne sordunuz?

- Bu kızlar sana bir şey mi yapıyor? Lütfen anlat, dedim.

Ve az önce avuçlarına bıraktığım beyaz mendili gözlerine götürürken, hıçkırık sesini içinde tutmaya çalışıyor.

O bir anne... hissettiklerini anlayabiliyordum.

Sustuk...

- Kusura bakmayın.

- Şu anda sizi ağlatan nedir?

- Kızımın o andaki cevabı.

- Ne dedi size?

- "Anneciğim, arkadaşlarımı hem çok seviyorum hem de onlar beni üzüyor ne yapacağımı bilmiyorum.

Önce aşağı çağırıyorlar, sonra her seferinde benimle alay ediyorlar, sana küstük git aramızdan diye uzaklaşıyorlar. Niye küstüklerini sorduğumda, ağızlarını yüzlerini alaycı şekillere sokarak dalga geçercesine gülüyorlar. Sonra ben onlarla oynayıyorum. Bu sefer de kendiliklerinden gelip, bizden özür dilersen seni affedeceğiz, diyorlar.

Belki bilmeden onları üzümümdür diye düşünüp özür diliyorum, bu kez 'Tamam, git şimdi, özrünü düşünür sana sonucu bildiririz, hadi yaylan.' diyorlar" dedi. Ben çok şaşırdım tabii.

Etraftaki çocukları incittiklerini, sataştıklarını biliyordum; ama bu yaşta bu kadar fesat olacakları hiç aklıma gelmezdi. Haa bu arada kızım onlarla bu konuyu konuştuğunu, bu şekilde davrandıklarında çok üzüldüğünü söylemiş. Buna rağmen aynı davranışları yapmaya devam etmişler.

Bir anda çok kötü hissettim kendimi. Ama kızımın susmasını istemediğim için bozuntuya vermeden konuşmaya devam ettim. "Peki kızım, bunlar madem böyle dengesiz davranıyorlar, sen niye onlara fırsat veriyorsun?"

Kendini ezdiriyorsun? Bana niye söylemiyorsun? Farkındayım ben, sen uzun zamandan beri mutsuzsun. Anlamıştım sana ters şeyler yaptıklarını. Niye söylemedin? Anneleriyle konuşurdum ben." dediğimde "Ama anneciğim ben sana onun için söylemedim zaten. Sen onların anneleriyle konuşursan, anneleri de arkadaşlarıma kızarsa diye endişelendim.

Onlar benim arkadaşım. Bana ters davranıyorlar; ama sadece bana değil ki. Herkese öyle davranıyorlar. Hem arkadaşlık edecek başka kimse yok ki. Onlarla aram açılırsa kiminle görüşeceğim ben." dedi.

Neyse kızıma biraz kendimce taktik verdim. Öyle bir iki ay idare ettiler.

Kendilerine isim takmışlar "Kızlar Kulübü" diye. Dördü bir oluyor, kimi nasıl üzeriz, kimi nasıl ağlatırız, kiminle nasıl alay ederiz, kimi küçük düşürürüz, bildiğiniz bunların hesabını yapıyorlar.

Ben artık baş edemedim, kızıma onlarla konuşmamasını söyledim. Kızım onlarla konuşmuyor, tabii diğer yandan konuşup arkadaşlık edeceği başka kimse yok. Ben de artık ne yapacağımı şaşırdım.

Onlarla arkadaşlık etse bir türlü, etmese başka türlü.

- Kızların psikolojik destek alması gerekir bu durumda! Anlattıklarınız durum tespitiyse eğer.

- Çok ciddiym böyleler.

- Bu kızlar kaç yaşlarında ortalama şu an?

- Taşındığımızda dokuzlu yaşlardaydılar. Şimdi on iki civarındalar.

- Yani yaptıklarının yanlış olduğunu bilecek yaşta.

Yaptıklarının "yanlış" olduğunu derken aslında Ayla Hanım'dan gerçek duygumu sakladığımı hissettim. Çünkü ağzımdan "yanlış" kelimesi çıkarken kalbimden geçen kelime "**zalim**"di. Kaldı ki Ayla Hanım doğal anlatımı içinde aynı duyguyla karşılaşmıştı, kızların zalim olduğu duygusuyla.

Duygu haklıdır, duygu duygudur. Bunun için ruh sağlığı yerinde olan kişilerde- duygu yanılmaz. Buna benzer sorunları son yıllarda ne çok duyuyorum üstelik!

Haksızlık, zorbalık ve baskı yapana zalim denilir biliyorsunuz değil mi?

Bu kızların yaptığı resmen zorbalık, sosyal baskı ve haksızlık. Yaptıkları şey çok net olarak sosyal bir zulüm.

Zalim kelimesi size abartı gelebilir; ama o yaşın zalimliği de o kadar olur zaten! Yoksa terör örgütü davranışı sergilemelerini bekleyecek değiliz ya!

O yaşta bu davranışı yapan, karşısındakinin üzüldüğünü gördüğü halde devam eden, üzüldüğü söylendiği halde baskıcı tavrını değiştirmeyen, birlikte oyun oynadığı/sohbet ettiği arkadaşına merhamet etmeyen çocuğa zalim demeyeceğiz de ne diyeceğiz ki?

İçimden bunları geçirirken, soğukkanlı ve destekleyici tavrımla devam ettim;

- *Aslına bakarsanız başlangıçta söylediğiniz gibi bir yandan çok ciddi bir sorun değilmiş gibi görünüyor; fakat diğer yandan inanılmaz sinir bozucu. Yıpranmakta haklısınız. Sizin kızınız da onlar gibi olsaydı, onların yaptığı davranışlara karşılık gelecek şekilde cevap verseydi üzerine gelemezlerdi.*

- Biz güya iyi yetiştireceğiz diye, karşıdaki saygısızlık veya yanlış yapsa bile siz hep doğru olanı yapın diyerek büyüttük. Şimdi acaba yanlış mı yaptık diye düşünüyorum Mehtap Hanım. Nerede hata yaptık böyle? Benim kızım kimseyi incitmiyor, diğer yandan başına gelenlere bakın.

- *Aileleriyle konuşmayı denediniz mi?*

- Aa evet. İki hafta kadar önce en kaprisli olanın annesiyle konuştum. Gayet güzel şekilde durumu izah ettim.

- *Ne dediniz?*

- Hepsi çocuk, hepsi masum, dedim. Bununla birlikte kızlarının yaptığı bu tür davranışların artık benim çocuklarıma zarar verdiğini izah ettim. Hepsini çok sevdiğimi, gerekirse birlikte el ele vererek durumu düzeltebileceğimizi, hepimizin yerleşik komşu olduğumuzu, genç kızlıklarının birlikte geçeceğini, güzel bir dostluk için ne gerekiyorsa yapabileceğimi söyledim. Ne dedi beğenirsiniz?

- *Ne dedi?*

- Valla anlattıklarınız iyi hoş da, ben kızıma ne deyim ki? Benim kızım çok duygusaldır, hassastır, kırılımandır. Bizim kıymetlimizdir. Üstelik nasıl istiyorsa öyle davranıyordur. Ben şimdi kızıma ne söyleyeceğim de neyi nasıl değiştireceğim, dedi. Düşünebiliyor musunuz? Kadın, kızını karşısına alıp konuşmaktan, ona doğru nedir/yanlış nedir öğretmekten, kızına klavuzluk etmekten aciz bir kadın! Allah biliyor ya balık baştan kokar derler hani. Annesiyle yaptığım o on dakikalık görüşmeden sonra, kadının yanına gidip harcadığım on dakikama acıdım.

O çocuğun niçin merhametsiz olduğu ortada. Bu insanlar nasıl çocuk yetiştiriyor böyle diye düşünüyordum da, aslına bakarsanız yetiştirdikleri yok. Sadece yemeğini pişirip çamaşırını yıkamış demek ki.

- Biliyor musunuz çocuklar için çok acı bir durum. Bir çocuğun en fazla ihtiyacı olan şey, anne babasının ona rehberlik etmesidir. Toplumsal kuralları, sosyal yaşam becerilerini, sevmeyi, iyi niyet beslemeyi, saygıyı, merhameti öğretmesidir.

- Doğru söylüyorsunuz.

- *Hep söylüyorum, problemlı çocuk yoktur. Problemlı anne babaların günah keçisi haline gelmiş çocuklar vardır. Ancak bunun yanında ifade etmem gerekiyor, bazı çocuklar iyiye ve merhamete yatkın olurken, bazı çocuklar acımasızlığa ve yıkıcı davranışa. Her durumda bu çocukların yardım alması, içlerindeki merhametin açığa çıkarılması, kişiler arası ilişkiler konusunda donatılması gerekir.*

- Evet... peki ben ne yapayım sizce?

- *Merak etmeyin. Size yardım edeceğim. Öncelikle kızınıza kibar olmanın kurallarını öğretmem lazım. Evet, biz kibar olmalıyız, bize kibar davranılmasa bile kibar olmalıyız. Fakat bunun bir sınırı var. Karşımızda hoş olmayan davranışlar yapan kişilere karşı gereğinden fazla kibar davranırsak, onların yaptığı yanlış davranışları bilmeden onaylamış oluruz. Böylece onlar yanlışlarına yapışırken, biz kibarlığımızın ve iyi niyetimizin altında eziliriz.*

- Çok doğru söylüyorsunuz.

- *Kızınıza benim yeniden nezaketi ve kibar olmanın doğru sınırlarını anlatmam lazım. O iyi bir çocuk, mümkünse iyi bir çocuk olarak kalsın. Ona aktaracağım bilgilerle öyle olacak. Eğer doğru bilgiyi aktarmazsak ya ezik olacak ya da gördüğü kişisel zararlardan dolayı kendi merhametinden nefret ederek herkese karşı savaş başlatacak. Başta size! Ona gerçekçi olmayan bir nezaket öğrettiğiniz için!*

SAFER AYININ VAZİFELERİ SAFER AYININ HER GÜNÜ OKUNACAK BİR DUA

(13 kasım cuma 2015 ile 11 aralık cuma 2015 arası)

Rivayet olduğuna göre her kim aşağıda zikredilecek duayı safer ayının her günü okursa **Allâh-u Te'âlâ** onu bir dahaki safer ayına kadar o sene olacak bütün belâ ve musîbetlerden korur. O sene ona asla hiçbir belâ isabet etmez.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ
وَبَارِكْ وَسَلِّمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذَا الشَّهْرِ وَمِنْ شَرِّ هَذَا الْيَوْمِ وَمِنْ كُلِّ شِدَّةٍ
وَبَلَاءٍ وَبَلِيَّةٍ الَّتِي قَدَرْتَ فِيهِ يَا دَهْرُ يَا دَيْهُورُ يَا دَيْهَارُ يَا كَانَ يَا كَيْنُونُ يَا كَيْنَانُ يَا أزلُ
يَا أَبْدُ يَا مُبْدئُ يَا مُعِيدُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ أَنْتَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ،
اللَّهُمَّ احْرُسْنِي بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ فِي نَفْسِي وَمَالِي وَأَهْلِي وَأَوْلَادِي وَدِينِي وَدُنْيَايَ
الَّتِي ابْتَلَيْتَنِي بِصُحْبَتِهَا بِحُزْمَةِ الْأَبْرَارِ وَالْأَخْيَارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا كَرِيمُ يَا
سِتَّارُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ يَا شَدِيدَ الْقُوَى يَا شَدِيدَ الْمَحَالِ يَا عَزِيزُ يَا
كَرِيمُ يَا كَبِيرُ يَا مُتَعَالٍ، ذَلَّلْتَ بِعِزَّتِكَ جَمِيعَ خَلْقِكَ، اكْفِنِي وَاكْفِنِي عَنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ
يَا مُحْسِنُ يَا مُجْمَلُ يَا مُتَفَضِّلُ يَا مُنْعَمُ يَا مُكْرِمُ يَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ يَا لَطِيفَ لَطْفَتِ بِخَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، الطُّفْ بِنَا فِي قَضَائِكَ
وَعَافِنَا مِنْ بَلَائِكَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، حَسْبُنَا اللَّهُ
وَنِعْمَ الْوَكِيلُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ بِسِرِّ الْحَسَنِ وَأَخِيهِ وَجَدِّهِ
وَأَبِيهِ وَأُمِّهِ وَبَنِيهِ، اكْفِنِي شَرَّ هَذَا الْيَوْمِ وَمَا يَنْزِلُ فِيهِ يَا كَافِيَ الْمُهَمَّاتِ يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ،
فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ
وَسَلِّمْ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَهْرِ الصَّفْرِ وَاخْتِمِ لَنَا بِالسَّعَادَةِ وَالظَّفْرِ.»

“Ey Allâh! Kulun, Nebîn ve Rasûlün olan Ümmî Peygamber Efendimiz Muhammed’e ve Ehl-i Beyt’ine ve sahâbesine salât eyle, bereketler yağdır ve selam eyle.

Ey Allâh! Muhakkak ki ben bu ayın ve bu günün şerrinden ve senin bu ayda yarattığın her bir belâ ve musîbetten Sana sığınırım. Ey Ezelî! Ey Bâkî! Ey Kadîm! Ey Mevcûd! Ey Sâbit! Ey Hakk!

Ey (varlığının) başlangıcı olmayan! Ey sonu olmayan! Ey her şeyi yoktan yaratan! Ey her şeyi tekrar diriltecek olan! Ey celal ve ikram sahibi! Ey ulu Arş'ın sahibi! Sen dilediğini yaparsın!

Ey **Allâh!** Canımı, malımı, birliktelikleriyle beni imtihana tâbi tuttuğun çocuklarımı, dînimi ve dünyamı hiç uyumayan kudret gözünle muhafaza eyle. İyi ve hayırlı kullarının hürmetine bu duamı kabul eyle! Rahmetinle muamele eyle!

Ey yüce **Allâh!** Ey günahları bağışlayan! Ey (kullarına karşı) cömert (olan)! Ey günahları örten! Ey acıyanların en merhametlisi rahmetinle muamele eyle! Ey kuvvetleri güçlü ve azâbı şiddetli olan **Allâh!** Ey Kendisi çok güçlü olan! Ey ululuk sahibi! Ey iyilik sahibi! Ey büyük **Allâh!** Ey yüce **Allâh!** İzzetinle bütün yaratıklarını zelîl kıldın. Bana kâfi gel, mahlukâtın(ın şer ve zararların)a karşı bana kâfi gel!

Ey güzellik veren! Ey yaptığını güzel yapan! Ey (dilediğini) güzelleştiren! Ey fazl-u kerem sahibi! Ey in'am eden! Ey ikram eden! Ey Kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan! Ey acıyanların en merhametlisi! Ey gökleri ve yeri yaratma lütfunda bulunan Latîf. Kazâ ve kaderinde bize lütufta bulun. Belandan bize âfiyet ver. Günahlardan dönüş ve ibâdete kuvvet ancak Senin yardımınıdır. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle kabul buyur.

Allâh-u Te'âlâ bize yeter. O ne güzel vekildir. O pek yüce ve çok büyük **Allâh**'ın yardımı olmadan hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Ey **Allâh!** **Hasen** ile kardeşinin, dedesi ile babasının, annesi ile oğullarının sırrı hakkı için; bugünün şerrine ve bugünde inecek olan belaların şerrine karşı bana kâfi gel! Ey mühim sıkıntılara kâfi gelen ve ey belâları kaldıran! '**Onlara karşı muhakkak Allâh sana kâfi gelecektir, O hakkıyla işiten ve hakkıyla bilendir.**'

Allâh-u Te'âlâ, Efendimiz Muhammed'e, Ehl-i Beyti'ne ve ashâbının tümüne salât eylesin. Ey **Allâh!** Safer ayında bize bereket ver! Mutluluk ve galibiyetle bitirmemizi nasip et!" (Muhammed ibni Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rava'z-zam'ân fi fedâilî'l-eşhûri ve'l-eyyâm, sh:4; Muhammed Âbidîn, Tenbîhu'l-kulûbi'n-nâ'ime ale'l-evrâdi'd-dâime, sh:71-72; Mahmud Sâmî, el-Ed'îye ve'l-ekzâr, sh:123-127)

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GECESİ OKUNACAKLAR

Safer Ayının Son Çarşamba Gecesi (8 aralık salıyı 9 aralık çarşambaya bağlayan gece bir de rûmî takvime göre olan mart ayının ilk çarşamba gecesi yani salıyı çarşambaya bağlayan gece) akşam namazından sonra bir senelik belalardan korunmak için okunacak dualar:

On iki kere:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ + مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ
نَسْتَعِينُ﴾ ﴿إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ ﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ
عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

“O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle! Bütün hamdler (ve övgüler) tüm âlemlerin Rabbi (yaratıcısı ve yöneticisi) olan Allâh'a; O Rahmân'a; O Rahîm'e mahsustur. O dîn (ceza) gününün Mâlikine!

(O yüce Allâh'a itaat eden kullar:) '(Ey Rabbimiz!) **Ancak Sana ibadet** (ve kulluk) **ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz!**' (derler.)

Bizi o dosdoğru yola hidâyet et! Kendilerine (ikrâm ve) in‘âm etmiş bulunduğun o (peygamberlerin, sıddıkların, şehitlerin ve salih) kimselerin yoluna! (Senin tarafından) kendilerine gazap edilen (Yahudi)lerin (yo luna) değil, (doğru yoldan sapıtarak) dalâlete düşen (Hristiyan tâife)lerin(in izine) de değil.” (Fâtiha Sûresi:1-7)

Yüz kere:

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

“O Rahmân ve O Rahîm olan **Allâh**’ın ismiyle!”

Yüz kere:

﴿بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.﴾

“O **Allâh**’ın ismiyle (akşamladım) **ki, Onun ismiyle birlikte (olana) ne yerde, ne de gökte hiç bir şey zarar veremez. O, hakkıyla işiten, çok iyi bilendir.”**

Yüz kere:

﴿لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.﴾

“Günahlardan dönüş ve ibadete kuvvet ancak yüce ve ulu olan **Allâh-u Te‘âlâ**’nın yardımınıdır.”

Yirmi yedi kere Kadr Sûresi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿۱﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿۲﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿۳﴾ تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿۴﴾ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿۵﴾﴾

“O Rahmân ve O Rahîm olan **Allâh**’ın ismiyle! **Muhakkak Biz onu (o ebedî mucize olan Kur‘ân-ı Kerîm’i) Kadir Gecesi’nde (Levh-i Mahfûz’dan, birinci kat semaya) topluca indirdik. Kadir Gecesi’nin ne (kadar büyük bir gece) olduğunu sana bildirmiş olan şey de nedir?**

(Kimse bilemez ki bildirsin! İşte şimdi Ben sana bildiriyorum ki;) **Kadir Gecesi (içerisinde Kadir Gecesi bulunmayan) bin aydan daha hayırlıdır! Melekler de, Rûh (diye adlandırılan Cebrâîl (Aleyhisselâm)) da (o geceden bir dahaki seneye kadar takdir edilmiş olan) her önemli işten dolayı Rablerinin izniyle onda iner de iner. (Başka zamanlarda Allâh-u Te‘âlâ hem bela hem de selâmet takdir ederken,) o (geceki takdirler), fecir doğuncaya kadar ancak bir selâmettir!” (Kadr Sûresi:1-5)**

Sonunda şu salevât-ı şerîfe okunur:

﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا.﴾

“Ey **Allâh**! **Nebiy-i Ümmî olan Efendimiz Muhammed’e, âline (Ehl-i Beyt’ine) ve sahâbesine çokça salât et ve çokça selâm et!”**

HER ÇARŞAMBANIN UĞURSUZLUĞUNDAN KORUNMAK İÇİN HER SALIYI ÇARŞAMBAYA BAĞLAYAN GECE OKUNACAKLAR

Mâü'l-Ayneyn Hazretleri’nin ehli hayırdan ve ehli ilimden olan güvenilir zatlardan naklettğine göre, her çarşamba gecesi yani salıyı çarşambaya bağlayan gece akşamla yatsı arasında:

Yüz kere: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

Yüz kere: «يَا خَالِقُ»

Yüz kere: «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ»

Yüz kere de: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ»

okumaya devam eden kişiyi **Allâh-u Te‘âlâ** o sene inecek bütün belâlardan muhafaza eder.
(Mâü'l-Ayneyn, Na‘tü'l-bidâyât, sh:168)

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GECESİ

(8 aralık salıy 9 aralık çarşambaya bağlayan gece)

BİR KABA YAZILIP SUYU İÇİLECEK

SELÂM ÂYETLERİ

“Bir Senelik Belâ ve Uğursuzluklardan Kurtulmak İçin Safer Ayında Okunacak Dualar ve Çarşamba Gününün Uğursuzluk Özelliği” kitabımızda zikredilen birçok mâlumattan anlaşıldığı üzere her ayın çarşambaları, özellikle de son çarşambası bir takım sıkıntılara mahal olabilir.

Ancak **İbrâhîm ibni Muhammed el-Ensârî el-Mâlikî** (*Rahimehullâh*) günlerin ve gecelerin faziletleri ile ilgili olan pek kıymetli eserinde; yine böylece **Şam** diyarının eski diyanet reislerinden olan **Şeyh Muhammed Ebu'l-Yüsr Âbidîn Hazretleri** bir takım evrâd ve ezkârı cemettiği eserinde; **Abdülhâdî Harse “el-Edviyetü'l-ilâhiyye”** isimli eserinde, ayrıca **Ali Haydar Efendi** (*Kuddise Sirruhû*) nun en çok sevdiği şeyh olan **Mahmud Sami Ramazanoğlu** (*Kuddise Sirruhû*) zikirlerle ilgili yazdığı bir eserinde şu beyanda bulunmuşlardır:

“Âd kavminin kısır rüzgârla azaba uğratılması safer ayının son çarşambasının sabahı başlamış ve diğer çarşamba güneş batana kadar devam ederek sekiz gün sürmüştür. O sene bu günler ‘Kocakarı soğukları’ diye anılan günlere denk gelmiştir.

O günlere ‘Kocakarı soğukları’ denmesi ise; Âd Kavmi’nden bir kocakarı o yedi gün zarfında yer altındaki bir odada saklanıp, sekizinci gün rüzgar onu saklandığı yerden çekip-çıkartarak helâk ettiği içindir.” (*İsmâ‘il Hakkı Bursevî, Rûhu'l-beyan, 10/101*)

Bu yüzden **Allâme Şeyh Muhammed ibni Abdi'l-Hayy ed-Dâvûdî** (*Kuddise Sirruhû*), kendi şeyhi **Şeyh İlyas** (*Rahimehullâh*)tan, o da Şâfi‘î mezhebinde ictihad derecesine ulaşmış olan şeyhi, **İbrâhîm-i Kûrânî Hazretleri**’nden, o da **Şeyh Ferîdüddîn en-Nakşibendî** (*Kuddise Sirruhû*)dan naklen şöyle demiştir: “Her sene Levh-i Mahfuz’dan semâ-i dünyâyâ (dünya semasına) üç yüz yirmi bin bela iner ki bunlar, saferin son çarşamba gecesinde ve gününde nâzil olurlar, bu yüzden o gün sene günleri içerisinde en zor gün olur. İşte o gece yedi selâm âyetini bir kaba yazıp suyunu içen kimseye **Allâh-u Te‘âlâ**’nın izniyle o seneki belâlardan hiçbir şey isabet etmez.

Geçmiş büyükler o gece akşamla yatsı arası camide toplanıp bir kâtime yedi peygambere selâm ihtiva eden âyetleri yazdırarak kaplar içine koyar ve suyundan içerlerdi. Daha sonra da evlere hediye olarak gönderirlerdi.

Burada şunu ifade edelim ki; bu yazının safran ve gül suyundan elde edilen mürekkeple yazılması gerekir, zira günümüzün mürekkepleri sağlığa zararlıdır. (*İbrâhîm el-Ensârî, Rave’z-zam’ân fî fedâil-i’l-eşhuri ve’l-eyyâm, sh:4; Muhammed Âbidîn, Tenbîhü'l-kulûbi’n-nâ‘ime ale’l-evrâdî’d-dâime, sh:71-72; Mahmud Sâmi, el-Ed‘iye ve’l-ekzâr, sh:123-127; Muhammed ibni Hatîruddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:52; Abdülhâdî Harse, el-Edviyetü’l-ilâhiyye, sh:48*)

O âyet-i kerîmeler de şunlardır:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا﴾،
﴿وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي
الْعَالَمِينَ﴾ ﴿إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ﴾ ﴿كَذَلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ﴾ ﴿إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ
عَلَى إِيْيَاسِينَ﴾ ﴿إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ
عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ﴾،
﴿سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ﴾

Yazılacak Âyet-i Kerîmelerin Manaları

“(Cennetliklere şeref vermek için, melekler aracı yapılmaksızın bi’z-Zât) **O Rahîm olan Rab**(le-
rin)**den** (‘Ey cennet ehli! Selâm olsun size’) **söz(ü)le bir selâm** (gelir).” (Yâsîn Sûresi:58)

“(Allâh’dan) **selâm olsun ona** (Yahya’ya); **doğduğu günde de, öleceği günde de, diri olarak**
(kabrinden) **çıkartılacağı günde de**. (Ona şeytanın şerrinden, münker-nekîr suâlinden, kabir azâbın-
dan, mahşerin ve cehennemden dehşetlerinden kurtuluş müyesser olsun.)” (Meryem Sûresi:15)

“(İsâ (Aleyhisselâm) beşikte şöyle konuştu:) ‘**Doğduğum günde de, öleceğim günde de, diri ola-
rak** (kabrimden) **çıkartılacağım günde de bana** (Allâh-u Te‘âlâ’dan) **selâm olsun** (da, o vesîleyle
şeytanın tasallutundan, kabir azâbından, kıyâmet gününün dehşetlerinden ve cehennemden kurtula-
bileyim).’” (Meryem Sûresi:33)

“**Âlemler içerisinde** (tarafımızdan) **Nûh’a selâm** (ve esenlik) **olsun. İşte sana! Muhakkak ki**
Biz (Nûh (Aleyhisselâm) gibi) **güzel amelde bulunanları** (iyiliklerine karşılık) **ancak böylece mükâ-
fatlandırırız.**” (Sâffât Sûresi:79-80)

“**İbrâhîm’e** (tarafımızdan) **selâm** (ve esenlik) **olsun. İşte sana!** (Onun gibi) **güzel amel işleyenle-
ri ancak böyle mükâfatlandırırız.**” (Sâffât Sûresi:109-110)

“**Mûsâ ve Hârûn’a da** (tarafımızdan) **selâm** (ve selâmet) **olsun. İşte sana! Şüphesiz Biz** (Mûsâ
ve Hârûn (Aleyhimesselâm) gibi) **güzel amelde bulunanları ancak böyle mükâfatlandırırız.**” (Sâf-
fât Sûresi:120-121)

“**İlyas’a da** (tarafımızdan) **selâm** (ve saâdet) **olsun. İşte sana! Şüphesiz Biz** (İlyâs (Aleyhisselâm)
gibi) **güzel amelde bulunanları ancak böyle mükâfatlandırırız.**” (Sâffât Sûresi:130-131)

“**Selâm olsun o tüm gönderilen** (peygamber)lere.” (Sâffât Sûresi:181)

“(Şirk ve günah kirlerinden) **tertemiz oldunuz. Öyleyse ebedî kalıcılar olarak buraya** (cennete)
girin.” (Zümer Sûresi:73’dan)

“(Başka zamanlarda Allâh-u Te‘âlâ hem bela hem de selâmet takdir ederken) **o** (geceki takdirler),
fecir doğuncaya kadar ancak bir selâmettir.” (Kadir Sûresi:5)

**HER AYIN, ÖZELLİKLE DE SAFER AYININ
SON ÇARŞAMBA GECESİNDE
(8 aralık salıy 9 aralık çarşambaya bağlayan gece)
OKUNACAK “ÂYETE’L-KÜRSÎ’NİN SIRRI”
İSİMLİ MÜHİM DUA**

Seyyid Mâû'l-Ayneyn (*Kuddise Sirruhû*)nun beyanı vechile; aşağıda zikredilen dua sabah-akşam üç kere okunur, gücü yetmeyen bir kere de okuyabilir ya da ihtiyaç anında okunur.

Bu duada dileklerin yerine gelmesi, sıkıntıların açılması, işlerin kolaylaşması ve düşmanların mağ-lup olması için birçok sırlar vardır.

Bu duayı her kamerî ayın son çarşamba gecesinde (özellikle safer ayının son çarşambaşında) oku-makta ise fazlaca faydalar ve sırlar bulunmaktadır. Kişi bu duayı okuduktan sonra dilediği şeyleri **Mevlâ Te'âlâ'**dan isteyebilir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ الْعَوَالِمَ وَيَسِّرَ الْعُلُومَ وَأَجْرَى الْأَفْلاكَ وَسَخَّرَ النُّجُومَ وَاسْتَوَى فِي عِلْمِهِ الْمَنْطُوقَ وَالْمَفْهُومَ وَيَعْلَمُ الظُّوَاهِرَ وَالسِّرَّ الْمَكْتُومَ، لِكُلِّ حَيٍّ عِنْدَهُ رِزْقٌ مَقْسُومٌ وَأَجَلٌ مَعْلُومٌ لِيَوْمٍ مَحْتُومٍ، سُبْحَانَهُ! ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾، أَفْنَى الْقُرُونِ الْمَاضِيَةِ قَوْمًا بَعْدَ قَوْمٍ وَأَبَادَ الدُّهُورِ الْخَالِيَةِ يَوْمًا بَعْدَ يَوْمٍ وَعَدَلَ فِي أَحْكَامِهِ فَلَا يَلْحَقُهُ لَوْمٌ، سُبْحَانَهُ! ﴿لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ﴾، تَعَبَّدَ الْبَرَايَا بِفَرْضٍ بَعْدَ فَرْضٍ وَأَجْزَلَ الْعَطَايَا فَأَفْضَلَ فِي الْبَسْطِ وَعَدَلَ فِي الْقَبْضِ، سُبْحَانَهُ! ﴿لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾، وَأَسْبَلَ عَلَى الْعَصَاةِ كَنَفَ سَتْرِهِ وَمَنَّهُ وَسَكَنَ رَوْعَاتِ الْخَائِفِينَ مِنْهُ بِأَمْنِهِ وَمَنْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ بِلُطْفِهِ وَيُؤْمِنُهُ وَيَسِّرَ الطَّاعَاتِ لِعِبَادِهِ بِحُسْنِ عَوْنِهِ، سُبْحَانَهُ! ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾، خَلَقَ الْعِبَادَ وَرَزَقَهُمْ وَأَهْلَ الرَّشَادِ بِطَاعَتِهِ وَقَقَّهُمْ وَبَمَرَضَاتِهِ أَسْعَفَهُمْ وَاجْتَبَاهُمْ، وَأَهْلَ الْعِنَادِ بِعَذَابِهِ خَوَّفَهُمْ، سُبْحَانَهُ! ﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ﴾، خَلَقَ مَا شَاءَ كَمَا شَاءَ وَحَكَمَ عَلَى مَا شَاءَ بِمَا شَاءَ وَقَدَّرَ الْأَشْيَاءَ كَيْفَ شَاءَ، سُبْحَانَهُ! ﴿وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ﴾، مُكَوِّنُ الدَّارَيْنِ وَخَالِقُهُمَا وَمُنْشِئُ الثَّقَلَيْنِ وَمَالِكُهُمَا وَرَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ وَمَا بَيْنَهُمَا، سُبْحَانَهُ! ﴿وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا﴾، فَتَبَارَكَ رَبُّنَا ذُو الْإِحْسَانِ الَّذِي لَمْ يُشَارِكْهُ فِي الْقِدَمِ الْأَرْلِيِّ قَدِيمٌ، أَعَدَّ لِأَوْلِيَائِهِ دَارَ النَّعِيمِ وَأَكْرَمَهُمْ فِيهَا بِالنَّظَرِ إِلَى وَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَأَعَدَّ لِأَعْدَائِهِ عَذَابَ الْجَحِيمِ، يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ، سُبْحَانَهُ! ﴿وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى نَبِيِّكَ وَعَبْدِكَ وَرَسُولِكَ

مُحَمَّدِ الْمُخْتَارِ صَاحِبِ الْمُعْجَزَاتِ وَالْآثَارِ وَالِدَلَالَاتِ وَالْأَسْرَارِ وَالْكَرَامَاتِ وَالْأَنْوَارِ
وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ الْأَخْيَارِ وَأَصْحَابِهِ الْأَبْرَارِ وَالْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ وَالتَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ، اللَّهُمَّ أَنْزِلْ عَلَيْنَا فِي هَذِهِ السَّاعَةِ
مِنْ خَيْرِكَ وَبَرَكَاتِكَ مَا أَنْزَلْتَ عَلَى أَوْلِيَائِكَ وَخَصَّصْتَ بِهِ أَحْبَابَكَ وَأَذِقْنَا بَرْدَ عَفْوِكَ
وَحِلَاوَةَ مَغْفِرَتِكَ وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ الَّتِي وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ وَأَرْزُقْنَا مِنْكَ قَبُولًا وَتَوْبَةً
نُصُوحًا وَإِجَابَةً وَمَغْفِرَةً وَعَافِيَةً تَعْمُ نَفْسِي وَأَهْلِي وَأَحْبَابِي مَنْ حَضَرَنِي وَمَنْ غَابَ
عَنِّي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! اللَّهُمَّ لَا تُخَيِّبْنَا مِمَّا سَأَلْنَاكَ وَلَا تَحْرِمْنَا مِمَّا رَجَوْنَاكَ
وَاحْفَظْنَا فِي الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ، آمِينَ.»

“Bütün hamdler âlemleri halkeden, ilimleri(n tahsîlini ehline) kolay eden, felekleri yürüten, yıldızları (vazîfelerine âmâde ve) müsahhar kılan, (dil ile) konuşulan ve (akıl ile) anlaşılan her şey ilminde eşit gelen, her diri için Kendi nezdinde taksim edilen bir rızık ve kararlanmış gün için mâlum bir ecel bulunan **Allâh**'a mahsustur. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'Allâh ki; Kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.** (Başı sonu olmayan, Zâtuna ait bir hayatla) **Hayy'dır;** (yaratıklarını yönetme ve koruyup kollama işini dâima üstlenmiş bulunan bir) **Kayyûm'dur.**'

O **Allâh** geçmiş kavimleri ardarda yok etti, geçen asırlar halkını gün be gün helâk etti, hükümlerinde adaletli olduğu için Kendisine hiçbir kınama yol bulamadı. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'Ne (uyku öncesindeki) bir gevşeme, ne de bir uyku Kendisini tutmaz.'**

Mahlûkatı ardarda (meşrû ettiği) farzlarla ibadet etmeleri ile mükellef etti, lütuflarını bol yapıcı genişlik verme ile lütfetti, daraltma vasfında ise adaletli davrandı. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'Göklerde olanlar ve yerde bulunanlar (mülkiyet ve hâkimiyet bakımından) sadece Ona aittir.'**

Kereminin ve örtmesinin hicâbını (perdesini) âsiler üzerine sarkıttı (da onları rezil etmedi), verdiği güvenceyle Kendisinden korkanların korkularını teskin etti, lutf-u bereketiyle müminlere ihsanda bulundu, güzel yardımıyla kullarına tâatleri kolay etti. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'Kimdir şu kimse ki, Onun izni olmadan nezdinde şefaat edebilecektir?!'**

Kulları yarattı ve rızıklandırdı, rüşd (mânevî olgunluk) sahiplerini tâatına muvaffak kıldı, rızasına erdirdi ve seçkin kıldı, inatçıları da azabıyla tehdit etti. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'O, (yaratıklarının) önlerinde olanları da, arkalarında bulunanları da (onların geçmiş-gelecek, dünyâ-âhiret, görülen ve görülmeyen her şeylerini) bilmektedir.'**

Dilediğini dilediği şekilde halketti, dilediğine dilediğiyle hükmetti, varlıkları dilediği şekilde takdir etti. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'(Öğretmeyi) dilediği şeyler hariç, onlar Onun ilmi(nin tealluk ettiği sonsuz bilgileri)nden hiçbir şeyi kavrayamazlar.'**

İki cihanın mükevvinini ve yaratıcısı Odur. İns-ü cinnin Mûcidi ve Mâliki Odur. İki meşrik (doğu) ile iki mağribin (batının) ve ikisi arasındakilerin **Rabbi** Odur. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'(Arşının önündeki tahtı olan) Kürsü'sü (ise) gökleri ve yeri kaplamıştır. O ikisini(n yedi kat tabakalarını) korumak Kendisine hiç de ağır gelmez.'**

İhsan sahibi **Rabbimiz** çok bereketlidir. Ezelî kıdeminde hiçbir kadim Ona ortak değildir, dostlarına nimet yurdu hazırlamış ve orada onlara keremli cemâline bakma nimeti ikram etmiştir. Düşmanlarına cehennem azabı hazırlamıştır. O dilediğini saptırır, dilediğini ise dosdoğru yola iletir. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. ‘(Eş ve benzerden, tüm noksanlık emâreleri ve sonradan olma belirtilerinden son derece yüce olan) **Aliyy de**; (Zâtına nispetle, her şeyin değersiz kalacağı bir büyüklüğe sahip olan) **Azîm de ancak Odur!**’

Ey **Allâh!** Peygamberin, Kulun ve Rasûlün olan; mucizeler, eserler, delâletler, sırlar, kerâmetler ve nurlar sahibi **Muhammed-i Muhtâr**’a salât eyle. **Allâh-u Te‘âlâ** ona, âilesine, hayır sahibi Ehl-i Beytine, iyilik sahibi ashâbına, muhâcirler ile ensâra ve ceza gününe kadar ihsanda (iyi inanç ve güzel amellerde) onlara uyanlara salât eylesin.

Ey **Allâh!** Bu saatte sen bizim üzerimize hayrından ve bereketlerinden, dostlarının üzerine indirmiş ve sevdiklerini kendisiyle seçkin kılmış olduğun şeyleri inzal eyle, affının serinliğini ve mağfiretinin halâvetini (bağışlamanın tadını) bize tattır, her şeyi kaplamış olan o engin rahmetini üzerimize neşret. Sen bize tarafından kabul, nasûh tevbesi, icâbet (kabul) ve mağfiret ver, beni de ailem ve sevdiklerimden yanımda olan ve olmayanları kaplayacak bir âfiyet nasip et. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (kabul et).

Ey **Allâh!** Sen bizi, Senden istediklerimizden umutsuz etme, Senden umduklarımızdan mahrum etme, hayatımızda ve ölümümüzde bizi muhafaza eyle. Duaları kabul eden ancak Sensin. **Âmîn!**”

(*Abdülmecîd ibni Tâhâ ez-Zu‘bî, İthâfü’l-ekâbir fî Sırâti ve Menâkibi’l-İmâmi Muhyiddîn Abdilkâdir el-Ceylânî, el-Hasenî el-Huseynî, sh:561-562*)

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GECESİ NAMAZI

(8 aralık salıyı 9 aralık çarşambaya bağlayan gece)

Safer ayının son çarşambasının gecesi veya gündüzü iki rekât namaz kılınp birinci ve ikinci rekâtta Fâtiha’dan sonra on bir kere İhlâs-ı Şerîf okunur, namazdan sonra yedi defa istiğfar edilip el kaldırılarak on bir defa salât-ı münciye okunur, sonlarında ise:

«إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

“Muhakkak ki Sen her şeye kâdirsin” zikri eklenir.

Bundan sonra, “Beni ve efrâd-ı ailemi ve bilcümle müminleri yer ve gök âfatlarından ve cemî belâlardan muhafaza buyur yâ **Rabbi!**” diye dua edilir. (*Mahmud Sâmi, el-Ed‘iye ve’l-ekzâr, sh:123-127*)

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GÜNÜ NAMAZI

(9 aralık çarşamba)

Şeyh-i Kâmil **Ferîdüddîn Şekergenç Hazretleri**’nin, **Hâce Mu‘înüddîn** (*Kuddise Sirruhû*)nun evrâdından nakline göre; her sene üç yüz yirmi bin belâ gökten yere nâzil olur, bunların hepsi de safer ayının son çarşambasında vâki olur. Bu yüzden o gün senenin günlerinin en çetin geçen günü olur.

O gün her kim dört rekât namaz kılar da her bir rekâtında Fâtiha’dan sonra on yedi kere Kevser Sûresi, beş kere İhlâs Sûresi ve birer kere Felak-Nâs Sûrelerini okur, namaz bittikten sonra da yedi kere istiğfar edip, ellerini kaldırarak aşağıda zikredilen duayı okursa **Allâh-u Te‘âlâ** keremiyle onu o gün yağın bütün belâlardan muhafaza eder ve o günden itibaren bir dahaki senenin tamamına kadar çevresinde hiçbir belâ dolaşmaz. (*Muhammed ibnû Hatîrüddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rave’z-zamân fî fedâili’l-eşhuri ve’l-eyyâm, sh:4; Muhammed Âbidîn, Tenbîhu’l-kulûbi’n-nâ‘ime ale’l-evrâdi’d-dâime, sh:71-72; Mahmud Sâmi, el-Ed‘iye ve’l-ekzâr, sh:123-127*)

SON ÇARŞAMBA GÜNÜ NAMAZINDAN SONRA OKUNACAK ÂYET-İ KERÎMELER VE DUALAR

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا﴾، ﴿وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيَّ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبَغِي الْجَاهِلِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيَّ نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيَّ مُوسَى وَهَارُونَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيَّ إِيْيَاسِينَ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَيَّ الْمُرْسَلِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ﴾، ﴿سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ﴾،

Peşine de geride zikredilen “Safer Ayının Her Günü Okunacak Dua” yapılır.

BU DUANIN AKABİNDE ON BİR DEFA OKUNACAK SALÂT-I MÜNCIYE

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاةً تُنَجِّنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَهْوَالِ وَالْآفَاتِ، وَتَقْضِي لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ، وَتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ، وَتَرْفَعُنَا بِهَا أَعْلَى الدَّرَجَاتِ، وَتُبَلِّغُنَا بِهَا أَفْصَى الْغَايَاتِ، مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيَاةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ، إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

“Ey Allâh! Efendimiz **Muhammed**’e ve Ehl-i Beytine öyle bir salât et ki; onun sebebiyle bizi bütün korkulardan ve âfetlerden kurtarasın, onun sebebiyle bütün ihtiyaçlarımızı göresin, onun sayesinde bizi bütün günahlardan temizleyesin, onun vesilesiyle bizi derecelerin en yücesine yükseltesin, yine onun sayesinde bizi hayatta ve ölümden sonra bütün hayırların nihayetine ulaştırarsın. Muhakkak Sen her şeye kâdirsin.” (Mahmud Sâmi, el-Ed‘iye ve’l-ekzâr, sh:123-127)

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBASINDA (9 aralık çarşamba) TEKRARLANMASINDA HAYIR OLAN BİR DUA

«يَا دَافِعَ الْبَلَايَا اِدْفَعْ عَنَّا الْبَلَايَا فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ،
إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

“Ey belâları defeden! Bizden belâları defet. Allâh koruyucu olarak (herkesten) daha hayırlıdır. Zaten acıyanların en merhametlisi ancak Odur! Ey Allâh! Şüphesiz Sen her şeye kâdirsin.”

Bu dua 11, 100, 311 gibi mübarek sayılarda tekrarlanabilir.

REBÎULEVEL AYININ NAMAZLARI

İlk Gece (11 aralık cumayı 12 aralık cumartesiye bağlayan gece) **Namazı:** Akşam namazından sonra iki rekât kılınır, her rekâta Fâtiha'dan sonra üç kere İhlas Sûresi okunur. Selam verdikten sonra **Efendimiz** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e yüz kere:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»

diye salevât-ı şerîfe okunur.

Üçüncü Gün (14 aralık pazartesi günü) **Namazı:** Bugünde dört rekât namaz kılınır. Her rekâta Fâtiha'dan sonra bir kere Âyete'l-Kürsî okunur. Namazın ardından ise üçer kere Tâhâ ve Yâsîn sûreleri okunur.

Sonra kişi bu namazından hâsıl olan sevâbı **Efendimiz Hazreti Muhammed Mustafa** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in mutahhar ve mukaddes rûh-u şerîfine bağışlar. (*Muhammed ibni Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:52-53*)

DOKSAN BİR VE DOKSAN İKİNCİ İSM-İ ŞERİF «الضَّارُّ» VE «النَّافِعُ» İSM-İ ŞERİFLERİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu'l-Ayneyn, İmâm-ı Şebrâvî ve Yûsuf-u Nebhânî (*Rahimehumüllâh*)ın beyanları vechile; «الضَّارُّ» ism-i şerîfi “Zararları yaratan ve mecbur eden” demektir. «النَّافِعُ» ism-i şerîfi ise “Fayda veren” anlamındadır.

ed-Dâr ism-i şerîfi **Allâh-u Te‘âlâ** için “Elem ve zarar verici şeyleri yaratan” anlamında kullanılır. **Allâh-u Te‘âlâ** kullarını imtihan etmek için bazen zarar verici şeyler yaratır ve böylece onları zâhirde zarar ve ziyana uğratar ama buna sabreden kullara çok ikramda bulunur.

En-Nâfi‘u ism-i şerîfi de **Allâh-u Te‘âlâ** hakkında “Her şeyde bir fayda gözeten, hikmet ve maslahat sahibi olan, mahlûkatını umulmadık şeylerden faydalandıran” anlamındadır.

Bu ism-i şerîflerin manaları hakkında şu yorumlar da zikredilmiştir:

ed-Dâr; **Allâh-u Te‘âlâ**'nın dinine karşı olan düşmanlıklarından dolayı kâfirlere zarar veren ve siyankârları Kendi mârifetinden (Yüce Zâtını tanımaktan) mahrum edendir.

Dâr olan Zat; bazı kulları için zararı takdir eden, birtakım sebepleri halk ederek o zararı onların başına getiren ama yaptığı her iş yerli yerinde olandır. Eğer **Allâh-u Te‘âlâ** bir kulu için zâhirde bir zararı halk etmişse, bu durum o kişi için maslahatın (faydanın) ta kendisidir. Gerçi insan bunu dünyada idrak edemese de âhirette anlayacaktır. Aynı şekilde birisine hastalık verirse, her ne kadar dünyada bunu idrak edemese de bu durum o kişi için şifânın ta kendisidir.

Çünkü o hastalık nedeniyle birçok günahı dökülecek ve o günahlar yüzünden uğrayacağı çok şiddetli azaplardan kurtulacaktır ya da o nedenle birçok derecelere nâil olacak, bunu gördüğü zaman da keşke dünyada daha büyük belâlara uğrasaydı da daha çok sevap alsaydı diye temenni edecektir. Nitekim **Câbir** (*Radyallâhu Anh*)dan rivayet edilen:

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَوَدُّ أَهْلُ الْعَافِيَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِينَ يُعْطَى أَهْلُ الْبَلَاءِ الثَّوَابَ لَوْ أَنَّ جُلُودَهُمْ كَانَتْ قُرِضَتْ فِي الدُّنْيَا بِالْمَقَارِيضِ.»

“Kıyâmet günü bela ehline sevap verildiği zaman (dünyada) âfiyet ehli olanlar, keşke derileri dünyadayken makaslarla kesilmiş olsaydı diye temenni edeceklerdir” (Tirmizî, Zühd:58, no:2402, 4/603) hadîs-i şerîfi de bu hakikati açıklamaktadır.

Nâfi‘ olan Zat ise sâlih kullarına tevfkât-ı ilâhiyyesi ile (onları rızasına uygun işlere ulaştırarak) daima imdad edendir.

Ahmed el-Bûnî (Kuddise Sirruhû) bu iki ism-i şerîfin îzâhı sadedinde şunları kaydetmiştir: Şu iyi bilinmelidir ki “Zarar yaratan ve fayda yaratan” anlamına gelen bu iki ism-i şerîf “Bütün hayırların, şerhlerin, fayda ve zararların kendisinden kaynaklandığı Zat” anlamına gelmektedir.

Bütün bu sayılanlar aslında **Allâh-u Te‘âlâ**’nın fiili olup **Rabbimiz** bunları ya melekler, insanlar ve cemâdât (cansız varlıklar) vasıtasıyla, ya da hiçbir sebep ve vasıta bulunmaksızın yaratmaktadır. O halde insan zehirin öldüreceğini ve kendi kendine zarar vereceğini düşünmemelidir, melek, insan, şeytan yahut her hangi bir yaratık veya yıldızlar ya da bunların dışında herhangi bir şey kendi kendine bir hayır yahut şer veya zarar getirir düşüncesine kapılmamalıdır.

Bilakis bütün bunlar ne için yaratıldılar ve neyin emrine verildilerse ancak ona hizmet eden bir takım müsehhar (emre âmâde kılınmış) sebeplerden ibarettir ki bütün bu sebepler ezelf kudrete nispet edilmeleri açısından, genel insanlar nezdinde kâtibin elindeki kalem gibidir. Bir yazı vasıtasıyla terfi alan veya belaya düşen bir kimseye gelen zarar veya fayda kaleminden değil, ancak kalem kendisine müsehhar olan zattan gelmektedir, diğer vasıtalar da böyle bilinmelidir.

Bunun en büyük delili **İbrâhîm** (Aleyhisselâm)ın kıssasında (yaşadıklarında) görülmektedir. (Nitekim ateş kendisini yakamamış,) bıçak da oğlu **İsmâ‘il**’i kesememiştir. Avam (sıradan insanlar) kalemin, yazıcısının elinde müsehhar olduğunu düşünür, ârif (Allâh-u Te‘âlâ’yı bilen) kimseler ise kalemin **Allâh-u Te‘âlâ**’nın yed-i kudretinde bulunan kâtibin elinde müsehhar (emre âmâde kılınmış bir varlık) olduğunu bilirler. O halde kâtiplerin yazdığı her şey aslında **Allâh-u Te‘âlâ**’nın kudret kalemi tarafından yazılmış demektir.

Nitekim **Allâh-u Te‘âlâ**:

﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾

“Sizi de, yapmakta olduklarınızı da **Allâh yaratmıştır**” (Sâffât Sûresi:96) kavli-i şerîfinde bu hakikati açıklamıştır, buna göre **Allâh-u Te‘âlâ** insanı hareket etmeye sevk eden gücü yaratınca, o kudretten parmakların hareketi sudûr etmiş olmaktadır. İşte bu incelikleri bilen kişinin marifeti (Allâh-u Te‘âlâ’yı bilmesi) ve varlıklarını zerrâtından her bir zerrede yüce yaratıcının kudretini müşâhede etme vasfı tamam olur.

Bu ism-i şerîfler bu (ism-i fâil şeklinde olan) halleriyle Kur‘ân-ı Kerîm’de zikredilmemiş ama mefûlün bih konumunda sadece isim olarak birkaç yerde zikredilmiştir ki şu âyet-i kerîmeleri bu duruma misal verebiliriz:

﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ
وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

“(Ey insan!) Eğer **Allâh sana** (hastalık ve fakirlik gibi) **bir zarar dokunduracak olursa, Kendinden başka onu açacak hiçbir kimse yoktur. Ama eğer sana** (sağlık ve zenginlik gibi) **bir hayır dokunduracak olursa, tabi ki O** (o nimeti koruyup sende sürekli kılmak, dilediğinde de elinden almak dahil) **her şeye** (hakkıyla gücü yeten bir) **Kadîr’dir.**” (En‘âm Sûresi:17)

﴿قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾

“(Habîbim!) **De ki: ‘Siz Allâh’ı bırakıp da sizin için ne herhangi bir zarar(ı savuşturmay)a, ne de herhangi bir fayda (sağlama)ya gücü yetmeyen (İsâ ve annesi gibi âciz) şeylere mi tapıyorsunuz?!**

Halbuki (bütün sözleri hakkıyla duyan bir) **Semî ve** (tüm inançları tam manasıyla bilerek, iyiye iyi, kötüye kötü karşılık verecek bir) **Alîm** (olan) **yalnızca O Allâh’tır.”** (Mâide Sûresi:76)

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾

“(Habîbim! Sana neyin ne zaman değerleneceğini sorarak, ucuzken alıp, pahalanınca kâr etmek isteyen o müşriklere) **de ki: ‘Allâh’ın dile(yip bana bildir)mesi dışında ben kendim için ne bir fayda (kazanma)ya, ne de bir zarar(ı savuşturmay)a sahip (ve güçlü) değilim.”** (A’raf Sûresi:188’dan)

﴿أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا﴾

“**Onlar hiç görmüyorlar mıydı ki; gerçekten o** (buzağı, sorularına bir cevap olarak) **kendilerine hiçbir söz (bile) döndüremiyordu ve onlar için ne bir zarar (yapmay)a, ne de bir fayda (sağlama) ya sahip değildi.”** (Tâhâ Sûresi:89)

Âyet-i kerîmelerde yer alan “Zarar” ve “Fayda” kelimeleri **Allâh-u Te’âlâ’nın** mutlak anlamda varlıkların idaresini (kudret) elinde bulundurduğuna ve bunun yalnız Ona has olduğuna delalet etmektedir.

Allâh-u Te’âlâ her varlıkta dilediğini yapan, her dileğini varlıklar üzerinde gerçekleştirendir. Bu yüzden bilinmelidir ki yalnız O, varlıklara yarar sağlar veya zarar verir. O halde her şey Onun kabzasındadır (yönetimindedir). Dilediği ve karar verdiği şekilde hükümlerini varlıklar üzerinde icrâ eder.

Ancak akılı kıt bazı kimseler, **Allâh-u Te’âlâ’ya** yakışmayan bir takım sebepler ve şerikler (ortaklar) uydurdular ki **Rabbimiz** onların kötü halini:

﴿وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُبِينٌ﴾

“**Ama o** (şirk koşa)nlar (göklerin ve yerin yaratıcısının tek olduğunu itiraf ettikleri halde: ‘Melekler Allâh’ın kızlarıdır’ diyerek) **kullarından Ona bir parça ayırdılar** (ve Ona mahlûkatın sıfatını taktılar). **Gerçekten de insan elbette (inkârı) pek açık büyük bir kâfirdir.”** (Zühruf Sûresi:15),

﴿أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهُ الْخَلْقِ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ

الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾

“**Yoksa onlar Allâh’a birtakım ortaklar mı koştular ki, onlar Onun yaratması gibi yaratmışlardır da, bu yüzden** (Allâh-u Te’âlâ’nın ve onların) **yaratma(ları) kendilerine karışmıştır** (bu nedenle de onlar: ‘İşte bunlar da Allâh gibi yaratmışlardır. Dolayısıyla bunlar da ibadet olunmaya hak kazanmış-lardır’ diyebilmişlerdir). **De ki: ‘Her şeyin Yaratıcısı ancak Allâh’tır.** (Îlâhlıkta tek olan) **Vâhid de,** (her istediğini herkese zorla da olsa yaptırabilen) **Kahhâr da ancak Odur”** (Ra’d Sûresi:16’dan) gibi birçok âyet-i kerîmede açıklamaktadır.

Allâh-u Te’âlâ her şeyi yaratan ve yarattığına bir ölçü koyandır. Onun her icraatı bir nizam ve intizam üzeredir. Her şeyin müsbet (olumlu) ve menfi (olumsuz) etkisi Onun yed-i kudretindedir. Onun iradesi, dilemesi ve izni olmadan hiçbir şey etkisini gösteremez. Her şey Onun irade ve kararı ile gerçekleşir. **Allâh-u Te’âlâ** Kendisinden başka etkili varlıklar olduğu konusunda zalimlerin söylediklerinden beridir.

Halimî (*Rahimehullâh*) bu ism-i şerîfler hakkında şöyle demiştir: “**Allâh-u Te‘âlâ**’ya sadece ‘ed-Dâr’ ism-i şerîfiyle dua etmek caiz değildir. Bu nedenle her iki isimle birlikte **Allâh-u Te‘âlâ**’ya dua edilmelidir.”

Hattâbî (*Rahimehullâh*) da şu açıklamayı yapmıştır: “Bu iki ism-i şerîfin birlikte zikredilmesi, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın dilediğine yarar sağlamaya, dilediğine de zarar vermeye Kâdir olduğunu gösterir.”

İbni Abbâs (*Radyallâhu Anhümâ*)dan rivayet edilen şu hadîs-i şerîf bu hususu çok güzel îzah etmektedir:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: «كُنْتُ خَلَفْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا فَقَالَ: يَا غُلَامُ! إِنِّي أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ؛ إِحْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظْكَ، إِحْفَظِ اللَّهَ تَجِدْهُ تُجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ، وَإِذَا اسْتَعْنَيْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ، وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ، وَلَوْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ، رُفِعَتِ الْأَقْلَامُ وَجَفَّتِ الصُّحُفُ.»

“(Günlerden) bir gün ben **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in (bindiği hayvan üzerinde) arkasında bulunuyordum. Bana: ‘**Ey genç! Şüphesiz ben sana bir kaç kelime öğreteceğim** (onları iyi kavra); **Allâh’ı**(n emirlerini) **gözet ki, O da seni** (her hususta) **muhafaza etsin. Allâh’ı**(n emrini) **muhafaza et ki, Onu**(n yardımını) **karşında bulasın. Bir şey isteyeceğin vakit Allâh’dan iste. Yardım isteyeceğin zaman Allâh’tan yardım dile.**

Şunu iyi bil ki sana en ufak bir fayda vermek için bütün ümmet bir araya gelseler, **Allâh’ın sana takdir ettiği şeyden başka hiçbir hususta sana faydalı olamazlar. Eğer sana bir zarar vermek için toplansalar, Allâh’ın sana yazdığından başka hiçbir şeyle sana zarar veremezler.** (Artık kaderleri yazan) **kalemler kaldırıldı, sayfalar**(ın mürekkebi) **kurudu**’ buyurdu.” (*Tirmizî, Kıyâmet:59, no:2516, 4/667*)

Allâh-u Te‘âlâ’dan başka Dâr ve Nâfi’ olmadığını idrak eden mümin bir kişi faydayı **Allâh-u Te‘âlâ**’dan başka hiçbir kimseden istemez. Belâ ve musibet anında da **O Zât-ı Zü’l-Celâl**’in gayrından kurtuluş ve inâyet dilemez.

Bu ism-i şerîfi bilmenin faydaları hakkında şunlar söylenebilir:

1) Her Müslüman kişi **Allâh-u Te‘âlâ**’dan başka yarar sağlayan veya zarar veren birisi olmadığına inanmalı, bu her iki durumun Onun iradesi ve fiiliyle gerçekleştiğini bilmelidir.

Daha önce de zikrettiğimiz gibi her iki ism-i şerîf de, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın fiilî isimleri arasında yer alır. İttifakla kabul edilen görüş budur. Dolayısıyla bu varlık âleminde **Allâh-u Te‘âlâ**’dan başka fâil (iş gören) yoktur. Bu dünya hayatında mümine yarar sağlayan her şey **Allâh-u Te‘âlâ**’dandır. Kuldand gelen her yarar ve menfaat, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın o kişiyi yönlendirmesi ile gerçekleşmektedir. Aynı durum zarar için de söz konusudur.

Dünya hayatı da âhîret hayatı da fayda ve zarar arasında taksim edilmiştir. Buna göre cennet sadece fayda, cehennem de mahza (hâlis) zarardır. Dünyada gerçekleşen zarar, âhîret için bir faydaya dönüşebilir. İnsanın dünyada başına gelen bela ve musibetlere sabredip ecir ve sevaba nâil olması bu konuya misal olabilir. İşte bu durumda bu dünyadaki zarar, mecâzî anlamdadır.

Allâh-u Te‘âlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلَتَبْلُوَنَكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ
وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ﴾

“Andolsun ki elbette sizi (koruduğumuz bunca belaya nazaran) **çok az bir şeyle; korkuyla ve açlıkla, bir de mallardan, canlardan ve mahsullerden biraz eksiltmeyle mutlaka imtihan** (edenin muamelesine tâbi) **edeceğiz.** (Habibim!) **O** (belalara) **sabreden kişileri** (cennetle) **müjdele.**” (Bakara Sûresi:155)

Âyet-i kerîmede zikredilen; “Sabredenlere müjde” vaadi hadîs-i şerîflerde de zikredilmiştir ki bunlardan birkaç tanesini şöyle arz edebiliriz:

Abdullâh ibni Mes‘ûd (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصِيبُهُ أَدَى، إِلَّا حَاتَّ اللَّهُ عَنْهُ حَطَايَاهُ، كَمَا تَحَاتُّ وَرَقُ الشَّجَرِ.»

“Herhangi bir Müslümana bir ezâ (eziyet) isabet ederse, muhakkak ağacın yapraklarının düşmesi gibi, Allâh-u Te‘âlâ da o Müslümanın günahlarını döker.” (Buhârî, Marzâ:2, no:5323, 5/2138)

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ وَلَا هَمٍّ وَلَا حُزْنٍ وَلَا أَدَى وَلَا غَمٍّ، حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكُهَا، إِلَّا كَفَرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ حَطَايَاهُ.»

“Müslüman bir kimseye, vücuduna batacak bir dikene varıncaya kadar yorgunluk, hastalık, (gelecekte) kederlenme, (geçmişten) hüzünlenme, (başkalarından gelen) eziyet ve iç sıkıntısı dahil her ne isabet ederse, Allâh-u Te‘âlâ muhakkak bu musibetler sebebiyle o Müslümanın günahlarından bir kısmını örter.” (Buhârî, Marzâ:1, no:5318, 5/2137)

Eğer dünyadaki zarar, âhîret için de bir zarar ise bu durumdaki zarar, gerçek anlamdadır.

Aynı şekilde dünyadaki bütün iyilik ve faydalar da mecâzî veya gerçek anlamdadır. Gerçek fayda, insana âhîret hayatında da yarar sağlayan ve onu daha yüksek makamlara çıkarandır. Bu yüzden dünyadayken kişiye yarar sağlayan şeylerden âhîret için de fayda çıkarması ve kalbini bu amaca yönlendirmesi gerekir. Bunun için Allâh-u Te‘âlâ’nın insana sağladığı yararlardan o da başkalarını faydalandırmalı ve buna aracı olmalıdır ve böylece âhîreti için kendine yarar sağlamalıdır.

2) Müslüman kişi mümin kardeşlerine fayda vermek için çaba göstermeli, Allâh’ın düşmanlarına ise faydalı olmaktan uzak durmalıdır.

Zira Allâh-u Te‘âlâ bu hususta şöyle buyurmaktadır:

﴿أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ﴾

“(Müslümanlar) müminlere karşı çok tevâzuludurlar, kâfirlere karşı ise çok serttirler.” (Mâide Sûresi:54’dan)

3) Müslüman, Allâh-u Te‘âlâ’nın dışında kimseden korkmamalı ve kimseye umut bağlamamalıdır. Tamamıyla Allâh-u Te‘âlâ’ya güvenip dayanmalıdır.

4) Müslüman her düşkün ve yoksula yarar sağlamaya çalışmalıdır.

5) Bir mümin kişi insanlara zarar vermekten, zorluk çıkarmaktan ve hile yapmaktan çok sakınmalıdır, zira böyle yapanlar birçok hadîs-i şerîf ile zemmedilmişlerdir. Nitekim **Ebû Sırme** (*Radyallâhu Anh*)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي صِرْمَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ ضَارَّ ضَارًّا ضَارَّ اللَّهُ بِهِ، وَمَنْ شَقَّ شَقًّا شَقَّ اللَّهُ عَلَيْهِ.»

“Kim (bir Müslümana) zarar verirse, Allâh-u Te‘âlâ da ona zarar verir. Kim de (bir Müslümana) zorluk çıkarırsa, Allâh-u Te‘âlâ da ona zorluk çıkarır.” (*Tirmizî, el-Birrü ve’s-sıla:27, no:1940, 4/332*)

Yine aynı konuda **Ebû Bekr es-Sıddîk** (*Radyallâhu Anh*)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَلْعُونٌ مَنْ ضَارَّ مُؤْمِنًا أَوْ مَكَرَّ بِهِ.»

“Bir mümine zarar veren ya da ona hile yapan kişi lanetlenmiştir.” (*Tirmizî, el-Birrü ve’s-sıla:27, no:1941, 4/332*)

Bu hadîs-i şerîfler ed-Dârr ism-i şerîfinin hatırlattığı bir hususa işaret etmektedir. Şöyle ki zararı yaratan ancak **Allâh-u Te‘âlâ**’dır. Dolayısıyla “Hiç kimse, başkasına zarar vermemelidir” demek, zararına sebebiyet vermemelidir anlamında değerlendirilmelidir.

İslâm dininin gayesi “Zarûrât-ı hamse” denilen beş husustur ki bunlar da; dîni, nefsi, akli, nesli ve malı muhafaza konularıdır. Bunlara mukabil işlenen suçlar ise kısaca şu şekilde ortaya çıkar; dîni muhafaza edemeyenler, dinin emrettiklerini yapmaz, yasaklarından kaçmazlar. Nefsi (canı) muhafaza edemeyenler insan öldürür, gıybet, dedikodu yapar ve iftirada bulunurlar. Akli muhafaza edemeyenler içki ve uyuşturucu gibi akıl giderici maddeler kullanılırlar. Nesli muhafaza edemeyenler zina ederek nesebi (soyu) bozarlar. Malı muhafaza edemeyenler ise hırsızlık ve gasp gibi kötü işler yaparlar. Görüldüğü gibi İslâm, insanı zarûrât-ı hamse denilen beş konuda mânevî koruma altına almıştır.

6) en-Nâfi‘u ism-i şerîfinin manasını idrak eden kişi **Câbir** (*Radyallâhu Anh*)dan rivayet edilen:

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «خَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ.»

“İnsanların en hayırlısı, (diğer) insanlara en faydalı olanıdır” (*Taberânî, el-Mu‘cemü’l-Evsat, no:5787, 6/58*) hadîs-i şerîfi mücebince, insanlara faydalı olmayı kendisine hayat düstûru edinir.

Dolayısıyla kâinattaki her şeyin insana hizmet etmesi ve insanın da **Allâh-u Te‘âlâ**’nın isimlerine âyine olması itibariyle, halka (mahlûkata) hizmet **Hakk**’a hizmet kabul edilmiştir.

Yine bu ism-i şerîfin hatırlattığı bir başka husus da **Enes ibni Mâlik** (*Radyallâhu Anh*)dan rivayet edilen:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنْ قَامَتْ عَلَى أَحَدِكُمْ الْقِيَامَةُ وَفِي يَدِهِ فِسْلَةٌ فَلْيَغْرِسْهَا.»

“Sizden birinizin elinde (dikilecek) bir hurma fidanı varken kıyâmet kop(acak ol)sa, (onu dikmeye vakit bulabilirse) hemen o fidanı diksin” (*Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:12902, 20/251*) hadîs-i şerîfinde gösterilen insanlara faydalı olma yolunda gösterilen hedef ve gayedir.

Dolayısıyla **kulun bu** ism-i şerîften **nasîbi** sadece kendisine değil, kendisiyle birlikte bütün varlıklara menfaatli ve faydalı olmasıdır.

Kulun Bu İsm-i Şerîflerle Tealluku (manasını bilip, bu ism-i şerîfin sahibi olan **Allâh-u Te‘âlâ** ile alâka kesbetmesi); bir menfaatin celbi (fayda temini) ya da bir belânın keşfi (açılması) gibi her türlü ihtiyacını ancak **Allâh-u Te‘âlâ**’dan istemesiyle olur.

Kulun Bu İsm-i Şerîflerle Tehalluku (ahlâklanması); nefis, şeytan ve dünya gibi **Allâh-u Te‘âlâ**’nın sevmediği her şeye düşman olması, **Allâh-u Te‘âlâ** ile alaka kurabilmesine vesîle olacak akıl, kalp ve ruh gibi idrak merkezlerini de menfaatlendirmesiyle yani **Allâh-u Te‘âlâ**’nın emir buyurduğu gibi o uzuvları ibadet ve itaat yolunda kullanarak onlarla **Allâh-u Te‘âlâ**’ya mânen yakınlaşmasıyla olur.

Kulun Bu İsm-i Şerîflerin Hakîkatiyle Tehakkuku (hemhal olması) ise; fayda veya zarar görmek istediği şeye eliyle, ayağıyla girişmeden önce himmetiyle, azmiyle, kararlılığıyla, niyeti ve fikriyle yönelip onun gerçekleşeceğine yakînen inanarak **Allâh-u Te‘âlâ**’dan bu hususta başarı istemesiyle olur. (Ahmed el-Bûnî, Şemsü’l-me‘ârif, matbû nüsha, 4/106-107, mahtut nüsha, sh:1124-1126; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:124-125; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü’l’izzî’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:96-97; Mâu’l-Ayneyn, Fâtiku’r-ratk alâ Râtiki’l-fetk, sh:343; Yûsuf en-Nebhânî, Se‘ôdetü’l-dâreyn, sh:526-527; Hâmid Ahmed et-Tâhir, el-Câmi‘u li esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:192-193; Ali Hicâzî, en-Nûru’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:224-226; İbnü Acîbe, Tefsîru’l-Fâtihati’l-kebîr, sh:327-328)

«الضَّارُّ» ve «النَّافِعُ» İSM-İ ŞERİFLERİNİN BAZI HAVÂSSİ

1) ed-Dârr ism-i şerîfini her cuma gecesi 100 kere okuyan kişi **Allâh-u Te‘âlâ**’ya mânen yakınlaşmış olur.

2) İslâm’a ve Müslümanlara çok zararı dokunan bir din düşmanının helâk olması için salı gecesi (pazartesiye salıya bağlayan gece) sabaha karşı abdestli bir şekilde kibleye karşı oturup 1001 kere «يَا» «ضَّارُّ» diye zikreden kişinin muradı gerçekleşir ve bu sayede Müslümanlar o zalimin cevr-ü cefâsından kurtulur.

3) Bir bela ve musibet anında en-Nâfi‘u ism-i şerîfini zikreden kişi o sıkıntıdan kurtulur.

4) Cimâ esnasında dilini kıpırdatmadan sadece kalbiyle en-Nâfi‘u ism-i şerîfini zikreden kişi ile eşi arasında çok muhabbet hâsıl olur.

5) Bu ism-i şerîfleri beraberce toplam 1202 kere okumaya devam eden kişinin elinden birçok kişi için faydalar ve maslahatlar zuhûr eder.

6) Bu ism-i şerîfleri beraberce zikredenler **Allâh-u Te‘âlâ**’dan gelen her şeye karşı râzı olacakları rıza makamına erişirler.

7) ed-Dârr ism-i şerîfini Mirrîh (Mars) saatinde (pazar günü sabah namazı vaktinde, pazartesi günü öğlen ile ikinci vakti arasında, salı günü kuşluk vaktinde, çarşamba günü ikinci namazı vaktinde, perşembe günü zevâl vaktinde, cuma günü ikinci namazı vaktinde ve cumartesi günü zeval vaktinde) 1001 kere okuyup din düşmanlarından birinin helakine niyet eden kişi bu muradına nâil olur.

8) ed-Nâfi‘u ism-i şerîfini Zühal (Satürn) saatinde (pazar günü öğlen ile ikinci arasında, pazartesi günü kuşluk vaktinde, salı günü ikinci namazı vaktinde, çarşamba günü zeval vaktinde, perşembe günü akşam namazı vaktinde, cuma günü öğlen namazı vaktinde ve cumartesi günü sabah namazı vaktinde) 201 kere okuyan kişi dertlerinden kurtulur.

Ayrıca bir işe başlayan kişi o hafta boyun ca tarif edildiği gibi bu ism-i şerîfi okursa o işte muvaffak olur.

9) Bu ve önceki ism-i şerîfin duası birdir. Bu ism-i şerîflerin bütün hâssalarından faydalanmak için ed-Dârr ism-i şerîfini 1001 kere, en-Nâfi‘u ism-i şerîfini de 201 kere zikrettikten sonra şu duayı okumak bu ism-i şerîflerin içerdği manaların tesirini üzerinde görmek bakımından çok tesirlidir.

Bâhusus her kimin bir düşmanı olup **Allâh-u Te‘âlâ**’dan, onun şerrini kendisinden engellemesini diliyorsa veya bir kimseden bir fayda umuyorsa bu zikre devam etsin. Bu takdirde şüphesiz **Allâh-u Te‘âlâ** düşmanının şerrine mâni olur ve istediği menfaati kendisine sebepli ya da sebepsiz olarak ulaştırır.

Bu iki ism-i şerîf ile kaim olan zikir şudur:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الضَّارُّ النَّافِعُ اَوْجَدْتَ مَا شِئْتَ مِنْ الْخَلْقِ وَالْعِبَادِ وَالْمَجْمُوعِ مِنَ الْاَزْوَاجِ وَالْاَفْرَادِ وَجَعَلْتَ فِي كُلِّ مِنْهُمَا نَفْعًا وَضَرًّا عَلٰى مَا سَبَقَ مِنَ الْمُرَادِ، فَمَا فِيهِمَا نَفْعٌ اِلَّا اِذَا شِئْتَ وَمَا فِيهِمَا ضَرَرٌ اِلَّا اِذَا اَرَدْتَ، اَلَا وَهِيَ اَسْبَابُ قُدْرَتِكَ مُسَخَّرَةٌ الْاَقْلَامِ الْمُسَطَّرَةُ، اَسْأَلُكَ بِمَا فِي عِلْمِكَ الْمُحِيطِ الْقَدِيمِ مِنَ الْاَمْرِ الْجَلِيِّ وَالْخَفِيِّ مِنَ الْمُرَادِ وَالْقَضَاءِ وَالنَّفْعِ وَالضَّرِّ اَنْ تُعْطِيَنِي نَفْعَ كُلِّ شَيْءٍ وَاَنْ تُيَسِّرَ لِيْ اَسْبَابَ الطَّاعَاتِ بِمَا يُوَصِّلُنِيْ بِهَا اِلَى الْوُصْلَاتِ يَا كَاشِفَ الشَّدَائِدِ وَالْكَرْبَاتِ! يَا ذَا الْفَضْلِ وَالْاِحْسَانِ وَالْكَرَامَاتِ! يَا اَللّٰهُ يَا ضَارُّ يَا نَافِعُ!» آمين.

“Rahmân ve Rahîm olan **Allâh**’ın adıyla. Ey **Allâh**! Zararları ve faydaları yaratan ancak Sensin. Mahlûkattan olsun, kullardan çiftli ve tekli bütün topluluklardan olsun, kimleri diledinse onları varlık âlemine çıkarttın ve ezelde geçen murâdın üzere her birine bir takım faydalar ve zararlar yerleştirdin.

Sen dilemedikçe hiçbir şeyde fayda yoktur, Sen istemedikçe de hiçbir şeyde zarar yoktur. Şüphesiz her şey Senin kudretinin tayin ettiği bir takım sebeplerdir ki onların hepsi de (Senin kudret eserlerini yazan) o kalemler tarafından tafsilatlı bir şekilde yazılmış ve emre âmâde kılınmış bir takım vesîlelerdir.

Hâcetlerden, kaza ve kaderlerden, fayda ve zararlardan gizli ve âşikâr tüm işleri kuşatmış olan o ezelfî ilminde bulunanlar hürmetine Senden dilerim ki bana her şeyin menfaatlerini ihsan edesin, (maddî-mânevî her türlü hayırlara) ulaşmamı sağlayacak taat ve ibadet sebeplerine başvurmamı bana müyesser kılasın.

Ey bütün zorlukları ve sıkıntıları açan! Ey lütf-u kerem, ihsan ve ikramlar sahibi! Ey **Allâh**! Ey zararları yaratan! Ey faydaları yaratan! (Bu duamı kabul eyle.) **Âmîn!**” (Ahmed el-Bûnî, Şemsü’l-me‘ârif, matbû nüsha, 4/106-107, mahtut nüsha, sh:1124-1126; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:124-125; Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu’l-hâcât ve teysîrû’l-mühimmât bi zikri esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:54-55; Mâu’l-Ayneyn, Fâtiku’r-ratık alâ Râtiki’l-fetk, sh:343; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü’l-‘izzi’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:96-97; Yûsuf en-Nebhânî, Se‘âdetü’l-dâreyn, sh:526-527; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü’l-havâs, 1/170-173; Âli Hicâzî, en-Nûru’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:224-226, 536; İbnü Acîbe, Tefsîru’l-Fâtihati’l-kebîr, sh:327-328; Eyyûb ibni Abdillâh, Havâssu esmâillâhi’l-hüsnâ, -Fezâilü’ş-şühûr ve’l-eyyâm kitabının devamında- sh:88, 105, Süleymaniye Kütüphanesi, Reşid Efendi Kısmı, no:2038)